

Titel: Broedvogelinventarisatie terreinen van Staatsbosbeheer Braakman in 2022

Datum: februari 2023

Auteur(s) D. (Dirk) Verroken

Veldonderzoek D. (Dirk) Verroken

Niet uitgegeven document

© Dirk Verroken (2023)

Alles uit dit document mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt, mits onder vermelding van bron

Als volgt citeren: Verroken, D. (2023). Broedvogelinventarisatie terreinen van Staatsbosbeheer Braakman in 2022. Biervliet.

Samenvatting:

In het rapport wordt toelichting gegeven bij de weersomstandigheden in de lente en zomer van 2022, en de ligging van het onderzoeksgebied. De grootte en de ligging van de deelgebieden op <https://waarneming.nl/index.php> en de verhouding tot de terreinen van Staatsbosbeheer (= SBB) en de proefvlakken in het gebied die ik met de module van SOVON heb geïnventariseerd op broedvogels in 2021 en 2022, zijn nader beschreven in *Broedvogelinventarisatie terreinen van Staatsbosbeheer Braakman in 2021* (D. Verroken, 2022) en worden hier in het kort weergegeven. De onderzoeksmethode van de inventarisatie is dezelfde als die beschreven in *Broedvogelrapport 2019 Braakman Noord BMP plot 27889* (D. Verroken, 2019).

Er volgt een opsomming van de broedvogelsoorten in het gebied met de vastgestelde aantallen territoria per deelgebied en het aantal plaatsen met nest-indicerend gedrag in het broedseizoen 2022, met een korte toelichting over de evolutie van de aantallen in het gebied en een vergelijking met die in de provincie Zeeland of Nederland, eventueel met een verklaring hiervoor.

In het volgend hoofdstukje wordt een evaluatie gegeven van de resultaten van de broedvogelinventarisatie in 2022. Er wordt nader ingegaan op de diversiteit en zeldzaamheidsgraad (status op de Rode Lijst of anderszins).

Tenslotte komen er een literatuurlijst (vooral broedvogelrapporten over de Braakman van anderen en mijzelf) en webreferenties (vooral de website van SOVON).

Om het document af te sluiten worden bijlages gevoegd. De deelgebieden van Braakman Noord en Zuid worden gesitueerd op kaart: een luchtfoto met de afbakening van de deelgebieden. De luchtfoto's en kaarten van het gebied zijn van <https://kaarten.zeeland.nl/map/atlasvanzeeland> gehaald. Er is ook een rekenblad met de vastgestelde aantallen territoria broedvogels in de broedseizoenen 2003-2013-2017-2018-2019-2020-2021-2022 op de terreinen van Staatsbosbeheer gevoegd en één met de vastgestelde aantallen territoria broedvogels in de broedseizoenen van 1985 tot en met 2022 in de hele Braakman. Ten slotte volgen er de kaartjes van de drie proefvlakken met de territoriumstippen van het broedseizoen 2022 die ik heb bekomen met de module van SOVON (BMP-A).

Broedvogelinventarisatie terreinen van Staatsbosbeheer Braakman in 2022

Broedvogelinventarisatie Braakman in 2022:

Weer tot en met 31 augustus 2022: Voor de negende achtereenvolgende maal ging er een zachte winter aan de lente vooraf. December 2021 en februari 2022 waren nat, maar januari 2022 was een droge maand. Op 31 januari was het stormachtig weer uit het noordwesten met hoge waterstanden. In februari kwam het op de 6e, 16e en 20e tot storm, 9 Bft, en op de 18e tot zware storm, 10 Bft. Februari 2022 was zeer zacht. Ondanks al de regen was februari een zonnige maand. De zachte lente van 2022 verliep droog en uitzonderlijk zonnig. Maart was zeer zonnig en zeer droog. April was normaal qua temperatuur, maar zonnig en vrij droog. Mei 2022 was droog, vrij warm en zonnig. Juni 2022 was warm, zonnig en iets aan de droge kant. Juli 2022 was warm, droog en zeer zonnig. Augustus 2022 in Zeeland was record warm, zeer droog en extreem zonnig. De zomer van 2022 was record warm en record zonnig en zeer droog. Ondanks het zonnige en warme weer was het bovendien een zeer natte herfst, een bewijs dat de regen voornamelijk in de vorm van buien viel.

Er was dus voldoende aanvaardbaar weer om de broedvogelinventarisatie uit te voeren in maart, april, mei, juni, juli en augustus.

Op 28 mei 2021 werd ik fietsend naar een broedvogelinventarisatie-ronde in Braakman Zuid op de OostZeedijk nr. 1 in Biervliet omvergereden. Ik ervaar hiervan nog altijd pijn aan mijn hoofd, linkerschouder, -arm en -hand en -knie op het moment van schrijven van dit rapport.

Wat bij de inventarisatie in Braakman Zuid in 2022 opviel is de rijkdom aan broedvogels in de meest zuidelijke delen van het bos, maar ook in het deel langs het Isabellakanaal 'SKNL tbv uitvoering programma natuur' tussen het bos Isabella Zuid en de 'graslanden Isabellakanaal', waar struiken en open moerasbos staan. Ook het Isabellakanaal en zijn oevers blijken 'rijk' te zijn aan broedvogels, maar vooral het meest zuidelijke deel ervan tot aan het brugje erover aan het bos Aquaduct. De extrapolaties die ik bij enkele algemene bosvogels in 2020-2021 opperde in mijn rapporten, blijken zelfs ver beneden de realiteit te liggen in 2022. Op die manier bereikten veel soorten een ogenschijnlijke piek in aantallen, zonder dat er een (grote) toename plaatsvond. Eigenlijk zijn de terreinen van Staatsbosbeheer in de Braakman dus voor het eerst sinds de natuurontwikkelingsprojecten zijn afgerond, bijna volledig geïnventariseerd.

De boswerkzaamheden in Braakman Zuid in de winter van 2022 hebben overigens op het eerste zicht geen of nauwelijks invloed gehad op de aantallen territoria broedvogels.

De invloed van het weer op de broedvogelinventarisatie:

De aanhoudende droogte kan de aantallen hebben verminderd door het uitdrogen (en soms droogvallen) van kreken, plassen, poelen en geulen, maar vooral door een verminderde waterkwaliteit, omdat de waterlichamen in het onderzoeksgebied worden gevoed door afvalwater uit de polder en hemelwater en niet door bronnen.

Broedvogelinventarisatie terreinen van Staatsbosbeheer Braakman in 2022

De ligging van het onderzoeksgebied:

Bij de lectuur van dit rapport dient te worden rekening gehouden met de volgende begrippen: de Braakman zoals op waarneming.nl. (= de hele Braakman), de terreinen van Staatsbosbeheer (= SBB) in de Braakman en ten slotte de drie proefvlakken (met BMP-A van SOVON onderzocht) in de Braakman die grotendeels op de terreinen van Staatsbosbeheer zijn gesitueerd en die ik heb geïnventariseerd in 2021 en 2022.

Hieronder een aangepast uittreksel uit mijn ‘Broedvogelrapport over Braakman Noord in 2013-2020’:

Braakman Noord bedraagt 341 ha : 337,1 ha SBB-terreinen en 3,8 ha privé-woningen.

Braakman Noord bedraagt op waarneming.nl echter 629,81 ha incl. Braakmankreek, camping e.o., bedrijventerrein en Spuikom (DOW), hiervan bedraagt SBB (= de terreinen van Staatsbosbeheer) slechts 337,1 ha (= 55 %).

De Braakmankreek is ca 135 ha groot. In het gebied ‘Braakmankreek’ op waarneming.nl. is ook de oostelijke oever ervan inbegrepen (ca. 12 ha), dat laatste eigendom van Staatsbosbeheer. De westelijke arm van de Braakmankreek ligt op waarneming.nl. begrepen in het gebied ‘Braakman - camping e.o.’. Ook de westelijke oever van de Braakmankreek is grotendeels eigendom van SBB en maakt deel uit van het gebied ‘Braakmankreek’.

Het Valuepark (Bedrijventerrein) ligt ingesloten in Braakman Noord en is 27,5 ha groot: al 14,5 ha is ingenomen door bedrijven: Katoennatie, Ravago Logistics Terneuzen, Trans-Logipark B.V. . Het gebied ‘Braakmanpolder’ bedraagt: 46,16 ha, het recreatie-eiland (met vakantieoord op een schiereiland in de Braakmankreek) 59 ha, de Spuikom (DOW) bedraagt 4,94 ha.

De noordelijke punt van het schiereiland in de Braakmankreek met bos (2,6449 ha) en open terrein (6,0983 ha vochtig schraalland), dus niet bebouwd, bedraagt 8,7432 ha, dus grenzend aan het recreatieterrein, vakantieoord, dat in 1960 is aangelegd. Die punt werd tot en met 1983 ook beheerd door SBB, daarna kreeg een particulier daarvoor subsidie. Het is natuurgebied.

Van 2004 tot en met 2017 is SBB bijkomend in bezit gekomen (= natuurontwikkeling) van 271,3 ha, voorheen akkerland. Na de broedvogelinventarisatie in de lente van 2017 is SBB in de periode tot november 2019 in bezit gekomen van bijkomend 29,28 ha in Braakman Noord.

Hieronder op basis van mijn ‘Broedvogelrapport 2013-2020 over Braakman Noord’:

Het gaat in de eerste plaats om 341 ha (terreinen van Staatsbosbeheer) in Terneuzen: de Savoyaardskreek, de Westgeul, de Noorderbossen (ouder bos) en ‘de Braakmanpolder’ ten zuidoosten hiervan en de weides ten (zuid)westen van de Westgeul, allemaal gelegen op grondgebied van Hoek, en de natuurontwikkelingsgebieden noord en zuid, grotendeels ten westen van de Braakmanweg en ten oosten van de Oostzeedijk en afwateringskanaal Nol Zeven, in Biervliet gelegen. Voor de beschrijving van het gebied zie de rapporten Castelijns et alii (1986), van Jan-Willem Vergeer (SOVON, 2004), de onderzoeksbureaus ecogroen advies door Marco van der Sluis (2013) en van het onderzoeks- en adviesbureau Van der Goes en Groot

Broedvogelinventarisatie terreinen van Staatsbosbeheer Braakman in 2022

door Minne Feenstra (2017). Beide laatste rapporten werden mij door Henk Castelijns opgestuurd, dat van SOVON door Jeroen van Zuylen en Jan-Willem Vergeer, waarvoor dank.

Naast de twee proefvlakken met de module van SOVON door mij onderzocht (= 2 en 6) en drie gebieden (= 8, 11 en 12) op waarneming.nl heb ik in 2021 negen gebruikerslocaties aangemaakt op waarneming.nl als deelgebieden, terreinen van Staatsbosbeheer, in Braakman Noord, het doel hiervan is een fijnmaziger beeld te krijgen van (vrij) algemene broedvogels:

- 1) natuurontwikkeling S 2017: 22,73 ha (227.277 m²)
- 2) Het proefvlak door mij onderzocht met de module van SOVON (BMP-A): Braakman Noord-natuurontwikkeling zuid_speelweide: 53,3 ha
- 3) natuurontwikkeling W fietspad: 54,19 ha (= 541.854 m²)
- 4) natuurontwikkeling N Grote Plas: 65,27 ha (= 652.656 m²)
- 5) natuurontwikkeling N fietspad: 23,35 ha (= 233.536 m²)
- 6) Het proefvlak Westgeul-Savoyaardskreek (BMP-proefvlak): 66 ha
- 7) ten E van de Savoyaardskreek: 13,47 ha (134.673 m²)
- 8) Braakmanpolder: 46,16 ha (461.572 m²)
- 9) recreatie-eiland: 59,02 ha
- 10) Braakmankreek-geheel: 158 ha
- 11) Spuikom: 4,94 ha
- 12) Bedrijventerrein: 35,57 ha

- 13) Wevelswaaldijk bos tegenover Braakman: 17,68 ha

- 14) natuurontwikkeling S aalscholver: 10,37 ha (= 103.698 m²)

Zie de kaartjes in de bijlages achteraan voor de exacte lokalisatie ervan, idem voor Zuid.

Hieronder op basis van mijn ‘Broedvogelrapport 2013-2020 over Braakman Zuid’:

De terreinen van Staatsbosbeheer bedragen 226,2 ha. Het Isabellakanaal is er om praktische redenen telkens bijgeteld (zoals in 2003) en dat maakt bij een reeks soorten een wezenlijk verschil uit en meet 20,5 ha vanaf de Hoofdweg tot de zuidelijke punt van het bos Aquaduct.

Braakman Zuid meet 616,48 ha op waarneming.nl, en omvat allerlei soorten landgebruik: natuurgebied al dan niet eigendom van Staatsbosbeheer, enkele hoeses en woningen, akkers, weilanden, een 410,8 ha is dus (nog) geen eigendom van Staatsbosbeheer, de terreinen van Staatsbosbeheer (= SBB) bedragen slechts 205,7 ha (= 33,4 %). Er ligt nog 61,1 ha natuurgebied aansluitend op deze terreinen van Staatsbosbeheer (9 percelen). Zij zijn nu SKNL subsidiabel, de zogenaamde nieuwe natuur: kruiden- en faunarijk grasland en vochtig hooiland.

Welke percelen eigendom zijn van Staatsbosbeheer, verschilt wel afhankelijk van de openbaar toegankelijke bron die men raadpleegt: de kaarten van de provincie Zeeland (‘werkgebied natuurbeheerders: Staatsbosbeheer’) of de natuurgebieden op kaart van Staatsbosbeheer in Zeeuws-Vlaanderen (Zeeland). *Ik heb gekozen voor de versie van de eigenaar, Staatsbosbeheer*. De ‘betwiste percelen’ worden hoe dan ook door Staatsbosbeheer beheerd als ‘SKNL tbv het programma natuur’, of ze nu eigendom zijn van Staatsbosbeheer of niet.

Broedvogelinventarisatie terreinen van Staatsbosbeheer Braakman in 2022

Na de broedvogelinventarisatie in de lente van 2013 is SBB in de periode tot juli 2020 in bezit gekomen van bijkomend 82 ha in Braakman Zuid. Het betrof akkers en weides.

Op de grens van Philippine en Biervliet ligt een smalle strook langs de Spuikomweg en Savooyaardsweg met het kenmerk 'agrarijch gebied van ecologische betekenis' op het grondgebied van Biervliet (gemeente Sluis), dit is SKNL tbv het programma natuur, en ligt in 'Braakman Zuid' op waarneming.nl .

De terreinen van Staatsbosbeheer bestaan in Braakman Zuid uit 3 zones die wel met elkaar in verbinding staan, maar enigszins uit elkaar liggen en dus een lappendeken vormen.

De natuurgebieden liggen allemaal ten zuiden van de Hoofdweg (N61) op het grondgebied van Philippine (gemeente Terneuzen) rond het Isabellakanaal. De meeste gebieden liggen ten oosten van de Spanjaardsweg en ten westen / noorden van de Isabellaweg. Verder ten oosten ervan liggen de Spaarbekkens van Evides (125 ha water en groen). Ten westen ervan liggen ook natuurgebiedjes: Koninginnhaven (6,13 ha), deels eigendom van Staatsbosbeheer. De opgegeven oppervlaktes komen van waarneming.nl (incl. het Isabella- en Philippinekanaal).

Het doel van het maken van gebruikerslocaties is een fijnmaziger beeld te krijgen van (vrij) algemene broedvogels.

De vier noordelijkste gebieden (= gebruikerslocaties) liggen grotendeels tegenover (het recreatie-eiland in) de Braakmankreek en sluiten op elkaar aan. Van west naar oost betreft het

1: 'de dolfijnkreek en uitbreiding' (zelf uitgevonden naam): de dolfijnkreek was pas in 2017 uitgegraven: in totaal 18,15 ha

2: bosje Middenweg: 8,15 ha

3: Nonnetjesvijver e.o.: 50,56 ha (opp. inclusief het Isabellakanaal) waaronder de in 2019 gegraven plas op de akker ten zuiden van het bos Spanjaardsweg Noord

4: voormalige opspuiting, ten oosten van de Nonnetjesvijver en het Philippinekanaal en ten westen van de Lozeschorweg: 13,3 ha

Ten zuiden van de Spanjaardshoeve en de 'dolfijnkreek', maar ten noorden van het Isabellakanaal ligt

5: het bos Spanjaardsweg Noord e.o.: 18,26 ha: een hondenlosloopgebied,

Ten zuiden hiervan liggen de iets grotere bossen ten (zuid)oosten van het Isabellakanaal, met aangrenzend open land, te bereiken via een afslag van de Spanjaardsweg aan huis nr. 7 naar het zuid(oost)en en vervolgens over het brugje over het Isabellakanaal:

6: bos Isabella Noord e.o.: 48,19 ha en **7: bos Isabella Zuid**: 26,98 ha

8: graslanden Isabellakanaal: 16,36 ha (opp. inclusief het Isabellakanaal)

Ten zuiden hiervan liggen kleinere bosjes met aangrenzend open land nabij het Isabellakanaal tot tegen de Isabellahaven nabij de grens met België (deze laatste locatie hier buiten beschouwing gelaten omdat dit ook gebeurde in de inventarisaties van 2003, 2013 en 2017)

9: bos Spanjaardsweg Zuid e.o.: 32,56 ha waarvan 6,1 ha bos ten westen van het Isabellakanaal en 1,5 ha bos ten oosten van het Isabellakanaal (opp. inclusief het Isabellakanaal).

Broedvogelinventarisatie terreinen van Staatsbosbeheer Braakman in 2022

10: bos Aquaduct: 6,49 ha: langs het Isabellakanaal naar het zuiden (opp. exclusief het Isabellakanaal)

In Braakman Zuid ligt er 189 ha (op de 616,48 ha) sinds langer gesubsidieerd natuurgebied.

Buiten de terreinen van Staatsbosbeheer heb ik nog 4 gebruikerslocaties aangemaakt: het betreft akkers ten westen van de Spanjaardsweg en ten oosten van de grens met de gemeente Sluis (Biervliet) en grotendeels akkers ten oosten en zuiden van de Isabellaweg en ten NW van de hoeve Woeste Kop:

11: Spanjaardsweg – SKNL rond hoeve nr. 5.: 50,21 ha

12: oostelijk deel geen SNL: 109 ha en **13: westelijk deel geen SNL**: 198 ha

14: Zuigput Evides: 14,2 ha

Buiten het gebied Braakman Zuid zoals op waarneming.nl ingetekend, liggen nog 2 gebieden die in de oorspronkelijke in 1952 ingepolderde Braakman lagen en dijken zoals die langs de Nieuwe Stelleweg en de Oude Zeekering, en begrepen in de tellingen door HC, maar niet in die door andere karteerders vanaf 2003:

15: Braakman – Spaarbekkens: 130 ha

16: Hoek – Axelsegatweg e.o.: het westelijk twee derde deel van dit gebied op waarneming.nl: 145 ha, waarvan 5,93 ha eigendom van Staatsbosbeheer (Axelsegatbos, onderzocht met BMP)

Op termijn zou het deel van de Braakman dat eigendom wordt van SBB, 610 ha in totaal bedragen (337 N + 212 Z + 61 SKNL) van wat in 1953 1575 ha bedroeg (= de Braakmanpolder).

Ter info: de landoppervlakte van de provincie Zeeland bedraagt 1790 km², de oppervlakte natuur ervan: 8% (= 142,51 km²): 40,71 km² bos en 101,8 km² natuur dat geen bos is (schor, moeras, ..), agrarisch gebied 76,5 %, de rest (= 15,5 %): bebouwing, wegen of recreatieterrein. Voor de gemeente Terneuzen: 1027 ha (4,1 % van het landoppervlak) natuur van de 31776 ha: 754 ha bos, 273 ha natuur dat geen bos is ([CBS, 2015](#)): Paulinaschor, Riemenskreken, Margarethapolder, Eiland van de Meijer, Gat van Pinte, Papeschor, Autrichepolder, Canisvliet, Van Wijckhuisepolder, Axelsche Kreek, Zwartenhoekse Kreek, Smitsschorre, Pielenput, Put van Emmery, Reuzenhoekse kreek, Moerspuipolder, De Ratte, Grootte Gat, Nieuwe Karnemelkpolder, Plasschaert, Boschkreek, ...

In maart 2021 heeft Jan-Willem Vergeer van SOVON het mogelijk gemaakt om van twee deelgebieden van de terreinen van SBB in de Braakman bijkomende proefvlakken te maken die ik kon inventariseren met de module van SOVON (BMP-A).

1) Het ene gebied is gesitueerd in Biervliet in Braakman Noord in het zuidelijk deel van het natuurontwikkelingsgebied gelegen tussen:

in het oosten de Braakmanweg, in het westen de Oostzeedijk, een denkbeeldige lijn van ca. 125 m ten zuiden van het fietspad tussen de Braakmanweg en de Oostzeedijk in het zuiden, in het noorden een denkbeeldige lijn vertrekkend aan de Oostzeedijk nabij de ingang bij Equus (waar het afwateringskanaal Nol Zeven niet meer langs de Oostzeedijk loopt maar naar het zuidwesten afbuigt), tot de zuidelijke grens van het erf (= een slot) van de woning aan de Braakmanweg nr. 3- 1.

Broedvogelinventarisatie terreinen van Staatsbosbeheer Braakman in 2022

Dit gebied heeft als centrum de speelweide en meet in het geheel 53,2 ha.

2) Het andere gebied is gesitueerd in Philippine in het noordoostelijk deel van Braakman Zuid en omvat deelgebieden die op elkaar aansluiten:

het bosje Middenweg met de aanplanting errond (8,9 ha),

de weides ten zuiden ervan (7 ha),

de Nonnetjesvijver (die eigenlijk een uitbreiding van de Braakmankreek is, 10 ha)

en het natuurontwikkelingsgebied (18,6 ha) gelegen ten westen en zuiden ervan, dat ten noordwesten van het Isabellakanaal ligt,

en het Isabellakanaal zelf met zijn oevers dat eraan grenst (4,6 ha),

maar ook de akker (7,9 ha) met de erin in 2019 gegraven plas net ten zuiden van het bos Spanjaardweg N, tot aan het Isabellakanaal en eindigend aan het bruggetje erover.

In totaal meet dit proefvlak 57,1 ha.

Op die manier kunnen bijkomend 110 ha op broedvogels worden geïnventariseerd via de module van BMP-A (SOVON), wat vooral voor de talrijkere soorten de gelegenheid biedt een nog preciezer aantal te verkrijgen.

Het moet gezegd worden dat ik om praktische redenen (kleine) percelen die geen eigendom van Staatsbosbeheer zijn, in die twee proefvlakken heb gelaten.

In dat van Braakman Noord natuurontwikkeling zuid – speelweide betreft het 2 woningen met hun erf (Braakmanweg nrs 1 en 2: 5735 m², resp. 6795 m² = 1,253 ha),

in dat van Braakman Zuid: het Isabellakanaal met zijn oevers (= ca. 4,6 ha),

maar ook een weide van 4 ha tussen het bosje Middenweg en de weide ten westen van de Nonnetjesvijver (= SKNL, nieuwe natuur),

en een aanplanting langs de N61 (ca. 4700 m², behorend bij de provinciale weg).

Uiteindelijk gaat het om 52 ha resp. 48 ha (= 100 ha in totaal) eigendom van SBB in die twee bijkomende proefvlakken, maar het onderscheid met terrein dat niet aan SBB toebehoort, wordt niet altijd gemaakt in de broedvogelrapporten, maar het kan wel zichtbaar zijn op de kaartjes met de territoriumstippen.

De weide van 4 ha (nieuwe natuur) en de aanplanting langs de N61 waarvan hierboven sprake, herbergen zover ik weet, weinig territoriums, de overige gebieden die niet van SBB zijn, wel een stuk meer, vooral het Isabellakanaal, maar ook de twee woningen met hun respectieve erf.

Samengevat bedraagt de Braakman op waarneming.nl 1246,29 ha. Hiervan bedragen de terreinen van Staatsbosbeheer 543 ha (= 43,6 %). Er ligt nog 61 ha natuurgebied (SKNL) aansluitend op deze terreinen van Staatsbosbeheer in Braakman Zuid. De drie proefvlakken (BMP van SOVON) in de Braakman die voor 94,3 % op de terreinen van Staatsbosbeheer zijn gesitueerd, zijn (66 ha + 53,2 + 56,8 ha =) 176 ha groot (= 32,4 % van SBB).

Ter informatie: op het plot van 66 ha in Braakman Noord Westgeul-Savoyaardskreek heb ik in 2022 15,64 ‘bezoekrondes’ verricht (ca. 158 u.).

Op het plot van 53,2 ha in Braakman Noord natuurontwikkeling zuid – speelweide heb ik 13,7 ‘bezoekrondes’ verricht (ca. 105 u.).

Op het plot van 56,8 ha in Braakman Zuid bosje Middenweg – Nonnetjesvijver en omgeving heb ik 10,8 ‘bezoekrondes’ verricht (62 u.).

In totaal heb ik in >320 u. 40 bezoekrondes verricht (gem. 8 u. per bezoekronde).

In totaal heb ik 29627 vogelwaarnemingen verricht in de Braakman in de periode 1 februari –

Broedvogelinventarisatie terreinen van Staatsbosbeheer Braakman in 2022

31 juli 2022 tijdens 448 uren. In totaal ca. 360 uur kantoorwerk om uiteindelijk tot dit rapport te komen.

In 2022 heb ik >670 ha onderzocht op broedvogels in de Braakman: *de terreinen van Staatsbosbeheer (ca. 530 ha van de 545 ha), een groot deel van de Braakmankreek (ca. 100 ha van de 125 ha) en een klein deel van de Braakman buiten de terreinen van SBB:* in Noord 18 ha bos aan de Wevelswaeldijk (= singel) en het bomenscherm meer naar het oosten, in Zuid o. a. langs de Spanjaardsweg, in totaal ca. 20 ha.

SOVON wil(de) dat 'Braakman Zuid' in 2022 en 2023 met BMP-B werd onderzocht. In dat gebied liggen 3 gebieden die ik in 2018-2019-2020-2022 niet heb onderzocht, met name 1) de Isabellahaven, 2) de akkers ten NW van de hoeve Woeste Kop tussen het bos Isabella Noord en de terreinen van Evides en 3) de Zuigput van Evides, de rest van dat 'Braakman Zuid' met BMP-B te onderzoeken gebied heb ik in 2022 wel onderzocht. De drie gebieden werden niet onderzocht bij de inventarisaties van 2013, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022 én 2003. De Isabellahaven (18 ha) is eigendom van SBB, vereist een toelating van SBB en heeft nooit volledig deel uitgemaakt van de inventarisaties van de Braakman sinds 1984. Zie ook het document van SBB van 23 mei 2018: Toetsing in het kader van de Wet Natuurbescherming ten behoeve van de Inrichting Braakman fase III, Oeverlanden en Isabellahaven. De akkers (ca. 33 ha) ten NW van de hoeve Woeste Kop tussen het bos Isabella Noord en de terreinen van Evides zijn gewone akkers en zullen dat waarschijnlijk voor lange tijd ook zo blijven en hebben dus geen deel uitgemaakt van de inventarisaties van de Braakman sinds 2003. De Zuigput van Evides (ca. 15 ha) is niet vrij toegankelijk en vereist een toelating van Evides en die zou quasi onmogelijk te verkrijgen zijn (dixit HC). In totaal dus 66 ha waarvan de Zuigput van Evides soms door HC wordt bezocht, zodat de zeldzame soorten er allicht wel worden opgespoord. Op de akkers komt allicht niets bijzonders voor, alleen de Isabellahaven wordt weinig bezocht en herbergt waarschijnlijk als broedvogels Blauwborst en Sprinkhaanzanger. Bovendien is het praktisch onmogelijk 'Braakman Zuid' met BMP-B op 1 ochtend te onderzoeken: relatief grote afstanden te voet, het Isabellakanaal en Philippinekanaal zijn moeilijk over te steken, de Zuigput van Evides is alleen te bereiken via de bekkens van Evides ...

Het droge weer vanaf maart maakte het dus mogelijk om de Braakman grondig te inventariseren. Er kwam echter een ander element roet in het eten gooien. Zo waren er boswerkzaamheden (vellen van bomen) in Braakman Zuid: in het bosje Middenweg, het bos Spanjaardsweg Noord, het bos Isabella Zuid en het bos Spanjaardsweg Zuid en dit van januari tot eind maart. Deze delen waren niet toegankelijk vanwege de werkzaamheden. Ik heb deze delen alleen bezocht op dagen waarop geen werkzaamheden plaatsvonden.

Een ander ontzuenderend element bij de waarnemingen was de vaststelling van een gebrek aan kennis van herkenning van vogelsoorten door andere waarnemers. Deze nare ervaring heeft mij ertoe genoopt om nog kritischer te staan bij waarnemingen door andere waarnemers en heeft in twee gevallen ertoe geleid geen rekening te houden met een waarneming of om bij andere gevallen de naam van de betreffende waarnemer te vermelden, zodat de lezer van dit rapport weet wie de 'zeldzame waarneming' heeft verricht die ik wel betrouwbaar achtte, omdat ze plausibel leek.

Hieronder volgt de bespreking van meer dan 120 soorten waarvan (g)een territorium is vastgesteld in het broedseizoen 2022 in de Braakman:

Broedvogels seizoen 2022 Braakman:

Broedvogelinventarisatie terreinen van Staatsbosbeheer Braakman in 2022

Dodaars: 21 territoria in de BMP-gebieden van Braakman Noord; 1 bezet nest op de Grote Plas (succesvol), 1 territorium op de Spuikom, 1 territorium op de Braakmankreek nabij de camping (westkant), nog 5 bijkomende territoria op de Grote Plas, 1 territorium op het plasje tegenover Braakmanweg nr. 3, dus in totaal >30 territoria (waarvan >28 SBB) in Braakman Noord. Hoogste broedcode: 14. Bij ten minste 11 territoria nest-indicerend gedrag.

5 territoria in het BMP-plot in Braakman Zuid, hoogste broedcode 5, 6 territoria op het Isabellakanaal buiten het BMP-plot, nog 2 territoria op poelen aan bos Isabella N en S (elk 1) en 2 territoria op de gegraven kreek van het bos Spanjaardsweg Noord; mogelijk nog een territorium op de Zuigput van Evides; er was hoogstwaarschijnlijk >1 territorium op de Dolfijnkreek, ook al voldoen de waarnemingen niet aan de telrichtlijnen, toch wijzen de waarnemingen in juli en augustus op >1 territorium. Dodaars bezetten vaker een territorium later in het broedseizoen. Dus in het totaal >16 territoria in Braakman Zuid in 2022, waarvan 8 SBB en waarvan 6 geslaagde broedgevallen.

Voor de hele Braakman komen wij dus in 2022 uit op >46 territoria waarvan >36 SBB en waarvan >17 nest-indicerend gedrag. Op uitwateringskanalen in het uurhok waarin de westelijke helft van de Braakman ligt (Biervliet), kon ik zelf 5 territoria vaststellen in 2021.

De door mij vastgestelde aantallen liggen veel hoger dan die opgegeven in de Vogelatlas van Nederland (2013-2015) voor de gegeven blokken, meer dan het dubbele. Een vijfde van de hele broedpopulatie van Zeeland zou dus in de Braakman broeden (cf. Avifauna Zeelandica). De laatste 12 jaar is deze soort volgens SOVON in Nederland met <5 % per jaar toegenomen.

De door mij vastgestelde hogere aantallen verklaar ik als volgt. 1) ik heb de inventarisatie veel grondiger uitgevoerd dan voorheen ooit is gebeurd, 2) er heeft wel degelijk een lichte toename plaatsgevonden, 3) de klimaatopwarming met milde winters heeft deze toename versterkt.

Fuut: 1 territorium in BMP-gebied in Braakman Noord, 1 nest op de Spuikom en 1 nest op de Grote Plas nabij het fietspad, nog op 3 plaatsen op de Braakmankreek pulli en nog 2 à 3 bijkomende territoriale paren op de Braakmankreek, dus in totaal 8 à 9 territoria (waarvan 2 SBB) in 2022 in Braakman Noord. Hoogste broedcode: 13.

1 territorium in het BMP-plot in Braakman Zuid, hoogste broedcode 5, nog 4 territoria op het Isabellakanaal buiten het BMP-plot, een territorium op de Zuigput van Evides (bezet nest). Er zijn in Zuid geen bedelende jongen waargenomen, hoewel er balts is vastgesteld van 17 maart tot en met 24 juli. Er kan worden verondersteld dat de droogte in april-mei voor een kelderende kwaliteit van het water heeft gezorgd zodat de soort geen jongen heeft voortgebracht. Dus in het totaal >6 territoria in Braakman Zuid in 2022 (waarvan geen enkele SBB).

Fuut: Voor de hele Braakman komen wij dus in 2022 uit op >15 territoria waarvan 2 op de terreinen van SBB en waarvan >5 met nest-indicerend gedrag.

In de door mij even grondig onderzochte deelgebieden in de Braakman heb ik zowel bij Dodaars als Fuut sinds 2019 geen grote veranderingen vastgesteld in het aantal territoria.

Geoorde fuut: >1 territorium met toepassing van de telrichtlijnen (Braakmankreek). Waarschijnlijk heeft de waterrecreatie een broedgeval onmogelijk gemaakt. Hoogste broedcode: 3. Zowel in 2019 als 2021 was er ook een territorium op dezelfde plaats, zonder nest-indicerend gedrag.

Broedvogelinventarisatie terreinen van Staatsbosbeheer Braakman in 2022

Koereiger: 3 territoria, hoogste broedcode 5, er is waarschijnlijk niet gebroed, wel gebaltst in de reigerkolonie aan de gluurmuur van de Braakmankreek in Braakman Noord.

Kwak: geen territorium in Braakman Noord, één waarneming van een volwassen vogel midden in het broedseizoen, echter geen gedrag dat op broeden wijst. Hoogste broedcode: 1

Zwarte Ibis: geen territorium in Braakman Noord, één waarneming van een volwassen vogel aan het begin van het broedseizoen, echter geen gedrag dat op broeden wijst. Hoogste broedcode: 1

Kleine Zilverreiger: geen territorium, hoogste broedcode 2, er is niet gebroed, wel gebaltst in de reigerkolonie aan de gluurmuur van de Braakmankreek in Braakman Noord.

Grote Zilverreiger: geen territorium in Braakman Noord, hoogste broedcode 3, er is niet gebaltst, noch gebroed.

Blauwe Reiger: 27 bezette nesten (HC) in de kolonie aan de gluurmuur van de Braakmankreek in Braakman Noord (waar ook Koereigers en Kleine Zilverreiger baltsten zonder te broeden). Hoogste broedcode: 16. Het aantal bezette nesten varieert er sinds 2012 tussen de 18 en 27.

Lepelaar: 17 broedparen op het eilandje in de Braakmankreek (gegevens Mark Hoekstein) in Braakman Noord. Hoogste broedcode 16. Deze soort kent in Zeeland een significante toename, >5 % per jaar (minimaal verdubbeling in 15 jaar) tot 350 paren in 2020.

Aalscholver: 23 bezette nesten (10-15 april) in de hoge bomen aan de zuidwestelijke oever van de Braakmankreek (gegevens HC en Marcel Capello) in Braakman Noord. Hoogste broedcode: 16. De kolonie groeit verder, sinds haar ontstaan in 2018.

Knobbelzwaan: 1 territorium in BMP-gebied in Braakman Noord, nog 1 territorium op de punt van het recreatie-eiland, er zijn jongen groot geworden, dus in totaal 2 territoria (waarvan 1 SBB). Hoogste broedcode 5.

Geen territorium in het BMP-plot in Braakman Zuid, maar wel één territorium op de Dolfijnkreek volgens de telrichtlijnen: hoogste broedcode 3, het is niet volledig uit te sluiten dat één van de twee territoria in Braakman Noord ook dat van Braakman Zuid omvat, hoewel het onwaarschijnlijk is. Blijkbaar gedroegen de in Braakman Zuid vastgestelde paren zich niet territoriaal, er zijn geen pulli waargenomen. De hele Braakman telde in 2022 2 à 3 territoria (0 à 1 Zuid, 2 Noord). Geen significante aantalsverandering zowel in Nederland als in de Braakman.

Grauwe Gans: 7 territoria in de BMP-gebieden in Braakman Noord. Braakman camping: >1 paar met pulli, ook ervoor al tussen de datumgrenzen >1 paar vastgesteld; Braakmankreek: 8 paar met kleine pulli, ook ervoor al tussen de datumgrenzen 7 paar vastgesteld; 'Braakmanpolder': 13 paar; natuurontwikkeling noord: 2 paar, 13 paar op 22 april, 1 paar met kleine pullus; natuurontwikkeling zuid: 16 paar, 2 paar met kleine pulli; dus in totaal 47 territoria (>38 SBB) waarvan > 13 met kleine pulli. Het kan gaan om een onderschatting, omdat geen rekening is gehouden met de 13 paar op 22 april, er is echter verplaatsing tussen de Grote Plas, de 'Braakmanpolder', de oostelijke oever van de Braakmankreek en de weide aan de Aalscholverkolonie. Hoogste broedcode: 13.

11 territoria in het BMP-plot in Braakman Zuid, hoogste broedcode 7, 3 territoriums Dolfijnkreek, nog 2 zeer waarschijnlijke territoria op het Isabellakanaal ter hoogte van de

Broedvogelinventarisatie terreinen van Staatsbosbeheer Braakman in 2022

Jagersweg (verbinding tussen de Spanjaards- en Savooyaardsweg nr.6). In totaal in 2022 in Braakman Zuid >12 territoria (hoogstwaarschijnlijk 26 territoria rekening houdend met de fusie-afstanden en paren in broedbiotoop tussen 26 februari en 28 april, waarschijnlijk zelfs 30 à 40), waarvan 3 op het Isabellakanaal. In maart en april werden geen groepen meer vastgesteld. Er waren >5 succesvolle broedgevallen (4 op de Dolfijnkreek en 1 op de Nonnetjesvijver). Op de Dolfijnkreek was er op 27 februari nog een groep van 50 ex., op 8 mei was daar al weer een groep van 101 ex. waarin >18 paren. Op 21 augustus waren er al 400 ex. en op 4 september 500 ex. in Braakman Zuid!

Grauwe Gans: In de hele Braakman in totaal >73 territoria waarvan 64 SBB en waarvan >18 met pulli. De aantallen territoria nemen nog toe in de Braakman, hoewel ik er waarschijnlijk meer aandacht heb aan geschonken in 2022 en het vaak moeilijk is een onderscheid te maken tussen ‘broedvogels’ en ‘niet-broedvogels’. In Zeeland is er een significante toename (<5 % per jaar) de laatste 12 jaar. In Zeeland is het landelijk faunabeheer van Zeeland van toepassing. Dit houdt in dat voor 1 april eieren van onder andere Grauwe Gans en Grote Canadese Gans geprikt (mogen) worden waardoor deze niet meer uitkomen. Het is onduidelijk of dit beheer in de Braakman nog systematisch wordt toegepast.

Soepgans: 1 paar met 7 kleine pulli op de Braakmankreek op 1 mei. Hoogste broedcode: 12. 0 territoria (in het BMP-plot) in Braakman Zuid, hoogste broedcode 1,

Grote Canadese Gans: 2 territoria in de BMP-gebieden in Braakman Noord. Braakman camping: 1 paar met 4 kleine pulli en 3 paren, 8 paar op 11 mei, maar niet paarsgewijs op een andere datum tussen de datumgrenzen, wel een groep van 21 ex. op 30 mei, blijkbaar niet paarsgewijs; Braakmankreek: 3 families (5, 3, 3 pulli), min. 9 paar in maart-april, later groepsgewijs 90 ex. op 30 mei en kleinere groepen in juni; ‘Braakmanpolder’: 4 paar, 8 paar op 25 maart; natuurontwikkeling noord: 3 paar, 5 paar op 16 april; natuurontwikkeling zuid: 10 paar, 14 paar op 3 maart, dus in totaal >35 territoria met toepassing van de telrichtlijnen, max. 50 territoria. Omdat er verplaatsing is van paren tussen de Grote Plas, de ‘Braakmanpolder’, de oostelijke oever van de Braakmankreek en de weides aan de Aalscholverkolonie, houden wij ons beter aan de toepassing van de telrichtlijnen en is het totaal aantal >35 territoria (19 SBB) in Braakman Noord in 2022.

Grote Canadese Gans: 7 territoria in het BMP-plot (waarvan 1 met kleine pulli) in Braakman Zuid, hoogste broedcode 12, buiten het BMP-plot 7 geslaagde broedgevallen: 1 Dolfijnkreek, 6 kreek aan bos Spanjaardsweg Noord, dus in totaal >14 territoria (SBB) in 2022 in Braakman Zuid (waarvan 8 succesvol). Mogelijks waren er zelfs 29 territoria. Op 21 augustus al >540 ex. in Braakman Zuid!

In totaal >49 territoria (waarvan 33 SBB en >12 met pulli) in de hele Braakman in 2022. Het aantal neemt niet meer toe in de Braakman. In Zeeland daarentegen is de laatste 12 jaar (eigenlijk al vanaf 1990) deze soort volgens SOVON met >5 % per jaar toegenomen (minimaal verdubbeling in 15 jaar). In 2005 werden 105 territoria geteld in Braakman Noord.

Dezelfde opmerkingen gelden hier als bij de Grauwe Gans: het is vaak moeilijk een onderscheid te maken tussen ‘broedvogels’ en ‘niet-broedvogels’ en er is ook het landelijk faunabeheer van de Provincie Zeeland (prikken van eieren voor 1 april).

De door mij vastgestelde aantallen territoria liggen veel hoger ($x > 10$) dan die opgegeven door SOVON (2017-2019) voor de gegeven atlasblokken: in plaats van enkele territoria verschillende tientallen territoria.

Broedvogelinventarisatie terreinen van Staatsbosbeheer Braakman in 2022

Brandgans: 0 territoria in de BMP-gebieden in Braakman Noord. Braakman recreatie-eiland: 13 paar waarvan >5 paar met pulli gezien (>8 pulli = 7 kleine en 1 vrij grote), al 30 ex. met verschillende grote jongen op 26 juni, en al een groep van 100 ex. op 23 juli; Braakmankreek: 1 paar; Braakmanpolder: 0 paar; natuurontwikkeling noord: 0 paar, een groep van 20 ex. op 5 juli; natuurontwikkeling zuid: 3 paar waarvan 2 op 15 juni met grote pulli, 14 paar op 18 april, maar niet paarsgewijs op een andere datum tussen de datumgrenzen, wel een groep van 37 ex. op 15 juni; dus in totaal 17 territoria met toepassing van de telrichtlijnen. Omdat er vermoedelijk verplaatsing is van paren tussen de plas ten noorden van de gluurmuur-Braakmankreek en het recreatie-eiland, houden wij ons beter aan de toepassing van de telrichtlijnen en is het totaal aantal dus 17 territoria in Braakman Noord in 2022, waarvan 14 buiten SBB.

3 à 4 territoria (3 à 4 succesvolle broedgevallen) in het BMP-plot in Braakman Zuid, hoogste broedcode 12, >1 territorium Dolfijnkreek, dus in totaal >4 territoria (SBB) in 2022 in Braakman Zuid. Tussen 27 april en 20 juni zijn geen groepen vastgesteld. Op 4 maart zaten er nog 550 ex., op 19 maart 700 ex., op 30 maart 250 ex. en op 3 april 435 ex., op 8 augustus 650 ex. en zelfs >1500 ex. op 21 augustus. In verhouding tot de buiten mei en juni aanwezige populatie komen erg weinig ex. tot broeden.

In totaal >21 territoria (waarvan 7 SBB en 10 met pulli) in de hele Braakman. De aantallen in de Braakman nemen niet meer toe, zouden zelfs zijn afgenomen in 2022, maar liggen nog altijd 3 x zo hoog als in de periode 2011-2020. Dezelfde opmerkingen als bij de Grauwe Gans gelden hier: het is vaak moeilijk een onderscheid te maken tussen 'broedvogels' en 'niet-broedvogels' en er is ook het landelijk faunabeheer (prikken van eieren wordt echter niet toegepast). De laatste 12 jaar kent deze soort in Zeeland een significante toename, <5 % per jaar.

De door mij vastgestelde aantallen territoria liggen veel hoger ($x > 10$) dan die opgegeven door SOVON (2017-2019) voor de gegeven atlasblokken: in plaats van enkele territoria >21 territoria.

Nijlgans: 1 territorium in BMP-gebied in Braakman Noord, hoogste broedcode 5, 1 succesvol broedgeval op de noordelijke punt van de Braakmankreek en 1 succesvol broedgeval op de spuikom. Buiten die 3 territoria nog minimaal 3 territoria: 1 op de plas ten noorden van de Grote Plas en 1 op het 'Terekruijterplasje' en 1 op de punt van het recreatie-eiland. Omdat er vermoedelijk verplaatsing is van paren tussen de plassen, houden wij ons beter aan de toepassing van de telrichtlijnen en is het minimaal totaal dus 6 territoria in Braakman Noord in 2022, waarvan 3 buiten SBB.

Nijlgans: 3 territoria in het BMP-plot in Braakman Zuid, hoogste broedcode 5, >1 territorium ten zuiden van het Isabellakanaal aan het bos Isabella Noord en 1 succesvol broedgeval op de Dolfijnkreek en 1 succesvol broedgeval op de kreek aan het bos Spanjaardsweg Noord, dus in totaal >6 territoria (SBB) in 2022 in Braakman Zuid (waarvan 2 met pulli).

In totaal >12 territoria in de hele Braakman waarvan 9 SBB en 4 met pulli. Ook deze soort is moeilijk te tellen, omdat paren (ook met pulli) zich in de broedtijd over grote afstanden (kunnen) verplaatsen zowel bij territoriumconflicten als om voedsel te vinden.

In de Braakman neemt de soort sinds 2011 niet toe. In Zeeland daarentegen is deze soort volgens SOVON vanaf 1990 met <5 % per jaar toegenomen.

Broedvogelinventarisatie terreinen van Staatsbosbeheer Braakman in 2022

Aangezien de Nijlgans sinds augustus 2017 op de EU-verordening 1143/2014 Unielijst met invasieve exoten van EU belang staat, zijn de lidstaten verplicht om in de natuur aanwezige populaties op te sporen, te verwijderen, of als dat niet lukt, zodanig te beheren dat verspreiding en schade zoveel mogelijk wordt voorkomen. De Provincie Zeeland heeft hiervoor een opdracht verstrekt.

Indische Gans: geen territorium in Braakman Noord. Tussen de datumgrenzen slechts één waarneming van 1 ex. 0 territoria (in het BMP-plot) in Braakman Zuid, hoogste broedcode 1,

Bergeend: 3 territoria in de BMP-gebieden in Braakman Noord (2 tomen); 4 tomen op de Braakmankreek: 2 op de oostelijke oever en 2 op de punt van het recreatie-eiland; >1 paar 'Braakmanpolder', 17 paar op 7 mei aan de punt van het recreatie-eiland, maar geen tweede waarneming van 17 paar, 2 paar bijkomend bij de 2 paar met pulli op de Braakmankreek, 2 paar op de Grote Plas, >1 paar natuurontwikkeling zuid; dus >13 territoria in totaal (waarvan 6 succesvolle broedgevallen) in Braakman Noord in 2022 waarvan 6 buiten SBB. Hoogste broedcode 12.

5 territoria in het BMP-plot in Braakman Zuid, hoogste broedcode 12, buiten het BMP-plot: 1 territorium op de Dolfijnkreek, 4 mogelijke territoria aan het Isabellakanaal ter hoogte van het Lucernehof, dus in totaal >6 territoria (5 SBB) in 2022 in Braakman Zuid (waarvan 1 met pulli).

In totaal >19 territoria in de hele Braakman in 2022: waarvan 12 SBB en 7 met pulli.

In 2006 en 2011 bedroeg dat totaal in de Braakman >50 territoria, in 2020 en 2021 rond de 15. Het lijkt er toch op dat deze soort sinds 2000 hier aanzienlijk is afgenomen als broedvogel.

Ook bij deze eendvogel is het moeilijk om de niet-broedende paren van broedparen te onderscheiden en wordt er gebalst op plaatsen waar niet wordt gebroed en is het dus moeilijk een exact aantal territoria te bepalen, maar er zijn datumgrenzen vastgesteld om dit te verhelpen.

Bergeend: In Zeeland was er de laatste 12 jaar geen significante aantalsverandering, maar vanaf 1998 bekeken was er wel een significante afname (<5 % per jaar).

Smient: geen territorium in Braakman Noord. Tussen de datumgrenzen slechts één waarneming van 1♂.

Krakeend: 9 territoria in de BMP-gebieden waarvan 2 succesvol, in Braakman Noord; op de spuikom 2 territoria (succesvolle broedgevallen: 1 en 9 pulli), op de Grote Plas: >2 succesvolle broedgevallen: 5 en 8 kleine pulli en nog >2 territoria, op de plas ten noorden van de Grote Plas: 1 territorium; op het 'Terekrüterplasje': >2 territoriums; op de westelijke oever Braakmankreek: >3 territoria waarvan 1 succesvol, op de plas tegenover woningen nrs 3-4 Braakmanweg 2 territoria, dus >23 territoria in totaal (waarvan >7 succesvolle broedgevallen en 21 SBB) in Braakman Noord in 2022 waarvan 2 buiten SBB. Hoogste broedcode 12.

>10 territoria in het BMP-plot (waarvan >8 succesvol gebroed) in Braakman Zuid, hoogste broedcode 12; 3 succesvolle broedgevallen op de kreek aan het bos Spanjaardsweg Noord; 4 succesvolle broedgevallen en > 8 supplementaire territoria op de Dolfijnkreek; nog 2 territoria op het Isabellakanaal ter hoogte van het bos Spanjaardsweg Zuid, dus in totaal >27 territoria (25 SBB) in 2022 in Braakman Zuid (waarvan >15 succesvol gebroed).

Broedvogelinventarisatie terreinen van Staatsbosbeheer Braakman in 2022

Krakeend: In totaal >50 territoria in de hele Braakman in 2022: waarvan 46 SBB en 22 met pulli.

De aantallen variëren tussen de 35 en 60 territoria voor de hele Braakman sinds 2019. De grondigheid van tellingen (opsporen van vrouwtjes met pulli levert hogere aantallen op dan de andere methodes) kan ook een verschil maken. Ook bij deze eendvogel is het vaak moeilijk om de niet-broedende paren van broedparen te onderscheiden, zeker als zij in losse groepen zitten voor ca. 15 mei, omdat de duidelijke binding aan (delen van) het gebied vaak moeilijk is te bepalen. Er is in de Braakman ook relatief weinig aandacht aan deze soort besteed, zeker in Braakman Zuid. Er is sinds 2006 een toename geweest, die hangt zeker ook samen met de natuurontwikkeling eerst in Noord (vanaf 2004) en later in Zuid (vanaf 2013).

In Nederland is er de laatste 12 jaar een significante toename (<5 % per jaar).

Wintertaling: 2 territoria in het BMP-gebied in Braakman Noord, elders geen geldige waarnemingen tussen de datumgrenzen. Hoogste broedcode 5.

geen territorium (in het BMP-plot) in Braakman Zuid, hoewel hoogste broedcode 3, geen 'geldige' waarneming tussen de datumgrenzen. Tussen 3 april (12 ex.) en 2 september (30 ex.) geen waarnemingen van de soort in het gebied gekend.

Er is sinds 2006 een lichte toename geweest. Die hangt zeker ook samen met de natuurontwikkeling eerst in Noord (vanaf 2004) en later in Zuid (vanaf 2013). Of er ooit effectief is gebroed, blijft twijfelachtig. Ook bij deze eendvogel is het vaak moeilijk om de niet-broedende paren van broedparen te onderscheiden, zeker als zij in losse groepen zitten voor ca. 15 mei, omdat de duidelijke binding aan (delen van) het gebied vaak moeilijk is te bepalen.

De door mij vastgestelde aantallen territoria liggen wel hoger dan die opgegeven door SOVON (2013-2015) voor de gegeven atlasblokken: in plaats van geen territoria 1 à 2 territoria.

Wilde Eend: 9 territoria in de BMP-gebieden in Braakman Noord, 1 paar op de plas ten zuiden van het pad naar de gluurmuur Braakmankreek, 7 paar op de Braakmankreek en camping, 3 ♂♂ op de Braakmanpolder, min. 7 paar in natuurontwikkeling Noord, alwaar op 9 mei al / nog een groep van 45 ex. waarvan de meeste ♂♂, op de Grote Plas; op de spuikom 1 paar, alwaar op 1 mei al / nog een groep van 12 ♂♂, dus >28 territoria (20 SBB) in totaal in Braakman Noord in 2022 (7 tomen). Op 29 augustus verbleven >1000 ex. op Braakman Noord. Hoogste broedcode 12.

13 territoriums, waarvan 5 succesvolle broedgevallen, in het BMP-plot in Braakman Zuid, hoogste broedcode 12. 5 families buiten het BMP-plot: 4 op het Isabellakanaal ter hoogte van het bos Spanjaardsweg Zuid en 1 op de poel aan het bos Isabella Noord; 2 territoria (waarvan 1 met grote pulli) op de kreek aan het bos Spanjaardweg Noord, en 1 territorium op het Isabellakanaal aan de noordpunt van de 'graslanden Isabellakanaal' en 2 territoria op de Dolfijnkreek, dus in totaal >23 territoria (10 SBB) in 2022 in Braakman Zuid (waarvan >11 succesvol gebroed). Het werkelijk aantal territoria bedraagt allicht tussen de 25 en 30. Pas vanaf begin juni ontstaan er kleine groepen ♂♂, eerst op de plas tussen het bos Spanjaardsweg Noord en het Isabellakanaal. In de zomer was het maximum 35 ex. . Op 14 november telde HC ook slechts 36 ex.

Wilde Eend: In totaal waren er in de hele Braakman ca. 55 territoria in 2022 waarvan 30 SBB en >18 met pulli.

Broedvogelinventarisatie terreinen van Staatsbosbeheer Braakman in 2022

De aantallen variëren tussen de 55 en 83 territoria voor de hele Braakman sinds 2020. Ook bij deze eendvogel is het vaak moeilijk om de niet-broedende paren van broedparen te onderscheiden, zeker als zij in losse groepen zitten, omdat de duidelijke binding aan (delen van) het gebied vaak moeilijk is te bepalen. Er is in de Braakman ook relatief weinig aandacht aan deze soort besteed. Er is sinds 2003 een afname, ondanks de natuurontwikkelingsprojecten. In Zeeland is er sinds 1990 een significante afname geweest (<5 % per jaar) volgens SOVON.

Pijlstaart: geen territorium in Braakman Noord. Tussen de datumgrenzen geen waarnemingen, nog 4 ♂♂ op 1 mei op de 'Braakmanpolder'. Hoogste broedcode 3.

Stadseend: geen territorium (in het BMP-plot) in Braakman Zuid, hoewel hoogste broedcode 3, geen 'geldige' waarneming tussen de datumgrenzen.

Zomertaling: 0 territoria in de BMP-gebieden in Braakman Noord, 3 territoria op de Grote Plas. Ook al is er mij geen enkele waarneming bekend tussen 16 mei en 16 juli, toch is het goed mogelijk dat de soort er ongemerkt een broedpoging heeft ondernomen, maar dan waarschijnlijk wel zonder succes. Hoogste broedcode 4.

Geen territorium (in het BMP-plot) in Braakman Zuid, hoewel hoogste broedcode 3, geen 'geldige' waarneming tussen de datumgrenzen.

In totaal 3 territoria in de hele Braakman in 2022. Of er effectief is gebroed, blijft onduidelijk. Er is sinds 2004 een lichte toename geweest in de Braakman. Die hangt zeker samen met de natuurontwikkeling eerst in Noord (vanaf 2004) en later in Zuid (vanaf 2013). In Nederland is er de laatste 12 jaar geen significante aantalsverandering.

Slobeend: 1 territorium in het BMP-gebied, op de Grote Plas zaten op 16 april min. 30 paar in een groep van 74 ex., op 25 april nog min. 22 paar in een groep van 67 ex. en 4 ♂♂ en 4 paar bijeen op 9 mei, deze ex. waren waarschijnlijk voor het grootste deel doortrekkers, uiteindelijk min. 4 territoria op de Grote Plas, dus >5 territoria in totaal (SBB) in Braakman Noord in 2022. Hoogste broedcode 7.

2 territoriums in het BMP-plot in Braakman Zuid, hoogste broedcode 3, nog >1 territorium op de Dolfijnkreek, maar de soort heeft er waarschijnlijk niet effectief gebroed. In totaal 3 territoria (2 SBB) in 2022 in Braakman Zuid.

In totaal >8 territoria in de hele Braakman in 2022. Of er effectief is gebroed, blijft onduidelijk. Slobeend: De aantallen variëren tussen de 8 en 10 territoria voor de hele Braakman sinds 2020.

Er is sinds 2004 een tijdelijke toename geweest in de Braakman. Die hangt zeker samen met de natuurontwikkeling eerst in Noord (vanaf 2004) en later in Zuid (vanaf 2013). In Nederland is er de laatste 12 jaar geen significante aantalsverandering.

Ook bij deze eendvogel is het vaak moeilijk om de niet-broedende paren van broedparen te onderscheiden, zeker als zij in losse groepen zitten voor 10 mei, omdat de duidelijke binding aan (delen van) het gebied vaak moeilijk is te bepalen.

Tafeleend: 0 territoria in de BMP-gebieden in Braakman Noord, 0 territorium op de Braakmankreek, 0 territorium op de Grote Plas, 1 succesvol broedgeval op de Spuiikom (6 kleine pulli op 13 juni), dus >1 territorium in totaal in Braakman Noord in 2022. Hoogste broedcode 12.

Broedvogelinventarisatie terreinen van Staatsbosbeheer Braakman in 2022

Tafeleend: Geen territorium in het BMP-plot in Braakman Zuid, hoogste broedcode 1; 2 territoria op de Dolfijnkreek, hoogste broedcode 3, maar de soort heeft er waarschijnlijk niet effectief gebreed.

In totaal 3 territoria in de hele Braakman in 2022 (waarvan 2 SBB en 1 met kleine pulli).

In de Braakman blijkt vooral de Spuikom (DOW) in Noord geschikt om te broeden sinds 2012, maar met wisselende aantallen. De aantallen variëren tussen de 1 en 7 territoria voor de hele Braakman sinds 2012. De grondigheid van tellingen (vaak opsporen van vrouwtjes met pulli in juni-juli) kan ook een verschil maken.

In Nederland is er de laatste 12 jaar geen significante aantalsverandering.

Kuifeend: 15 territoria in de BMP-gebieden (geen pulli!) in Braakman Noord, op de Braakmankreek en aan de camping: 4 succesvolle broedgevallen: 6, 4, 3 en 3 pulli en nog min. 47 bijkomende territoriums; op de Grote Plas >1 succesvol broedgeval en nog min. 4 bijkomende territoriums; op de spuikom: 4 succesvolle broedgevallen en nog min. 21 bijkomende territoriums; dus 96 territoria in totaal in Braakman Noord in 2022 waarvan 76 buiten SBB. Hoogste broedcode 12.

>30 territoriums in het BMP-plot in Braakman Zuid, hoogste broedcode 12, waarvan 7 met pulli; nog >1 (wrschl. 3) territorium op het Isabellakanaal ter hoogte van de ‘graslanden Isabellakanaal’ (alarm), 1 territorium op het Isabellakanaal ter hoogte van het brugje aan bos Aquaduct (kleine pulli), 6 territoria op de Dolfijnkreek (waarvan 3 met pulli), >3 territoria (wrschl. 8, waarvan >3 met pulli) op de kreek aan het bos Spanjaardweg Noord, dus in totaal >41 territoria (wrschl. 49 waarvan 34 SBB) in 2022 in Braakman Zuid (waarvan > 15 territoria met pulli).

In totaal 145 territoria in de hele Braakman in 2022 (waarvan 54 SBB en 24 met kleine pulli).

De aantallen variëren tussen de 100 en 145 territoria voor de hele Braakman sinds 2020. Ook bij deze eendvogel is het vaak moeilijk om de niet-broedende paren van broedparen te onderscheiden, zeker als zij in losse groepen zitten voor 15 mei, omdat de duidelijke binding aan (delen van) het gebied vaak moeilijk is te bepalen.

Er is in de Braakman (incl. de Braakmankreek) ook zeer weinig aandacht aan deze broedvogel besteed en het is onduidelijk hoe de aantallen van de soort zijn geëvolueerd sinds 1997. De natuurontwikkeling zou voor een toename moeten hebben gezorgd, maar dat is pure speculatie.

Kuifeend: Intussen is de Kuifeend de talrijkste eendvogel als broedvogel in de hele Braakman (incl. de Braakmankreek), gevolgd door de Grauwe Gans (73), de Wilde Eend (55), de Krakeend (50) en de Grote Canadese Gans (49 territoria).

In Zeeland is er de laatste 12 jaar geen significante aantalsverandering bij de Kuifeend vastgesteld.

Buizerd: 7 à 9 territoria in 2022 in Braakman Noord waarvan (3 à) 4 SBB en 1 à 2 singel Wevelswaeldijk, 1 nest singel oostelijker en 1 op het recreatie-eiland en 1 bij de Spuikom: geen jongen uitgevlogen uit de 2 gevonden nesten in SBB (HC), de jongen die er in augustus zaten, zouden dus van buiten SBB gekomen zijn. Volgens de autoclustering (BMP van SOVON) 5 territoria in de proefvlakken, maar de nesten ervan liggen niet allemaal op de terreinen van Staatsbosbeheer. Van de 5 territoria 3 nest-indicerend. Allicht waren er dus territoria (waarvan

Broedvogelinventarisatie terreinen van Staatsbosbeheer Braakman in 2022

nesten) die niet gevonden werden door HC. Hoogste broedcode 14.

Buizerd: In Braakman Zuid: bezet nest in het bosje Middenweg (jongen uitgevlogen, maar het nest werd niet gevonden), hoogste broedcode 12, bos Isabella Zuid: 2 bezette nesten (beide met jongen uitgevlogen), bos Isabella Noord: 1 bezet nest, maar erna verlaten (broedcode 7), 2 bezette nesten: 1 in het bos Spanjaardsweg Zuid en 1 in het bos Spanjaardsweg Noord (uit laatste jongen uitgevlogen); Dijkmeesterdijk: 2 bezette nesten, Zuiddijk: 1 bezet nest, Zuigput van Evides: 1 bezet nest, Axels Gat: 1 bezet nest; dus in totaal >11 territoria (waarvan 7 SBB) in 2022 in Braakman Zuid.

Een typische afstand tussen 2 nesten bedraagt 750 m, maar die kan oplopen tot >1 km. Binnen het bos zijn die afstanden kleiner (600 m), soms slechts 200 m. De fusie-afstand van 1 km (in de telrichtlijnen) is dus ruim genomen. 4,2% van de broedpopulatie van heel Zeeland zou in de hele Braakman (1275 ha land) zijn territorium hebben. Opvallend worden bepaalde delen van de Braakman (SBB) in de voorbije 25 jaar niet als nestplaats gebruikt: het SW-elijk en NE-elijk deel van het bos Isabella Zuid, het SE-elijk deel van het bos Isabella Noord, het zuidelijk deel van het bos Spanjaardsweg Noord en bijna volledig het natuurontwikkelingsgebied van Braakman Noord. Behalve in het laatste gebied zijn de bomen groot genoeg voor een nest.

In totaal waren er 19 territoria in de hele Braakman in 2022 waarvan >10 SBB. Het aantal territoria nam toe sinds zijn vestiging in de Braakman in 1991 tot 2020-2021. In dat laatste jaar waren er 19 territoria waarvan 11 SBB. 9 van de 18 bezette nesten waren in 2022 succesvol (HC-DV). Het blijft opmerkelijk dat er zoveel Buizerds hun nesten hebben buiten de bossen, waar zij bovendien meer jongen zouden voortbrengen dan in de bossen (HC). Deze roofvogelsoort heeft als broedvogel geen terugval gekend. De laatste 12 jaar is er in Zeeland geen significante aantalsverandering geweest. Dat stemt niet overeen met de trend in de Braakman waar het aantal van rond de 9 naar ca. 18 in de laatste 12 jaar is geëvolueerd.

Wespendief: 1 territorium in Braakman Noord volgens de telrichtlijnen van SOVON, hoogste broedcode 3; nest-indicerende waarnemingen ontbreken, er is ook geen balts waargenomen.

Volgens de telrichtlijnen: 1 territorium in Braakman Zuid 2n 1 in Noord. Gelet op de min. 20 geldige waarnemingen tot en met 10 augustus (binnen de datumgrenzen) in de hele Braakman: (vrij) laag boven het bos vliegend, 1 x balts vrij laag boven het bos, 4 x een paar in zit of laag boven het bos, in elk geval 1 territorium in Zuid. Geen nest-indicerende waarnemingen, maar het nest van deze soort is bijzonder moeilijk te vinden (SOVON).

De broedvogelwaarnemingen zijn gespreid over de hele periode van aankomst in mei op de 13de tot en met 23 augustus. In verhouding tot het aantal uren doorgebracht in Braakman Zuid ligt het aantal waarnemingen niet echt hoog. Het ging gewoonlijk om één van de adulten, soms om het paar en slechts 1 x om balts. Op grond van de waarnemingen kan niet worden vastgesteld dat het paar een nest en eventueel jongen had, ook al zijn er van 23 augustus tot en met 11 september juvenielen ter plaatse waargenomen, maar die konden natuurlijk van elders komen. Maar uit de waarnemingen kan ook niet worden afgeleid dat het weinig waarschijnlijk is dat het paar een nest en eventueel jongen had. Alleen specifiek onderzoek naar de soort zou hierover een indicatie kunnen geven en een toevalstreffer hierbij eventueel uitsluitel.

Er was één territorium in het bos Isabella Zuid in 2020, ook in 2018 was er een territorium in Braakman Zuid, maar niet in 2019. Voordien, maar ook in 2021 zou er geen territorium zijn geweest in de Braakman. Ook in de rest van Nederland bestaat er onduidelijkheid over de trend, omdat er te weinig gegevens beschikbaar zijn. Zie ook mijn commentaar in het rapport van vorig jaar die ik hieronder herhaal.

Broedvogelinventarisatie terreinen van Staatsbosbeheer Braakman in 2022

Wespendief: De soort is eigenlijk alleen te inventariseren door controle van bekende oude roofvogelnesten en eventuele nesten van Wespendief uit voorgaande jaren, in combinatie met overige waarnemingen aan het begin van de broedtijd (balts) en langdurige observatie in juli-augustus (voedselvluchten), en bovendien bouwt de Wespendief vaak een nieuw nest, zodat controle van oude nesten niet volstaat. Om naar nesten te zoeken, moet men over een vergunning beschikken. Een broedvogelinventarisatie heeft als doel het vaststellen van een territorium, niet het vinden van het nest of het antwoord op de vraag of een koppel al dan niet succesvol heeft gebroed. Deze laatste twee bijkomende doelen vergen gewoonlijk snel >15 uren tijd per broedpaar, zonder enige zekerheid van kans op slagen. Dit laatste geldt overigens niet alleen voor roofvogels (o.a. de Boomvalk, Sperwer, Torenavalk waarvan nesten moeilijk zijn te vinden), maar ook voor uilen, eendvogels, steltlopers en zelfs zangvogels. Er worden vooral territoria geteld en zeker van soorten waarvan het vinden van het nest uitermate moeilijk is. Alleen bij koloniebroeders als Oeverzwaluw, Huiszwaluw, Blauwe Reiger, Aalscholver, Lepelaar, Zwartkopmeeuw, Kokmeeuw, Kleine Mantelmeeuw, Zilvermeeuw, Visdief en Roek krijgt het tellen van bezette nesten voorrang op het tellen van territoria.

Mijn jarenlange ervaring met de Wespendief leert dat het veeleer uitzonderlijk is dat een nest wordt gevonden of transport van voedsel naar een nest wordt waargenomen (moeilijk te zien). Het ontbreken van nest-indicerende waarnemingen (transport van voedsel naar een nest) zegt dus weinig over de al dan niet aanwezigheid van een nest. De vliegactiviteit in juli en begin augustus geeft een idee over het aantal broedvogels (en evt. nestomgeving) en niet-broedvogels (aandeel kan hoog zijn). Langdurige observatie vanaf een goed uitzichtpunt is nodig, maar in de vlakke polder is dat problematisch. Alle exemplaren moeten worden genoteerd met details over verenkleed (sekse, tekening, ruipatroon) en vliegrichting (intekenen). Allicht is dat in de Braakman onvoldoende gebeurd in de afgelopen (vijf)tiën jaar, ook al is het aantal waarnemingen in Zeeland toen flink gestegen (waarnemerseffect).

Bruine Kiekendief: allicht geen territorium in het gebied, ook al is er op drie data balts waargenomen op 3 locaties die elk op 1 km uit elkaar liggen en vaak een ♂ jagend en ook een keer een ♀ jagend, vooral aan de Grote Plas / Savoyaardskreek / Westgeul. De nesten liggen aan de Riemenskreek ten oosten van de Braakmankreek. Hoogste broedcode 2. Geen territorium (in het BMP-plot) in Braakman Zuid, hoogste broedcode 2.

De Braakman fungeert vooral als foerageergebied, er zou sinds 2009 niet meer effectief zijn gebroed in het gebied (HC).

Havik: 1 bezet nest met jongen aan de Wevelswaeldijk, het territorium beslaat voor een groot deel Braakman Noord waar de soort ook af en toe baltsde vanaf 24 december 2021 tot 16 april 2022. Hoogste broedcode 14. 1 bezet nest met jongen in het bosje Middenweg, hoogste broedcode 12, waar balts van 12 februari tot 18 juni is vastgesteld; nog 1 paar territoriaal met een nest in het bosje Axelsegatweg maar daar zijn geen jongen uit het nest (met 3 gelegde eieren) uitgevlogen, typisch voor een nieuwe vestiging. Tussen de nesten een afstand van ca. 3 km, geen nest in het zuidwestelijk uiteinde van Braakman Zuid, daar wel een Sperwernest. Er was nog een territorium in het bos Isabella Noord, maar daar is geen nest gevonden.

Havik: In totaal 3 bezette nesten van de Havik in de hele Braakman in 2022, sinds 2017 waren er al 2. De laatste 12 jaar is er in Nederland geen significante aantalsverandering geweest.

Sperwer: 2 à 3 territoria (SBB) in Braakman Noord: 1 ervan met uitgevlogen jongen (in het natuurontwikkelingsgebied). Hoogste broedcode 14.

2 bezette nesten (SBB) in Braakman Zuid, beide succesvol: bos Spanjaardsweg Zuid, bos Isabella Noord; waarschijnlijk geen ander territorium in Braakman Zuid.

Broedvogelinventarisatie terreinen van Staatsbosbeheer Braakman in 2022

Sperwer: In totaal >4 territoria in de hele Braakman in 2022. Zodoende het beste jaar sinds 2008, sinds 2009 schommelt het aantal bezette nesten tussen de 0 en 3. De laatste 12 jaar is er in Zeeland geen trend aantoonbaar, omdat er onvoldoende gegevens beschikbaar zijn. In Nederland is er daarentegen de laatste 12 jaar een significante afname (<5 % per jaar). De nestomgeving van deze soort en die van de Havik (tot op 1 km) overlappen in de hele Braakman niet met elkaar.

Fazant: 27 territoria in de BMP-gebieden in Braakman Noord, >5 territoria in natuurontwikkeling S 2017, >6 territoriums natuurontwikkeling W fietspad, >1 territorium natuurontwikkeling S aalscholver, >3 territoria natuurontwikkeling N Grote Plas, >1 territorium natuurontwikkeling N fietspad, dus in totaal >43 territoria (SBB) in Braakman Noord in 2022. Hoogste broedcode 12. Op 6 plaatsen alarm.

8 territoriums in het BMP-plot in Braakman Zuid: hoogste broedcode 7, bos Spanjaardsweg Noord: 0 territorium, noordelijk deel bos Isabella Noord: 1 territorium, graslanden tussen bos Isabella Noord en Zuid: 1 territorium, zuidelijk deel bos Isabella Noord: 2 territoriums, Zuigput van Evides: 1 territorium, 1 territorium op akkers achter Isabellaweg nr.2, uitbreiding oost bos Spanjaardsweg Zuid: 3 territoriums, bos Spanjaardsweg Zuid: 2 territoria, bos Aquaduct: 0 territorium. Hoogste broedcode 7. dus in totaal 19 territoria (waarvan 16 SBB) in 2022 in Braakman Zuid, waarvan op 6 plaatsen alarm

Fazant: In totaal >62 territoria in de hele Braakman in 2022 (waarvan 59 SBB). Ook in 2021 is een gelijkaardig aantal vastgesteld. Aangezien deze soort allicht illegaal wordt uitgezet in de omgeving van het gebied, heeft commentaar geven over de trend geen zin.

Patrijs: 1 territorium op 26 februari 2022 (Pieter Beeke) op akker tegenover bos Spanjaardsweg Zuid (buiten SNL). Deze soort vereist specifiek onderzoek op de akkers in de schemering. Op de terreinen van SBB komt hij allicht niet voor, maar ook dat is onzeker.

Kwartel: >2 territoria (21 juni) op akkers grenzend aan het bos Isabella Noord: 1 SBB en 1 buiten SBB. In dit topjaar van deze soort voor het eerst sinds 1989 territoria in Braakman Zuid. Ook deze soort vereist specifiek onderzoek op de akkers in de diepe schemering.

Waterral: 13 territoria (1 + 12) in de BMP-gebieden in Braakman Noord; nog >1 territorium aan de westelijke oever van de Braakmankreek – westelijke oever van de punt van het recreatie-eiland, dus in totaal 14 territoria in Braakman Noord in 2022. Hoogste broedcode 12. In 9 territoria nest-indicerende waarnemingen.

Waterral: 1 territorium in het BMP-plot in Braakman Zuid: hoogste broedcode 1, het ex./ paar heeft het gebied mogelijks verlaten vanwege de droogte in de lente/zomer, in elk geval geen waarneming na 19 april; opnieuw een waarneming op 31 augustus, geen territorium elders in het gebied.

In totaal 15 territoria in de hele Braakman in 2022 (SBB). De trend op lange termijn in Nederland toont geen significante aantalsverandering. In Zeeland is bij de soort de laatste twaalf geen trend aantoonbaar. Ik heb de jongste jaren grondiger gezocht en er zijn een reeks zachte winters geweest. Dat verklaart de stijging in de periode 2019-2022 (10 à 15 territoria) tegenover de periode 1995-2010 (gewoonlijk 3 à 5 territoria) in de Braakman.

Waterhoen: 23 territoria in de BMP-gebieden in Braakman Noord, slechts >4 territoriums

Broedvogelinventarisatie terreinen van Staatsbosbeheer Braakman in 2022

buiten de BMP-gebieden, 2 aan de Grote Plas en >1 (wrschl. 3) aan de Braakmankreek en >1 succesvol broedgeval op de Spuikom, dus in totaal >27 territoria (wrschl. 30 waarvan 27 SBB) in Braakman Noord in 2022. Hoogste broedcode 12

1 territorium in het BMP-plot in Braakman Zuid: hoogste broedcode 1; buiten het BMP-plot: 1 in de sloot langs de weg aan de NW-punt van het bos Spanjaardsweg Noord (pulli), 1 in de sloot langs de Spanjaardsweg nabij het noordelijk brugje over het Isabellakanaal (pulli), 2 op het Isabellakanaal ter hoogte van de 'graslanden Isabellakanaal' (alarm), 1 aan de poel in de noordelijke punt van het bos Isabella Zuid (alarm), 2 op het Isabellakanaal ter hoogte van het midden van het bos Isabella Zuid (alarm), >6 territoria op het Isabellakanaal ter hoogte van het bos Spanjaardsweg Zuid (pulli); verder territoria op grond van 'adult in broedbiotoop' / 'baltsend/zingend' na 20 april: 1 territorium op de gegraven geul aan het bos Spanjaardsweg Noord, >6 territoria op het Isabellakanaal ter hoogte van het bos Aquaduct, 1 bijkomend territorium op het Isabellakanaal ten zuiden van het bos Aquaduct ('zang'), 2 territoria op het Isabellakanaal tussen het brugje erover en de 'graslanden Isabellakanaal', 3 bijkomende territoria op het Isabellakanaal ter hoogte van de 'graslanden Isabellakanaal' ('zang'), >4 bijkomende territoria op het Isabellakanaal ter hoogte van het bos Spanjaardsweg Zuid ('zang'), 1 territorium in de sloot langs de Spanjaardsweg ter hoogte van het bos Spanjaardsweg Zuid ('zang'); verder waarschijnlijke territoria op grond van 'adult in broedbiotoop' / 'baltsend/zingend' na 17 juni tot en met 10 augustus: 1 territorium in de sloot langs de weg aan het bos Spanjaardsweg Noord ('zang'), 2 territoria op het Isabellakanaal tussen het brugje erover en de 'graslanden Isabellakanaal' ('zang'), 1 bijkomend territorium op het Isabellakanaal ter hoogte van de 'graslanden Isabellakanaal' ('zang'), >1 bijkomend territorium op het Isabellakanaal ter hoogte van het bos Spanjaardsweg Zuid ('zang'), >1 bijkomend territorium op het Isabellakanaal ter hoogte van het bos Aquaduct ('zang'), >1 bijkomend territorium op de sloot naar het Isabellakanaal ter hoogte van het bos Spanjaardsweg Zuid hoeve nr. 4 ('zang'), 1 bijkomend territorium op het Isabellakanaal ten zuiden van het bos Aquaduct ('adult in broedbiotoop'), dus in totaal >40 territoria (min. 32 voor 18 juni) in Braakman Zuid in 2022: waarvan slechts 3 op de terreinen van Staatsbosbeheer en de meeste op het Isabellakanaal.

In totaal 70 territoria in de hele Braakman in 2022 waarvan 30 SBB. Er zijn in de Braakman nooit eerder zo veel territoria vastgesteld sinds 1985. De verklaring hiervoor is de grondige telling in het zuidelijk deel van Braakman Zuid, met name het Isabellakanaal (33 territoria), in 2022. Bekijken wij alleen Braakman Noord, dan spreken wij ook over het hoogste aantal sinds 1985, met name één territorium meer dan in 2019. Er is in de Braakman vóór 2019 ook weinig aandacht aan deze soort besteed, zeker in Braakman Zuid. In 2022 dus het hoogste aantal territoria in de Braakman sinds 1985 en dat zou verklaard kunnen worden door een grondiger telling van deze onopvallend levende soort. De natuurontwikkeling in Noord en Zuid lijkt niet de verklaring te zijn. De laatste 12 jaar is er in Zeeland geen significante aantalsverandering geweest. In Zeeland is er sinds 1992 een significante afname (<5 % per jaar).

Meerkoet: 29 territoria in de BMP-gebieden in Braakman Noord (waarvan 21 nest-indicerend), >5 bezette nesten oostelijk deel Grote Plas en >1 waarschijnlijke nestplaats en 1 toom op het westelijk deel Grote Plas en nog >5 paren op de Grote Plas, 1 bezet nest op de plas ten N van de Grote Plas, 1 bezet nest en nog 2 bijkomende gelijktijdige tomen op de Spuikom, 1 toom aan de camping, 2 waarschijnlijke nestplaatsen en 5 paren aan de westelijke oever van de Braakmankreek, 1 paar in de NE-hoek van de Braakmankreek. Er waren bijkomend 5 paren aan de noordpunt van het recreatie-eiland en 2 paren aan de noordpunt van de Braakmankreek. In de loop van de maand mei zijn op de Braakmankreek paren in groepen gaan foerageren in plaats

Broedvogelinventarisatie terreinen van Staatsbosbeheer Braakman in 2022

van tot broeden over te gaan: van 38 paren op 7 mei over 85 ex. in enkele groepen op 30 mei naar 65 ex. in 3 groepen op 12 juni. Die kunnen niet worden meegerekend, omdat er twijfel bestaat over de territorialiteit. Op 27 augustus zaten daar minstens 540 ex. en op 7 september 500 ex. Groepsvorming ontstaat gewoonlijk in de zomer. Er kan worden verondersteld dat twee fenomenen het ontstaan ervan in mei kunnen verklaren. De droogte in april-mei heeft voor een kelderende kwaliteit van het water gezorgd. Het mooie weer in mei zorgde voor een intense waterrecreatie en verstoring volop in het broedseizoen in mei. Dus in totaal >61 territoria (waarschijnlijk ca. 70 waarvan 56 SBB) in Braakman Noord in 2022. Hoogste broedcode 13

Meerkoet: 19 territoriums in het BMP-plot in Braakman Zuid: hoogste broedcode 13; 11 territoria op het Isabellakanaal tussen het brugje erover en de ‘graslanden Isabellakanaal’, 8 territoria op het Isabellakanaal ter hoogte van de ‘graslanden Isabellakanaal’, 2 territoria op de sloot tussen het Isabellakanaal aan de ‘graslanden Isabellakanaal’ en de Spanjaardsweg, 17 territoria op het Isabellakanaal ter hoogte van het bos Spanjaardsweg Zuid, 3 territoria op het Isabellakanaal ter hoogte van het bos Aquaduct, 2 territoriums op het Isabellakanaal ten zuiden van het bos Aquaduct, 2 territoria op poelen uitbreiding van het bos Spanjaardsweg Zuid, 1 territorium op poel ten zuiden van het bos Isabella Noord, 2 territoria in de sloot langs de Spanjaardsweg nabij het noordelijk brugje over het Isabellakanaal, 3 territoria bos Spanjaardweg Noord, 7 territoria op de Dolfijnkreek, 1 op de monding van het Philippinekanaal, dus in totaal 78 territoria in Braakman Zuid in 2022 (waarvan 32 op de terreinen van SBB en van de rest de meeste op het Isabellakanaal). Bij 33 van die 78 territoria waren er aanwijzingen / bewijzen van een nest. Dat is een vrij laag aantal voor een soort waarbij vaak het aantal broedparen wordt gebaseerd op broedende vogels of paren met pulli.

Tijdens het broedseizoen waren er ook losse groepen ex. waaronder ook paren: op de uitbreiding Nonnetjesvijver en op de Dolfijnkreek. Deze zijn niet begrepen in de 78 territoria, zodat het werkelijk aantal territoria in 2022 in Braakman Zuid rond de 80 bedraagt.

nest-indicerend: 4 op de Nonnetjesvijver en uitbreiding, 4 op het Isabellakanaal ter hoogte van het bos Spanjaardsweg Zuid, 1 op het Isabellakanaal ter hoogte van het bos Aquaduct, 2 op het Isabellakanaal ter hoogte van de ‘graslanden Isabellakanaal’, 1 op het Isabellakanaal tussen het brugje erover en de ‘graslanden Isabellakanaal’, 1 op de Nonnetjesvijver; dus in 2022 13 in totaal in Braakman Zuid,

pulli (supplementair bij ‘nest-indicerend’): 6 op het Isabellakanaal ter hoogte van het BMP-plot, 6 op het Isabellakanaal tussen het brugje erover en de ‘graslanden Isabellakanaal’, 1 territorium op het Isabellakanaal ter hoogte van de ‘graslanden Isabellakanaal’, >3 op het Isabellakanaal ter hoogte van het bos Spanjaardsweg Zuid, 1 op het Isabellakanaal ter hoogte van het bos Aquaduct, 2 op poelen uitbreiding van het bos Spanjaardsweg Zuid, 1 op poel ten zuiden van het bos Isabella Noord, dus in 2022 bij 21 territoria in totaal in Braakman Zuid,

In totaal 150 territoria in de hele Braakman in 2022 waarvan 88 SBB. Er zijn in de Braakman nooit eerder zo veel territoria vastgesteld sinds 1985. De verklaring hiervoor is de grondige telling: in (het zuidelijk deel van) Braakman Zuid, met name het Isabellakanaal (50 territoria), in 2022. Bekijken wij alleen Braakman Noord, dan spreken wij ook over het hoogste aantal sinds 1985, met name 18 territoriums meer dan in 2020. Hetzelfde is bij het Waterhoen vastgesteld.

Meerkoet: Er is in de Braakman vóór 2020 ook weinig aandacht besteed aan deze algemene broedvogelsoort, er was slechts één volledige telling van de hele Braakman, met name in 1985.

Broedvogelinventarisatie terreinen van Staatsbosbeheer Braakman in 2022

De laatste 12 jaar is er in Zeeland een significante toename (<5 % per jaar). In Zeeland is er sinds 1992 geen significante aantalsverandering geweest. Het hoogste aantal in de Braakman sinds 1985 zou verklaard kunnen worden door een grondiger telling en de natuurontwikkeling in Noord en Zuid. Ook bij deze soort is het soms moeilijk om de niet-broedende paren van broedparen te onderscheiden, zeker als zij in losse groepen zitten voor 15 april. Dit aspect had echter geen invloed op de in 2022 bekomen aantallen territoria.

Scholekster: er zijn minimum 3 territoria (2 SBB) in Braakman Noord: 2 territoriums op de oostelijke oever van de Braakmankreek, op het punt van het recreatie-eiland en het eiland in de Braakmankreek, 1 territorium aan de noordelijke punt van de Braakmankreek. Ook al is er balts vastgesteld op het terrein van SBB, toch veronderstel ik dat deze betrekking hebben op voormelde territoria. Hoogste broedcode 5.

1 territorium in het BMP-plot in Braakman Zuid: hoogste broedcode 5, 1 territorium op de Dolfijnkreek en 1 geslaagd broedgeval op de oever van het Isabellakanaal ten zuiden van het bos Aquaduct (26 juli 1 pullus), dus in totaal 3 territoria (2 SBB) in 2022 in Braakman Zuid.

Scholekster: In totaal 6 territoria in de hele Braakman (4 SBB) in 2022. De jongste jaren wisselen de aantallen in de Braakman tussen de 4 en 13, in 2016 waren er nog 21 territoria, in de periode 2002-2011 tussen de 14 en 42, in de periode 1992-2001 tussen de 26 en 47 territoria.

Vanaf 1998 is er in Zeeland een significante afname (<5 % per jaar), zoals in de Braakman.

Kievit: in de Braakman is op 4 verschillende plaatsen buiten de Grote Plas, alarm eenmalig vastgesteld en op 3 daarvan ook balts. Op de Grote Plas waren 2 nesten bezet. In totaal waren er dus >6 territoria (SBB) in Braakman Noord. Er zijn ook van deze soort geen pulli waargenomen. Hoogste broedcode 7.

Geen territorium in het BMP-plot in Braakman Zuid, 2 territoria op de Dolfijnkreek, 1 territorium aan het bos Isabella Noord op de akkers aan het Isabellakanaal, dus in totaal 3 territoria (SBB) in 2022 in Braakman Zuid. Op 2 juni was er al een groepje van 15 ex. en op 16 juni één van 30 ex. Hoogste broedcode 7.

In totaal waren er 9 territoria in de hele Braakman (9 SBB) in 2022. Vóór 2018 lagen de aantallen beduidend hoger, maar niet altijd voldoende gedocumenteerd, in 2016 nog >20 territoria. In Zeeland is er de laatste 12 jaar een significante afname (<5 % per jaar).

Steltkluut: 5 territoria op de Grote Plas, hoogste broedcode 16. Van de 5 bezette nesten bleven er later in mei 3 bezet die allicht alle drie (in elk geval twee) jongen opleverden. Op 29 mei werden de eerste 3 pulli waargenomen. Van de uitgevlogen jongen die moeilijk te zien waren in het hoge gras, zijn er minimum 5 groot geworden, maar allicht zijn er meer groot geworden die zich mogelijks verscholen, o.a. op de plas ten noorden van de Grote Plas. Op een plas tegenover Braakmanweg nrs 3-4 zijn ook Steltkluten waargenomen tussen de datumgrenzen, maar bij deze ex. is geen territorium- of nest-indicerend gedrag waargenomen. Hoogste broedcode 13.

Geen territorium in Braakman Zuid: hoewel hoogste broedcode 3 (1 paar op de Dolfijnkreek), geen 'geldige' waarneming tussen de datumgrenzen.

Steltkluut: In totaal 5 territoria in de hele Braakman (5 SBB) in 2022. Na een territorium in 2005 en 2021 dé doorbraak van de soort, dankzij beschermende maatregelen. In Nederland is

Broedvogelinventarisatie terreinen van Staatsbosbeheer Braakman in 2022

er de laatste 12 jaar een significante toename van de soort <5 % per jaar (minimaal verdubbeling in 15 jaar).

Kluut: op de Grote Plas >16 broedparen: op 21 mei 14 bezette nesten, 5 paar met 15 kleine pulli op 30 mei, nog 3 vrij kleine pulli op 30 juni, nog 2 bezette nesten op 4 juli, 11 grote jongen op 5 juli. Waarschijnlijk hebben dus 16 paren effectief gebroed (code 13) en zijn er >20 pulli uitgekomen waarvan >11 groot zijn geworden. Hoogste broedcode 13. volgens 'Kustbroedvogels in het Deltagebied in 2022' 17 territoria

3 territoriums in het BMP-plot in Braakman Zuid: hoogste broedcode 13, >1 territorium op de Dolfijnkreek, er zijn geen pulli waargenomen; dus in totaal 4 territoria (SBB) in 2022 in Braakman Zuid, volgens 'Kustbroedvogels in het Deltagebied in 2022' 8 territoria

In totaal 25 territoria in de hele Braakman (25 SBB en waarvan 19 bezet nest) in 2022.

Wisselende aantallen in de hele Braakman: 4 in 2019, 27 in 2020. Geen duidelijke trend. De natuurontwikkeling heeft voor de vestiging op SBB-terreinen vanaf 2004 gezorgd in Noord. Sinds 2013 echter lagere aantallen dan ervoor. De natuurontwikkeling heeft voor de vestiging op SBB-terreinen in Zuid gezorgd vanaf 2014. Ook vóór de natuurontwikkelingsprojecten heeft de soort gebroed in Noord en Zuid, maar in lagere aantallen en minder frequent. In Zeeland is er sinds 1990 een significante toename (<5 % per jaar).

Kleine Plevier: 1 territorium op de Grote Plas, er zijn geen pulli waargenomen, eind april en eind juni is er balts waargenomen. Broeden is niet vastgesteld. Hoogste broedcode 5

1 territorium op de Dolfijnkreek, van 3 april tot en met 10 juni. Er konden geen pulli worden waargenomen.

In totaal 2 territoria in de hele Braakman (2 SBB) in 2022.

Het aantal broedparen schommelt sterk, maar vertoont wel een dalende tendens met duidelijk hogere aantallen vóór 2018. Dit wordt ongetwijfeld veroorzaakt door het steeds minder beschikbaar komen van kale, open gronden. Opvallend is dat de soort feitelijk steeds opduikt waar door menselijk ingrijpen geschikt habitat ontstaat. In Zeeland is er sinds 1990 echter een significante toename, <5 % per jaar.

Watersnip: geen territorium in Braakman Noord. Tussen de datumgrenzen geen waarnemingen.

Geen territorium (in het BMP-plot) in Braakman Zuid, hoogste broedcode 3,

Houtsnip: geen territorium in Braakman Noord. Tussen de datumgrenzen geen waarnemingen van adult in broedbiotoop.

Grutto: 1 territorium op de Grote Plas, 1 territorium op de Braakmanpolder ('Terekrutterplasje'), 1 territorium op de oostelijke oever van de Braakmankreek nabij de Riemenskreek II. Er zijn ook van deze soort geen nest-indicerende waarnemingen vastgesteld. In totaal waren er dus 3 territoria (SBB) in Braakman Noord in 2022. Hoogste broedcode 5

Geen territorium in het BMP-plot in Braakman Zuid; wel één territorium op de Dolfijnkreek, hoogste broedcode 4, maar de soort heeft er allicht niet effectief gebroed.

In totaal 4 territoria in de hele Braakman (4 SBB) in 2022. Sinds 2007 in de Braakman 1 à 4 territoria, vrij stabiel. De jongste jaren, voor zover ik weet, geen pulli. In Zeeland sinds 1998 een significante afname (>5 % per jaar, minimaal halvering in 15 jaar).

Broedvogelinventarisatie terreinen van Staatsbosbeheer Braakman in 2022

Wulp: geen territorium in Braakman Noord. Tussen de datumgrenzen wel 1 waarneming van ‘zang’, hoogste broedcode 2. Er wordt verondersteld dat de waargenomen groepen in april betrekking hadden op doortrekkers waarvan ook wel eens één ‘zingt’.

Geen territorium in het BMP-plot in Braakman Zuid, geen territorium- of nest-indicerend gedrag vastgesteld,

Tureluur: 1 territorium op de noordpunt van het recreatie-eiland, 1 territorium aan het ‘Terekruijterplasje’, 1 territorium aan de Grote Plas (broedcode 7). In totaal waren er dus 3 territoria (2 SBB) in Braakman Noord in 2022.

1 territorium in het BMP-plot in Braakman Zuid, hoogste broedcode 3, 1 territorium op de Dolfijnkreek, dus 2 territoria (SBB) in totaal in 2022 in Braakman Zuid, maar de soort heeft er allicht niet effectief gebroed.

In totaal 5 territoria in de hele Braakman (4 SBB) in 2022. Vrij stabiel sinds 2011 (3 à 5 territoria), ervoor duidelijk hogere aantallen. Van 1993 tot en met 2008 in de Braakman 7 à 9 territoria. In Zeeland sinds 1998 een significante afname (<5 % per jaar).

Bij de steltlopers doen alleen de Kluut en de Steltkluut het goed, bij de andere ‘broedende’ steltlopers zien wij stabiliteit of een verdere achteruitgang in de aantallen tegenover de periode vóór 2020, bovendien met een zeer slecht broedsucces.

Zwartkopmeeuw: 1 paar op het eiland in de Braakmankreek, 51 paar op de Spuikom, waarvan een groot deel effectief heeft gebroed. In totaal dus 52 paar (buiten SBB) in Braakman Noord.

Geen territorium (in het BMP-plot) in Braakman Zuid, hoogste broedcode 3, maar geen broed- of nest-indicerend gedrag.

In de hele Braakman in totaal 52 paar in 2022.

Kokmeeuw: 135 paar op het eiland in de Braakmankreek, op de Grote Plas was er begin april een kolonie (volgens ‘Kustbroedvogels in het Deltagebied in 2022’ 16 paar), maar midden april opnieuw verdwenen (vogelgriep). In mei was daar toch weer één paar. Op de Spuikom 112 paar, waarvan een groot deel effectief heeft gebroed. In totaal dus 263 paar (waarvan 16 SBB).

1 territorium in het BMP-plot in Braakman Zuid, hoogste broedcode 5, verder geen territoria volgens de telrichtlijnen. Op 11 juli 1000 ex. foeragerend! Geen kolonie op de Dolfijnkreek (vogelgriep). Volgens ‘Kustbroedvogels in het Deltagebied in 2022’ 2 territoria.

Kokmeeuw: In de hele Braakman in totaal 265 paar in 2022.

Hoogste aantallen in de Braakman in 2017-2020.

Kleine Mantelmeeuw: 5 à 7 paar op het eiland in de Braakmankreek in mei-juni (broedcode 7), waarvan 4 overbleven in juli met een eerste keer een juveniel op 23 juli. In augustus jongen van min. 2 paar, tot 12 augustus alarm van adulten voor de grote jongen. In totaal dus ca. 6 territoria.

Geen territorium in Braakman Zuid volgens de telrichtlijnen.

In de hele Braakman in totaal ca. 6 paar in 2022.

Kleine Mantelmeeuw: Het aantal territoria in de Braakman neemt toe na de vestiging in 2020.

Zilvermeeuw: 1 à 2 territoriaal paar op het eiland in de Braakmankreek. In totaal dus > 1 territorium. Vestiging van deze soort in de Braakman.

Visdief: 1 à 2 paar op het eiland in en op het zuidelijk deel van de Braakmankreek. De kolonie op de Spuikom telde op 1 mei nog min. 8 paar. Volgens 'Kustbroedvogels in het Deltagebied in 2022' waren er 32 paar. Op 13 juni waren daar nog min. 3 nesten bezet, terwijl 30 ad. foerageerden op het noordelijk deel van de Braakmankreek (en dus niet broedden?). Op 10 juli zat nog 1 paar op de Spuikom. In totaal dus > 33 territoriums buiten SBB.

1 territorium in het BMP-plot (SBB) in Braakman Zuid: hoogste broedcode 13, geen elders.

In de hele Braakman in totaal > 34 paar in 2022.

Hoogste aantallen in de Braakman in 2019 (met name op de Spuikom DOW).

Boomvalk: 1 territorium (SBB) in Braakman Noord, hoogste broedcode 7; nest-indicerende waarnemingen kunnen echter voortkomen van het bezet nest aan de Havenstraat (op 600 m van de Braakman) waar succesvol is gebroed.

Boomvalk: Geen territorium in het BMP-plot in Braakman Zuid, maar wel één net ernaast, hoogste broedcode 7 (bos Spanjaardsweg Noord), er was (eventueel) nog een territorium aan de oostzijde van het bos Spanjaardsweg Zuid (hoogste broedcode 1); dus in totaal 2 territoria (SBB) in 2022 in Braakman Zuid

In de Braakman in totaal 3 territoria in 2022 met toepassing van de telrichtlijnen. In elk geval >2 territoria in 2022 in de Braakman: 1 in Zuid en 1 in Noord. Behalve het territorium van het bos Spanjaardsweg Noord, moeilijk te interpreteren waarnemingen. In de Braakman geen echte trend. In Nederland sinds 1990 een significante afname, <5 % per jaar.

Torenvalk: 2 territoria in de BMP-gebieden in Braakman Noord, er was zeker nog een territorium ten oosten, volgens HC was er een nest op het bedrijventerrein (Logipark). Er was ook een territorium aan natuurontwikkeling S, met name ergens in de Elisabethpolder zuid, waarschijnlijk op de dijk achter Equus. Hoogste broedcode 14.

1 territorium ten zuidoosten van het BMP-plot in Braakman Zuid: een bezet nest, hoogste broedcode 14, waarschijnlijk ergens aan de Isabellaweg nabij het bos Isabella; 1 territorium aan de Spanjaardsweg Noord (Waverijn); dus in totaal >2 territoria in 2022 in Braakman Zuid (waarvan de nesten buiten SBB waren gesitueerd)

Torenvalk: In de Braakman in totaal >4 territoria in 2022. Vanaf 2011 in de hele Braakman een licht dalende trend met wisselende aantallen, maar weinig informatie over natuurlijke nesten.

Holenduif: 8 territoria in de BMP-gebieden in Braakman Noord, 1 territorium op de westelijke oever van de Braakmankreek (Aalscholverkolonie), 1 territorium op de Braakmanpolder, 1 territorium op het bedrijventerrein, opmerkelijk is een foeragerende groep van 55 ex. op 21 juni, 25 ex. op 26 juni aan het zuidelijke fietspad. In totaal >11 territoria (10 SBB) in Braakman Noord in 2022. Foeragerende individuen of paren kunnen op grote afstand van het nest vertoeven en worden niet meegeteld. Toch doet de groep foeragerende ex. midden in de broedtijd vermoeden dat er meer territoria waren dan de vastgestelde, bijvoorbeeld op het recreatie-eiland. Hoogste broedcode 3.

Holenduif: Geen territorium in het BMP-plot in Braakman Zuid; 5 territoria bos Spanjaardsweg

Broedvogelinventarisatie terreinen van Staatsbosbeheer Braakman in 2022

Noord en naaste omgeving, 8 territoria bos Isabella Noord; 4 territoria bos Isabella Zuid; 3 territoria bos Spanjaardsweg Zuid; 1 territorium hoeve Spanjaardsweg nr. 5, dus in totaal 21 territoria in 2022 in Braakman Zuid (waarvan 20 SBB), hoogste broedcode 4. Op 31 augustus al een groep van 100 ex. aan de Isabellaweg.

In totaal >32 territoria in de hele Braakman in 2022: waarvan 30 SBB.

Ook al ligt het aantal in 2022 hoger dan in de jaren 2019-2021, toch is er geen sprake van een toename, maar komt het hoger aantal door een grondiger en vollediger inventarisering. In 1985 kwam men uit op 69 territoria en dat aantal ligt wel beduidend hoger. Opvallend is verder het ontbreken van nest-indicerende waarnemingen in 2022.

Houtduif: 69 territoria in de BMP-gebieden in Braakman Noord, 10 territoria in het gebied 'Braakmanpolder', 22 territoria natuurontwikkeling N Grote Plas, 9 territoria natuurontwikkeling N Fietspad, >51 territoria natuurontwikkeling W Fietspad, 8 territoria natuurontwikkeling S 2017, 5 territoria natuurontwikkeling S aalscholver, >10 territoria recreatie-eiland, 6 territoria ten E van de Savoyaardskreek, en 1 territorium eiland Braakmankreek en 1 op de oostelijke oever Braakmankreek ertegenover, dus >192 territoria in totaal in Braakman Noord in 2022. Op de terreinen van SBB dus ca. 190 territoria en erbuiten een schatting van 30 territoria. Van de 192 territoria min. 20 met een nest-indicatieve waarneming. Hoogste broedcode 13.

12 territoriums in het BMP-plot in Braakman Zuid, hoogste broedcode 3; 3 territoria langs het Isabellakanaal ten noorden van de graslanden Isabellakanaal en 1 territorium langs het Isabellakanaal (= graslanden Isabellakanaal); 2 territoria aan de voormalige opspuiting, 17 territoria in het bos Isabella Zuid, 48 territoria in het bos Isabella Noord, 15 territoria in het bos Spanjaardsweg Noord, 7 territoria in het bos Aquaduct, 11 territoria graslanden Isabellakanaal, 33 territoria in het bos Spanjaardsweg Zuid en uitbreiding oost, 4 territoria aan de Zuigput van Evides het dichtst bij het Isabellakanaal; buiten SBB en SNL: 2 territoria langs de Spanjaardsweg (nrs 7-8), 2 territoria langs het Isabellakanaal ten zuiden van bos Spanjaardsweg Zuid, 2 territoria aan de hoeve Isabellaweg nr.2; dus in totaal 159 territoria en waarvan op 5 pl. nest-indicatief, in werkelijkheid in totaal ca. 165 territoria in Braakman Zuid in 2022

In totaal ca. 385 territoria in de hele Braakman in 2022: waarvan 340 SBB.

Ook al ligt het aantal in 2022 hoger dan in de jaren 2019-2021, toch is er waarschijnlijk geen toename geweest, maar heeft een grondiger en vollediger inventarisering hiertoe geleid. In 1985 kwam men uit op 242 territoria en dat aantal ligt wel beduidend lager. De toename van de aantallen in Braakman Noord hangt allicht samen met de toename van de oppervlakte bos. Zowel bij de Houtduif als de Holenduif is de laatste 12 jaar in Zeeland geen significante aantalsverandering vastgesteld of een trend aantoonbaar.

Zomertortel: 2 territoria ('zang' vanaf 14 april tot en met 4 augustus) in natuurontwikkeling zuid volgens de telrichtlijnen van SOVON: op basis van slechts 4 'geldige' waarnemingen op meer dan 300 m uit elkaar (780 m) tussen de datumgrenzen: 1 paar Pepijn Calle en Henk Nijskens, 1 zp. Rob Remmerts, 1 zp. ikzelf. Gelet op het zeer gering aantal geldige waarnemingen lijkt één territorium het maximum (SBB). Hoogste broedcode 4

Zoals verwacht staat deze soort op het punt om te verdwijnen uit het gebied, in 2019 waren er nog 11 territoria. Het vellen van de bomen op de dijk achter 'Equus' (= stoeterij) vóór het broedseizoen kan hierbij een rol hebben gespeeld, alsmede de vegetatiesuccessie in

Broedvogelinventarisatie terreinen van Staatsbosbeheer Braakman in 2022

natuurontwikkeling zuid. De hoofdoorzaak ligt allicht toch in het buitenland (afschot).

Turkse Tortel: 2 territoria in het BMP-gebied in Braakman Noord, >6 territoria op de zuidelijke grens en westelijke oever van het recreatie-eiland, 1 territorium aan de woning aan de Braakmanweg nr. 4, dus in totaal >9 territoria in Braakman Noord in 2022 aan woningen (buiten SBB). Hoogste broedcode 4.

Zoals bij de Witte Kwikstaart, ontbreekt een inventarisatie van de omgeving van woningen in de hele voorbije periode (vooral die op het recreatie-eiland) en kan er geen uitspraak worden gedaan over de evolutie van de soort in het gebied.

Koekoek: 10 territoria (= 4 man en 6 vrouw) in de BMP-gebieden in Braakman Noord, mogelijks was er nog een bijkomend territorium buiten de BMP-gebieden. Het is echter onduidelijk of de zangposten op 11 mei niet deels een zelfde ex. betroffen dat zich in het gebied verplaatste over relatief grote afstand. Eigenlijk wijzen de bekomen aantallen op >6 'broedparen' in het gebied, wat een hoog aantal is, maar het is aannemelijk. Hoogste broedcode 12: op 2 plaatsen bedelende jongen.

Koekoek: 1 territorium in het BMP-plot in Braakman Zuid, hoogste broedcode 2, 4 à 5 territoria buiten het BMP-plot, op 3 plaatsen bedelende jongen. In totaal >5 territoria in 2022 in Braakman Zuid

In totaal in de hele Braakman >11 territoria in 2022. In de Braakman in 2018-2022 een licht dalende trend. De laatste 12 jaar in Zeeland geen significante aantalsverandering.

Ransuil: geen territorium in Braakman Noord: één waarneming in broedbiotoop (gekende voormalige broedplaats) van 2 ex. in het broedseizoen, echter buiten de datumgrenzen, het kunnen dus wintergasten zijn geweest. Kerkuil: op 28 februari 1 ex. Isabellaweg nr. 3 (Corstiaan Beeke): geen territorium- of nest-indicerend gedrag, idem voor: Steenuil: op 17 januari 1 ex. ergens aan de Spanjaardsweg ter hoogte van het Lucernehof (Marcel Capello)

Bosuil: in Braakman Zuid: >3 territoria (met in 2 nestkasten elk 3 uitgevlogen jongen): bos Aquaduct, bos Spanjaardsweg Zuid en bos Isabella Noord. In het Axelsegatbos een bezette nestkast (3 uitgevlogen jongen). 2 nestkasten speciaal bedoeld voor deze soort, bleven onbezet (Braakman Noord en in Braakman Zuid: bos Middenweg). Aangezien ikzelf nog geen nachtbezoek heb afgelegd, kan ik niets concluderen uit bovenstaande uilenwaarnemingen.

IJsvogel: geen territorium in Braakman Noord, geen territorium in Braakman Zuid

Groene Specht: 5 territoria in de BMP-gebieden in Braakman Noord, 1 territorium in natuurontwikkeling S 2017, >1 territorium in het bos op het recreatie-eiland, dus in totaal >6 territoria (5 SBB) in Braakman Noord in 2022. Hoogste broedcode 4.

1 territorium in het BMP-plot in Braakman Zuid, hoogste broedcode 2; 1 à 2 territoria in het bos Spanjaardsweg Noord, 3 territoria in het bos Isabella Noord; 4 à 5 territoria in het bos Isabella Zuid; 2 territoria in het bos Spanjaardsweg Zuid en uitbreiding oost; 1 territorium bos Aquaduct; dus in totaal >12 territoria in 2022 in Braakman Zuid (SBB), hoogste broedcode 4

In totaal >18 territoria in de hele Braakman in 2022. De laatste 12 jaar in de Braakman een licht stijgende trend (van rond de 15 naar rond de 18). Vanaf 1996 in Zeeland geen significante aantalsverandering (SOVON).

Broedvogelinventarisatie terreinen van Staatsbosbeheer Braakman in 2022

Grote Bonte Specht: 11 territoria in de BMP-gebieden in Braakman Noord, 1 territorium in natuurontwikkeling N fietspad, >1 territorium op het recreatie-eiland, dus in totaal 13 territoria (12 SBB) in Braakman Noord in 2022. Hoogste broedcode 14. Op slechts 2 pl. nest-indicerend.

3 territoriums in het BMP-plot (bosje Middenweg = 8 ha) in Braakman Zuid, hoogste broedcode 2; bos Spanjaardsweg Noord (7 ha): 1 territorium; bos Isabella Noord (25 ha): >6 territoria; bos Isabella Zuid (22 ha): 5 territoria; bos Spanjaardsweg Zuid en uitbreiding oost (12 ha): >2 territoria; bos Aquaduct (2 ha): 1 territorium; ≥18 territoria in totaal in 2022 in Braakman Zuid (ca. 76 ha bos), waarvan geen enkele met een nest-indicerende waarneming.

Grote Bonte Specht: In totaal >31 territoria in de hele Braakman in 2022. De laatste 12 jaar in de Braakman een stijgende trend (van rond de 20 naar rond de 28) met nogal wat fluctuaties. Vanaf 1996 in Zeeland een significante toename (<5 % per jaar, SOVON).

Kleine Bonte Specht: >5 territoria in het BMP-gebied in Braakman Noord in 2022, er was nog een territorium in het bos aan de Wevelswaeldijk, er was ook een vrouwtje te zien aan de gluurmuur van de Braakmankreek op 26 februari, deze laatste tel ik niet als territorium mee, ook al is dat er één volgens de telrichtlijnen. Hoogste broedcode 4.

7 territoria SBB in Braakman Zuid: vanaf 16-01 tot en met 31-08-2022, waarvan 1 territorium in het BMP-plot, hoogste broedcode 4; geen enkele met nest-indicerende waarneming.

In totaal 10 à 13 territoria in de hele Braakman in 2022 waarvan 9 à 12 SBB. In 2022 is het zuidelijk deel van Braakman Zuid grondiger geïnventariseerd dan ooit tevoren. Dit verklaart de stijging tegenover 2019. Delen van de Braakmanbossen (bij voorbeeld het gemengde bos langs het midden- en zuidelijk deel van de Westgeul) leken al in 2003 aan de habitateisen van de soort te voldoen: goed ontwikkeld loof- en gemengd bos. Het vermoeden bestaat dat de soort als broedvogel in het verleden over het hoofd is gezien. De vestiging kan al voor 2013 hebben plaatsgevonden. Het is een soort met een lage trefkans. In het broedseizoen van 2022 kwamen alle waarnemingen in Braakman Zuid van de auteur van dit rapport: allemaal territorium-indicerende waarnemingen. De populatie in de Braakman zou 1/5 de van de hele broedpopulatie van de provincie Zeeland omvatten. In Nederland sinds 1990 een significante toename, <5 % per jaar.

Veldleeuwerik: geen territorium (in BMP-gebied) in Braakman Noord, omdat er geen territorium-indicerende waarneming was tussen de datumgrenzen. Hoogste broedcode 2

3 territoriums in het BMP-plot in Braakman Zuid: hoogste broedcode 2, > 2 territoria op de akkers tussen het bos Isabella Noord en de bekkens van Evides, 1 territorium op de akkers 300 m ten noorden van de hoeve aan Spanjaardsweg nr. 4, tussen de Spanjaardsweg en de Savooyaardsweg (Peter Meininger), 2 territoria op de akkers tussen de Spanjaardsweg en de Spuikomweg, dus in totaal >8 territoria in 2022 in Braakman Zuid (waarvan 3 SBB). Hoogste broedcode 4, bijna alle waarnemingen vanaf 5 maart hadden betrekking op zingende vogels.

Veldleeuwerik: In totaal >8 territoria in 2022 in de hele Braakman, waarvan 3 SBB. Uit Braakman Noord is de soort verdwenen, in 2021, in 2022 in Zuid het hoogste aantal sinds 2008, maar dit is waarschijnlijk het gevolg van een grondiger inventarisering sinds lang. De positieve gevolgen van de natuurontwikkeling in Noord zijn volledig verdwenen. Of die er in Zuid zijn geweest, betwijfel ik. De verwachting is dat met het ouder worden van de bosaanplant, de soort hier op termijn niet stand zal kunnen houden. In de jaren zeventig van de vorige eeuw was de Veldleeuwerik de meest wijdverspreide broedvogel van Nederland. Sindsdien zijn de aantallen gedecimeerd, vooral als gevolg van intensivering van de landbouw. Sinds 1990 is sprake van een significante afname, <5 % per jaar. De trend sinds 2009 (ook in Zeeland) kent een significante toename, <5 % per jaar.

Broedvogelinventarisatie terreinen van Staatsbosbeheer Braakman in 2022

Boomleeuwerik: geen territorium (in BMP-gebied) in Braakman Noord

Boompieper: 1 territorium in het BMP-gebied in Braakman Noord; opmerkelijk voor deze soort die als broedvogel uit Zeeuws-Vlaanderen bijna is verdwenen. Toch ging het vermoedelijk om een ongepaard ♂ dat vrij snel uit het gebied verdween, zoals in 2020. Hoogste broedcode 4

Graspieper: geen territorium (in BMP-gebied) in Braakman Noord. Hoogste broedcode 1

Geen territorium in het BMP-plot in Braakman Zuid, >4 territoria (buiten SBB) langs de Spanjaardsweg tussen de nrs 5 en 4, waarvan 2 met zekerheid hebben gebroed, hoogste broedcode 14,

In totaal >4 territoria in de hele Braakman in 2022 (buiten SBB). Zoals bij de Witte Kwikstaart, ontbreekt een inventarisatie van de weides / akkers in de hele voorbije periode en kan er geen uitspraak worden gedaan over de evolutie van de soort in het gebied buiten SBB.

Oeverzwaluw: 12 territoriums in het BMP-plot in Braakman Zuid: hoogste broedcode 13, bezette nesten die opnieuw bijna allemaal werden verlaten op één na. Waarschijnlijk is dus slechts één of mogelijks zelfs geen enkel broedsel uitgekomen, ook geen tweede broedsels. 10 bezette nesten (wel veel meer holen, vroegere nesten) in 2020 (zoals 2019) in de kolonie ten zuiden van de Nonnetjesvijver, later in het voorjaar is deze kolonie volledig verlaten, er zijn geen jongen uitgevlogen, ook de oudervogels zijn verdwenen.

Boerenzwaluw: geen territorium (in een BMP-gebied) in Braakman Noord, wel broedend op de boerderij aan de Korte Betteweg en in Equus.

er was een kolonie aan de hoeve aan Spanjaardsweg nr. 5 (waar 25 ex. alarmeerden op 10 juni) en mogelijk een broedpaar aan Spanjaardsweg nr. 9, dus in totaal >10 territoria in 2022 (buiten SBB in Braakman Zuid)

Huiszwaluw: er was mogelijk een broedpaar aan Spanjaardsweg nr. 9, maar erg weinig waarnemingen om daar meer zekerheid van te hebben. Aangezien er geen specifiek onderzoek op hoeves naar de Boeren- en Huiszwaluw heeft plaatsgevonden, heeft het weinig zin over een evolutie van de aantallen te speculeren. Beide soorten komen niet in Noord of SBB voor.

Gele Kwikstaart: 2 territoria in totaal in 2022 (buiten SBB) in Braakman Zuid, hoogste broedcode 7: 1 territorium aan de Spanjaardsweg met de kruising met de Savoyaardsweg (aan 'de Savooyard') en 1 territorium aan de Spanjaardsweg 200 m ten zuiden van de Jagersweg. Zoals bij de Kwartel, ontbreekt een inventarisatie van de akkers in de hele voorbije periode en kan er geen uitspraak worden gedaan over de evolutie van de soort in het gebied.

Grote Gele Kwikstaart: geen territorium nabij het zuidelijk brugje over het Isabellakanaal in Braakman Zuid, omdat er geen 'geldige waarneming' was tussen de datumgrenzen, hoewel er een territorium wordt vermoed, dat er op dezelfde plaats in 2021 wel was. Deze soort komt in de provincie Zeeland als broedvogel nauwelijks voor (2 paar).

Witte Kwikstaart: geen territorium in BMP-gebied in Braakman Noord, maar wel één territorium nabij / op het bedrijventerrein, komt voedsel zoeken op het Terekrutterplasje. Hoogste broedcode 2.

Witte Kwikstaart: Geen territorium in het BMP-plot in Braakman Zuid, maar wel >3 territoria:

Broedvogelinventarisatie terreinen van Staatsbosbeheer Braakman in 2022

1 aan de N61 bij de Nonnetjesvijver, 1 aan de N61 bij het rondpunt bij de Spanjaardsweg en 1 aan Spanjaardsweg nrs 6-6a; nog 2 mogelijke territoria (maar niet voldoende waarnemingen volgens de telrichtlijnen om van een territorium te kunnen gewagen): 1 Spanjaardsweg hoeve nr. 4 en 1 Isabellaweg nr. 1, dus in totaal 3 à 5 territoria in 2022 in Braakman Zuid (buiten SBB)

In totaal 4 à 6 territoria in de hele Braakman in 2022 (buiten SBB).

Zoals bij de Gele Kwikstaart, ontbreekt een inventarisatie van de hoeves in de hele voorbije periode en kan er geen uitspraak worden gedaan over de evolutie van de soort in het gebied.

Winterkoning: 71 territoria in de BMP-gebieden (waarvan 12 + 24 = 36 nest-indicatief) in Braakman Noord, > 39 territoria in natuurontwikkeling W Fietspad (waarvan 7 nest-indicatief), 6 territoria in natuurontwikkeling N Fietspad, 17 territoria in natuurontwikkeling N Grote Plas (waarvan 2 nest-indicatief), > 23 territoria Braakmanpolder (waarvan 6 nest-indicatief), >3 territoria ten E van de Savoyaardskreek, >7 territoriums op het recreatie-eiland, 2 territoriums bij de Spuikom, >5 territoria in natuurontwikkeling S Aalscholver, dus in totaal > 173 territoria (waarvan 51 nest-indicatief en 164 SBB) in Braakman Noord in 2022, in totaal waarschijnlijk ca. 175 territoria. Hoogste broedcode 14

Winterkoning: 16 territoriums in het BMP-plot in Braakman Zuid: hoogste broedcode 7; 12 territoria graslanden Isabellakanaal, 40 territoria in het bos Spanjaardsweg Zuid, 61 territoria in het bos Isabella Zuid, 62 territoria in het bos Isabella Noord, 28 territoria in het bos Spanjaardsweg Noord, 9 territoria in het bos Aquaduct, buiten SNL en SBB: 1 territorium Hofstee Juliana, 1 territorium Waverijn, 1 territorium hoeve Spanjaardsweg nr. 4, 1 territorium oever Isabellakanaal tegenover bos Aquaduct, 1 territorium hoeve Isabellaweg nr.2, min. 4 territoria Zuigput van Evides; in totaal 237 territoria waarvan op 35 pl. alarm en op 9 pl. pas uitgevlogen jongen (>40 plaatsen nest-indicerend), in 2022 in Braakman Zuid

In totaal 412 territoria in de hele Braakman in 2022 (waarvan 392 SBB en 90 pl. nest-indicatief). Ook al ligt het aantal in 2022 hoger dan in de jaren 2019-2021, toch is er waarschijnlijk geen toename geweest, maar heeft een grondiger en vollediger inventarisering hiertoe geleid, vooral van Braakman Zuid. In Zeeland sinds 1992 een significante toename, <5 % per jaar.

Heggenmus: 36 territoria in de BMP-gebieden in Braakman Noord, >13 territoria in de 'Braakmanpolder', 14 territoria in natuurontwikkeling N Grote Plas, 7 territoria in natuurontwikkeling N Fietspad, >18 territoria in natuurontwikkeling W Fietspad, 7 territoria in natuurontwikkeling S 2017, 5 territoria ten E van de Savoyaardskreek, dus in totaal >100 territoria (98 SBB) in Braakman Noord in 2022 met toepassing van de telrichtlijnen. Hoogste broedcode 12. Op 9 plaatsen nest-indicerend gedrag.

1 territorium in het BMP-plot in Braakman Zuid: hoogste broedcode 2, 2 territoria aan de Spanjaardsweg aan de Dolfijnkreek, 7 territoria in het bos Spanjaardsweg Noord, 6 territoria aan het bos Isabella Noord; 2 territoria aan het bos Isabella Zuid; >7 territoria aan het bos Spanjaardsweg Zuid en uitbreiding oost; 1 territorium aan de hoeve aan Spanjaardsweg nr. 4, 1 territorium aan het Isabellakanaal ter hoogte van het bos Aquaduct, 1 territorium aan de Zuigput van Evides (alarm), in totaal 28 territoria waarvan 24 SBB, in 2022 in Braakman Zuid (waarvan 3 met nest-indicerend gedrag)

Heggenmus: In totaal 128 territoria in de hele Braakman (waarvan 122 SBB). Ook al ligt het aantal in 2022 hoger dan in de jaren 2019-2021, toch is er waarschijnlijk geen grote toename geweest in Braakman Zuid, maar heeft een grondiger en vollediger inventarisering hiertoe

Broedvogelinventarisatie terreinen van Staatsbosbeheer Braakman in 2022

geleid. In Braakman Noord daarentegen schijnt het beduidend hoger aantal (50 % hoger dan in 2018-2020) toch ook het gevolg te zijn van een reële toename. In Zeeland is er de laatste 12 jaar echter geen trend aantoonbaar, in Nederland ook geen significante aantalsverandering.

Roodborst: 32 territoria in de BMP-gebieden in Braakman Noord, >16 territoria in natuurontwikkeling W Fietspad, >5 territoria in natuurontwikkeling N Fietspad, >11 territoria in natuurontwikkeling N Grote Plas, >8 territoria in Braakmanpolder, 6 territoria ten E van de Savoyaardskreek, dus in totaal >78 territoria in Braakman Noord in 2022 met toepassing van de telrichtlijnen. Het vermoeden bestaat dat er in werkelijkheid 80 à 100 territoria waren (waarvan 70 à 90 SBB). Dit komt doordat deze soort in de tweede helft van maart en de eerste helft van april ook veel overdag zingt, wanneer er nog wintergasten en doortrekkers in broedbiotoop vertoeven die bovendien (kunnen) zingen. De telrichtlijnen vereisen daarom een zangwaarneming tussen 30 april en 30 juni, een periode waarin de zang minder intens is en vaak alleen in de vroege ochtend en 's avonds laat plaatsvindt. Hoogste broedcode 12. Op 13 plaatsen met nest-indicerend gedrag.

Roodborst: 13 territoriums in het BMP-plot in Braakman Zuid, waarvan 8 met nest-indicerend gedrag: hoogste broedcode 12, in het bos Spanjaardsweg Noord: 19 zp. waarvan > 13 territoria (5 volgens de telrichtlijnen), maart-15 juli: op 1 pl. uitgevlogen jongen en op 1 pl. alarm, in het bos Spanjaardsweg Zuid: 34 zp. waarvan 27 territoria maart-15 juli (12 volgens de telrichtlijnen), op 3 pl. uitgevlogen jongen, in het bos Aquaduct: 8 zp. waarvan 7 territoria maart-15 juli (7 volgens de telrichtlijnen), op 1 pl. uitgevlogen jongen, in het bos Isabella Zuid: 43 zp. waarvan 30 territoria maart-15 juli (21 volgens de telrichtlijnen), op 1 pl. alarm, in het bos Isabella Noord: 67 zp. waarvan 44 territoria maart-17 juli (30 volgens de telrichtlijnen), op 5 pl. alarm / uitgevlogen jongen; dus in totaal 125 territoria (88 volgens de telrichtlijnen en waarvan 124 SBB) waarvan 20 met nest-indicerend gedrag. Dit komt doordat deze soort in de tweede helft van maart en de eerste helft van april ook veel overdag zingt, wanneer er nog wintergasten en doortrekkers in broedbiotoop vertoeven die bovendien (kunnen) zingen. De telrichtlijnen vereisen een zangwaarneming tussen 30 april en 30 juni, een periode waarin de zang minder intens is en vaak alleen in de vroege ochtend en 's avonds laat plaatsvindt.

Dus in totaal voor de hele Braakman >200 territoria, in werkelijkheid rond de 225 territoria. Ook al ligt het aantal in 2022 veel hoger dan in de jaren 2019-2021, toch is er waarschijnlijk geen grote toename geweest in Braakman Zuid, maar heeft een grondiger en vollediger inventarisering hiertoe geleid. In Braakman Noord daarentegen schijnt het beduidend hoger aantal (74 % hoger dan in 2018-2020) toch ook het gevolg te zijn van een reële toename.

Roodborst: In Zeeland sinds 1996 een significante toename, <5 % per jaar.

Nachtegaal: 11 territoria in de BMP-gebieden in Braakman Noord, min. 14 (waarvan 3 met alarm) territoria in natuurontwikkeling noord W fietspad en nog 2 territoria in natuurontwikkeling noord N fietspad, dus min. 27 territoria (SBB) in totaal in Braakman Noord in 2022. Hoogste broedcode 7. >12 plaatsen nest-indicerend gedrag (alarm).

Geen territorium in het BMP-plot in Braakman Zuid, hoogste broedcode 2, 2 territoria op de Zuigput van Evides, 2 territoria (= zp. vanaf 5 mei) nabij de rechteroever van het Isabellakanaal tussen het bos Isabella Zuid en de brug erover, er waren op diezelfde plaats nog 5 zp. op 26 april die achteraf niet meer bezet waren en dus allicht op doortrekkers betrekking hadden, dus

Broedvogelinventarisatie terreinen van Staatsbosbeheer Braakman in 2022

in totaal 4 territoria waarvan 2 SBB, in 2022 in Braakman Zuid, hoogste broedcode 4. Er zijn geen waarnemingen na 13 mei, behalve een roepend ex. op 11 juli (Bart Dijkstra) aan de Isabellaweg nr. 2. Maar zoals bij de Blauwborst, blijft het soms moeilijk vast te stellen of deze soort op een plaats al dan niet effectief broedt, maar dit betreft dus het broedsucces.

Nachtegaal: In totaal >31 territoria in de hele Braakman in 2022 (waarvan 29 SBB). Zoals in 2021 een topjaar (= ca. 1 % van de Nederlandse populatie Nachtegalen buiten de duinen in gewone jaren). In Nederland is er echter de laatste 12 jaar geen significante aantalsverandering.

Blauwborst: 12 territoria (SBB) in Braakman Noord in 2022, geen elders. Hoogste broedcode 7. Op slechts 1 plaats nest-indicerend gedrag.

Blauwborst: 4 territoriums in het BMP-plot in Braakman Zuid: hoogste broedcode 7, 2 territoriums aan de Spanjaardsweg nabij de Jagersweg (DV) en nog 1 territorium aan de Spanjaardsweg maar >300 m zuidelijker (M.J. met een foto); dus in totaal 7 territoria waarvan 4 SBB, in 2022 in Braakman Zuid, hoogste broedcode 7.

In totaal >19 territoria in de hele Braakman in 2022 (waarvan 16 SBB). Er zijn enorme fluctuaties in de aantallen in de Braakman in de periode 2020-2022. De natuurontwikkeling heeft allicht een positieve invloed gehad, de aantallen vóór 2019 lijken lager te hebben gelegen, maar ook de grotere zoekinspanning kan een grote rol hebben gespeeld.

In Zeeland is er sinds 2002 een significante afname, <5 % per jaar.

Zwarte Roodstaart: >2 territoria op het bedrijventerrein in Braakman Noord in 2022 (Katoen Natie en Ravago Logistics): alleen zang: op 3 uiteenlopende plaatsen waarvan 1 buiten de datumgrenzen

2 territoria aan hoeves aan de Spanjaardsweg (buiten SBB) in Braakman Zuid: 1 aan nrs 6-6a (Waverijn) en 1 aan nrs 8-9 (Hofstee Koningin Juliana-Spanjaardshoeve), hoogste broedcode 4

In totaal >4 territoria in de hele Braakman (buiten SBB) in 2022. De iets hogere aantallen zijn allicht een gevolg van een grondiger inventarisatie van de hoeves aan de Spanjaardsweg.

In Zeeland de laatste twaalf jaar een significante toename, <5 % per jaar.

Gekraagde Roodstaart: geen territorium in Braakman Zuid, omdat er geen 'geldige waarneming' was tussen de datumgrenzen, allicht een pleisterende doortrekker (26 april)

Roodborsttapuit: 4 territoria SBB in Braakman Noord in 2022: 2 territoria in natuurontwikkeling S 2017 en 2 territoriums in natuurontwikkeling N fietspad; mogelijks nog 1 territorium in natuurontwikkeling S speelweide. Hoogste broedcode 3.

3 territoriums in het BMP-plot in Braakman Zuid: hoogste broedcode 12, 1 territorium aan de Spanjaardsweg ter hoogte van de Dolfijnkreek (alarm), >3 territoria aan de Spanjaardsweg ter hoogte van de 'graslanden Isabellakanaal' en de Jagersweg (hoeve nr. 6 Savooyaardsweg-Biervliet), 1 territorium uitbreiding oost van bos Spanjaardsweg Zuid (transport voedsel), 1 territorium aan het Isabellakanaal uitbreiding noord bos Isabella Noord, 1 territorium aan de Spanjaardsweg aan de kruising met de Savooyaardsweg (bij de 'Savooyaard'), dus in totaal >10 territoria in 2022 in Braakman Zuid, waarvan 5 SBB en de hoogste broedcode 14.

Roodborsttapuit: In totaal >14 territoria in de hele Braakman (9 SBB) in 2022. De iets lagere aantallen in de hele Braakman in 2022 tegenover de periode 2014-2021 maken een daljaar van

Broedvogelinventarisatie terreinen van Staatsbosbeheer Braakman in 2022

2022 voor deze soort. In Nederland sinds 1990 een significante toename, >5 % per jaar (minimaal verdubbeling in 15 jaar).

Merel: 49 territoria in de BMP-gebieden in Braakman Noord, >7 op het recreatie-eiland, 2 territoria in natuurontwikkeling S 2017, 29 territoriums in natuurontwikkeling W fietspad, >3 territoria in natuurontwikkeling N fietspad, 14 territoria in natuurontwikkeling N Grote Plas, 2 territoria in natuurontwikkeling S Aalscholver, 5 territoria ten E van de Savoyaardskreek, 1 territorium bij de Spuikom, 14 territoria in de 'Braakmanpolder', dus in totaal >126 territoria in Braakman Noord in 2022. Ook al is het aantal van 126 hoog, toch mogen wij ervan uitgaan dat er in werkelijkheid ca. 140 (ca. 131 SBB) territoria waren, omdat alleen in de vroege ochtend en 's avonds laat alle zangposten kunnen worden vastgesteld. Hoogste broedcode 14. op >55 plaatsen met nest-indicerend gedrag (vooral alarm).

Merel: 10 territoriums in het BMP-plot in Braakman Zuid: hoogste broedcode 12, 1 territorium aan de Zuigput van Evides; >11 territoria in het bos Spanjaardsweg Noord; >21 territoria in het bos Isabella Noord, >19 territoria in het bos Isabella Zuid; >8 territoria bos Spanjaardsweg Zuid; 4 territoria bos Aquaduct; 1 territorium hoeve Isabellaweg nr. 2 en 1 territorium hoeve hofstee Juliana Spanjaardsweg nr. 8, dus in totaal >76 territoria, dus waarschijnlijk rond de 85 territoria in 2022 in Braakman Zuid, hoogste broedcode 14, waarvan 43 nest-indicerend.

In totaal 225 territoria in de hele Braakman in 2022. Ook al ligt het aantal in 2022 veel hoger dan in de jaren 2019-2021, toch is er waarschijnlijk geen zeer grote toename geweest in Braakman Zuid, maar heeft een grondiger en vollediger inventarisering hiertoe geleid.

In Braakman Noord daarentegen schijnt het beduidend hoger aantal (40 % hoger dan in 2019-2020) toch ook het gevolg te zijn van een reële toename.

In Zeeland de laatste 12 jaar een significante afname, <5 % per jaar.

Zanglijster: 19 territoria SBB in Braakman Noord, 5 territoria in natuurontwikkeling N Grote Plas, 4 territoria in natuurontwikkeling N Fietspad, 20 territoria in natuurontwikkeling W Fietspad, 1 territorium recreatie-eiland, 3 territoria in natuurontwikkeling S 2017, 1 territorium ten E van de Savoyaardskreek, 8 territoria in de 'Braakmanpolder', dus in totaal 62 territoria in Braakman Noord in 2022 met toepassing van de telrichtlijnen. In 2022 hadden veel Zanglijsters een territorium in de Braakman, het gaat niet om een overschatting, er zijn vaak uitsluitende waarnemingen gedaan, en de zangposten van maart en die voor 20 april zijn niet meegerekend, dus waren er waarschijnlijk zelfs nog meer territoria (ca. 70 waarvan 68 SBB). Hoogste broedcode 12. Op >20 plaatsen met nest-indicerend gedrag.

3 territoriums in het BMP-plot in Braakman Zuid: hoogste broedcode 12, 6 territoria in het bos Spanjaardsweg Noord, 9 territoria in het bos Isabella Noord, >10 territoria in het bos Isabella Zuid, 6 territoria in het bos Spanjaardsweg Zuid en uitbreiding oost, 1 territorium in het bos Aquaduct (alarm), dus in totaal >35 territoria in 2022 in Braakman Zuid (SBB), waarvan op >16 plaatsen nest-indicerend gedrag (alarm of pas uitgevlogen jongen) vastgesteld

Zanglijster: In totaal 105 territoria in de hele Braakman in 2022. Het aantal in 2022 ligt veel hoger dan in de jaren 2019-2021 en er is dus waarschijnlijk een grote toename geweest in de Braakman, maar ook een grondiger en vollediger inventarisering heeft hiertoe bijgedragen.

Zanglijster: 2022 was een topjaar voor de soort.

Broedvogelinventarisatie terreinen van Staatsbosbeheer Braakman in 2022

In Zeeland geen significante aantalsverandering sinds 1994.

Grote Lijster: hooguit 2 territoria in Braakman Noord: 1 SBB (Noorderbos), 1 op het recreatie-eiland. Geen betrouwbare waarneming meer na 19 april, geen nest-indicerende waarnemingen, alleen territorium-indicerende waarnemingen. Hoogste broedcode 3.

1 territorium in het bos Isabella Noord: hoogste broedcode 2, heeft waarschijnlijk niet effectief gebroed en het gebied in april verlaten.

In totaal 3 territoria in de hele Braakman in 2022. Na 3 heel magere jaren, weer iets meer territoria, maar allicht zonder enig broedsucces. De soort blijft dus op het punt staan om te verdwijnen als broedvogel uit het gebied. In de Braakman een duidelijk dalende trend: eerst in Noord, later in Zuid. In 2002 nog ca. 20 territoria, in 1995 ca. 32 territoria in de hele Braakman.

In Nederland als geheel geen significante aantalsverandering de laatste 12 jaar.

Kramsvogel: geen territorium in Braakman Noord, geen territorium- of nest-indicerende waarnemingen

Spotvogel: >28 territoria (SBB) in totaal in Braakman Noord in 2022: 13 territoria in de BMP-proefvlakken, >15 territoria buiten de BMP-gebieden; >6 territoria in natuurontwikkeling W fietspad, >3 territoria in natuurontwikkeling N fietspad, >2 territoria natuurontwikkeling N Grote Plas, 1 territorium ten E van de Savoyaardskreek, >3 territoria natuurontwikkeling S 2017; op min. 11 verschillende plaatsen is alarm vastgesteld; het aantal van 28 territoria is bekomen met toepassing van de telrichtlijnen. Het vermoeden bestaat echter dat sommige territoria op grond van één geldige waarneming voor 20 mei betrekking hadden op pleisterende doortrekkers. Hoogste broedcode 14.

7 territoria in totaal in 2022 in Braakman Zuid (van 2 juni tot en met 6 augustus) waarvan 1 op Evides-terrein en 6 SBB, waarvan op 3 plaatsen alarm. Hoogste broedcode 7.

In totaal 35 territoria in de hele Braakman in 2022. 2022 was een topjaar. De verklaring hiervoor blijft onduidelijk, de aantallen fluctueren nogal in de Braakman. In Zeeland is in de laatste 12 jaar geen trend aantoonbaar.

Orpheusspotvogel: 1 territorium in natuurontwikkeling S: 1-13 juni. Het betrof een ongepaard mannetje, deze waarneming is goed gedocumenteerd. Elders in natuurontwikkeling S nog 1 zp. op 5 en 6 mei. Deze laatste betrof een pleisterende doortrekker en ook deze waarneming is goed gedocumenteerd. Het betrof wel een ander ex. Op 11 juni is nog een zp. vastgesteld nabij woning nr. 4 aan de Braakmanweg. Deze waarneming is niet gedocumenteerd en afkomstig van een waarnemer zonder ervaring met de soort. Ze is goedgekeurd op waarneming.nl, maar lijkt mij toch niet 100% zeker. In totaal waren er dus >2 territoria van ongepaarde mannetjes in Braakman Noord in 2022. Hoogste broedcode 4. Een nieuwkomer voor het gebied.

Cetti's zanger: 3 territoria buiten BMP en 18 + 6 territoria in de BMP-gebieden, dus 27 territoria (26 SBB) in totaal in Braakman Noord in 2022, waarvan 1 buiten SBB, met name aan de Spuikom. Hoogste broedcode 12. Op 12 plaatsen nest-indicerend gedrag vastgesteld.

Langs het hele traject van ca. 1,2 km oever van de Braakmankreek-Westgeul-Savoyaardskreek en op 13 andere plaatsen (= ca. 25 ex.), in totaal in de herfst >35 ex. vastgesteld, wat allicht maar een deel van de aanwezige populatie betreft.

Broedvogelinventarisatie terreinen van Staatsbosbeheer Braakman in 2022

Cetti's zanger: 5 territoriums in het BMP-plot in Braakman Zuid: hoogste broedcode 12 (waarvan 2 met uitgevlogen jongen), nog 4 à 5 territoria aan de Zuigput van Evides (HC), 3 territoria op de oever van het Isabellakanaal ter hoogte van het bos Isabella Noord (waarvan 1 met uitgevlogen jongen), 1 territorium aan de brug over het Isabellakanaal ter hoogte van het bos Aquaduct, dus in totaal 13 territoria in 2022 in Braakman Zuid waarvan 7 SBB.

In totaal 40 territoria in de hele Braakman in 2022. Hier zou die populatie in 2020 15% van die in Zeeland hebben bedragen. De toename sinds 2017 is spectaculair te noemen, zowel in aantal als verspreiding, zowel in als buiten de broedtijd, in 2022 deed zij zich vooral in Zuid voor. Sinds 1990 is er in Zeeland een significante toename, >5 % per jaar (minimaal verdubbeling in 15 jaar). De soort komt ook voor in Koninginnhaven (Biervliet), Clarapolder (IJzendijke), De Plate (Oostburg), Groote Gat (Oostburg), Sophiapolder-midden (Oostburg), dorpsbos van Biervliet, Elisabethpolder-zuid (Biervliet), om alleen maar die locaties te noemen waar ik hem zelf als 'broedvogel' kon vaststellen.

Graszanger: >8 territoria (SBB) in totaal in Braakman Noord in 2022 op grond van eigen waarnemingen vanaf 1 april, hoogste broedcode 14. Op 7 plaatsen nest-indicerend gedrag vastgesteld.

Geen territorium in het BMP-plot in Braakman Zuid: hoogste broedcode 1,

In totaal >8 territoria in de hele Braakman in 2022. In 2008 waren er zelfs 9 territoria, in 2009 8 territoria, in 2021 6 territoria en in 2010 5 territoria. 2021 en 2022 waren dus topjaren voor de Graszanger.

Het broedseizoen speelde zich hier de vorige jaren in de maanden juli, augustus en september af, niet in de lente. In 2021 was de laatste datum met zang 25 september, latere waarnemingen van 'zang' berusten op een foute interpretatie van een fel roepend ex. Vanaf 2022 veranderde dat patroon. Vanaf 24 maart zong de soort weer en dit tot 29 augustus. Van de acht territoria broedden er hoogstwaarschijnlijk zeven (zie alarm, transport voedsel). Op 11 augustus werd zelfs voeding van een jong door een oudervogel gezien. Zoals bij de Cetti's zanger begint deze soort zich nu ook op andere locaties te vestigen. Eigen waarnemingen: Op het Paulinaschor (Terneuzen) waren er weer 8 territoria (nog zang op 21 september en de hoogste broedcode 9), verder was er een geslaagd broedgeval in de Plaskreek Zuid (Kromme Watergang, nog zang op 5 september). Andere waarnemers stelden de soort vast op 3 locaties aan de kust en vlak bij de dorpskern van Hoofdplaat. De mogelijke verklaring voor het lager aantal van Saeftinghe in het jongste broedvogelrapport (de week met felle kou begin februari 2021) ging wel niet op voor de Braakman Noord in 2021, waar het een topjaar was voor de soort, maar misschien wel voor het Paulinaschor waar geen Graszanger zou hebben gebroed, maar dat toen waarschijnlijk onvoldoende is onderzocht, omdat ik er niet voldoende kon komen vanwege mijn fietsongeval.

Sprinkhaanzanger: 13 territoria buiten BMP in Braakman Noord: 2 territoria in natuurontwikkeling S 2017 en 6 in natuurontwikkeling N fietspad, 4 in natuurontwikkeling W fietspad, 1 in natuurontwikkeling N Grote Plas, en 1 + 7 territoria in de BMP-gebieden; dus >21 territoria (SBB) in totaal in Braakman Noord in 2022. Hoogste broedcode 7: alarm, ook de enige plaats nest-indicerend gedrag.

3 territoria volgens de telrichtlijnen in Braakman Zuid: buiten BMP: 1 (grenzend aan SKNL), BMP: 2 territoria, hoogste broedcode 4

Sprinkhaanzanger: In totaal >24 territoria in de hele Braakman in 2022. De toename vanaf 2011 is het gevolg van de verruiging binnen de natuurontwikkeling in Noord, jaarlijkse schommelingen

Broedvogelinventarisatie terreinen van Staatsbosbeheer Braakman in 2022

in aantallen zijn bekend van deze soort en zodoende draait de stand sinds 2013 rond de 18 territoria. De soort is vrij moeilijk te inventariseren (doortrekkers, tijdstip van zang en moeilijk te lokaliseren zp.). Een kleine 10% van de hele broedpopulatie van Zeeland zou in de Braakman broeden, wat relatief veel is. In Zeeland is er de laatste 12 jaar een significante afname, <5 % per jaar.

Snor: geen territorium (in BMP-gebied) in Braakman Noord, omdat er geen territorium-indicerende waarneming was tussen de datumgrenzen. Hoogste broedcode 2. Ook in 2021 en 2020 geen territorium, wel nog 2 in 2019.

Rietzanger: 28 territoria in BMP-gebied in Braakman Noord, 3 territoria aan de Grote Plas, 4 territoria aan de westelijke oever van de Braakmankreek en het recreatie-eiland, 2 territoria aan de spuikom, 2 territoria ten E van de Savoyaardskreek buiten BMP, dus 11 territoria buiten het BMP-gebied; dus ≥39 territoria (35 SBB) in totaal in Braakman Noord in 2022. Hoogste broedcode 14. Op 20 pl. nest-indicerend gedrag vastgesteld.

buiten BMP in Braakman Zuid: >27 territoria, BMP in Braakman Zuid: 36 territoria, dus 63 territoria in totaal in 2022 in Braakman Zuid waarvan bij ca. 36 territoria nest-indicerend gedrag is vastgesteld tot begin augustus. Van de 63 territoria: 29 SBB en 34 buiten SBB (Isabellakanaal-sloten). Hoogste broedcode 14.

In totaal >102 territoria in de hele Braakman in 2022. In de Braakman is de toename groot op 3 jaar tijd (van 57 naar 102). De toename van de aantallen hangt zeker ook samen met een grondiger inventarisatie. In Zeeland is er de laatste 12 jaar een significante toename, <5 % per jaar.

Bosrietzanger: 25 territoria in BMP-gebied (20 + 5) in Braakman Noord, >13 territoria buiten de BMP-gebieden; dus ≥38 territoria (37 SBB) in totaal in Braakman Noord in 2022. Hoogste broedcode 14. Op 7 pl. nest-indicerend gedrag vastgesteld.

>25 territoria (23 mei tot en met 20 juli) in Braakman Zuid : waarvan 5 op de terreinen van SBB, 7 in sloten / uitwateringskanaal grenzend aan SBB en 11 in grenssloten aan SKNL (van SBB) en 1 in SKNL en 1 buiten SKNL/SBB, waarvan op 4 pl. nest-indicerend gedrag vastgesteld. Hoogste broedcode 12.

In totaal >63 territoria in de hele Braakman in 2022. Aangezien de waarnemingsinspanning door mij nooit zo hoog lag, mogen wij stellen dat 2022 een daljaar was. Verdere vergelijkingen zijn niet mogelijk, bij een gebrek aan gegevens over deze soort. Door de korte zangpiek laat in het voorjaar en het vroege tijdstip (ruim voor zonsopgang) waarop alle mannetjes zingen is de kans groot dat Bosrietzangers mogelijks zijn onderschat. Vanaf 1998 in Zeeland geen significante aantalsverandering.

Kleine Karekiet: 11 territoria buiten de BMP-gebieden (waarvan 1 buiten SBB) in Braakman Noord en 92 territoria in de BMP-gebieden in Braakman Noord, dus >103 territoria (102 SBB) in totaal in Braakman Noord in 2022. Hoogste broedcode 14. Op >48 plaatsen uitgevlogen jongen en op >49 plaatsen alarm. De meeste nest-indicerende waarnemingen komen uit de periode 15 juli-15 augustus, enkele in juni. In totaal op 81 plaatsen nest-indicerende waarnemingen, wat dus 79% van de vastgestelde territoria betreft!

37 territoriums in het BMP-plot in Braakman Zuid: hoogste broedcode 12, 18 bijkomende territoria langs het Isabellakanaal ten zuidwesten van het brugje over het kanaal, 11 territoria in de sloot langs de Spanjaardsweg (bos Noord), nog één territorium in de sloot tussen 2 percelen

Broedvogelinventarisatie terreinen van Staatsbosbeheer Braakman in 2022

tegenover huis nr. 7, 6 in de sloten ten oosten van de Spanjaardsweg nabij hoeve nr. 5, 11 territoria in de sloten aan de Spanjaardsweg nabij hoeve nr. 4 tot de ‘graslanden Isabellakanaal’, 2 territoria in sloten aan bos Isabella Noord (niet langs het kanaal zelf), dus in totaal 84 territoria in 2022 in Braakman Zuid, waarvan 32 op de terreinen van Staatsbosbeheer en op 14 verschillende plaatsen bedelende jongen. Hoogste broedcode 14.

Kleine Karekiet: In totaal >187 territoria in de hele Braakman in 2022. Ook al lijkt het aantal erg hoog, toch is dat een reëel cijfer (zonder extrapolatie!). De aantalsveranderingen zijn moeilijk te interpreteren en hangen ook samen met de grondigheid van de inventarisatie. In 1985 lag het aantal in de hele Braakman nog hoger. Vanaf 1990 in Zeeland geen significante aantalsverandering.

Grasmus: 64 territoria in de BMP-gebieden (waarvan 13 nest-indicatief) in Braakman Noord, 1 territorium natuurontwikkeling S aalscholver, > 22 territoria natuurontwikkeling W fietspad (waarvan 2 nest-indicatief), >23 territoriums natuurontwikkeling S 2017 (op 1 pl. uitgevlogen jongen), 9 à 10 territoriums ten E van de Savoyaardskreek, 10 à 12 territoria ‘Braakmanpolder’, 16 à 18 territoria natuurontwikkeling N Grote Plas (waarvan 1 nest-indicatief), > 14 territoriums natuurontwikkeling N fietspad (waarvan 1 nest-indicatief), 1 territorium nabij de Spuikom, dus in totaal > 161 territoria (waarvan >18 met nest-indicatief gedrag), in werkelijkheid waarschijnlijk rond de 170 territoria (169 SBB). Hoogste broedcode 14

9 territoriums in het BMP-plot in Braakman Zuid: hoogste broedcode 12, waarvan 1 nest-indicerend; 7 territoria bos Spanjaardsweg Noord; 5 territoria uitbreiding oost bos Spanjaardsweg Zuid; 1 territorium bos Isabella Zuid; 7 territoriums bos Isabella Noord; 2 territoria graslanden Isabellakanaal; 3 territoria Zuigput van Evides; 1 territorium tussen bossen Isabella Noord en Zuid; >4 territoria Dolfijnkreek en uitbreiding west; 8 territoria langs de Spanjaardsweg zuidelijker dan de Dolfijnkreek, dus 47 territoria in totaal in 2022 in Braakman Zuid, waarvan 9 nest-indicatief en waarvan 31 SBB. Hoogste broedcode 14.

In totaal 217 territoria in de hele Braakman in 2022. Ook al is het een hoog aantal, toch was 2022 een daljaar, zoals bij de Bosrietzanger. In 2020 werden >315 territoria geteld bij een minder grondige telling van de hele Braakman. De aantallen zijn in de hele Braakman ten opzichte van de jaren tachtig / negentig wel enorm toegenomen (x 10!), vooral door de natuurontwikkelingsgebieden. In Zeeland een significante toename sinds 1992, <5 % per jaar.

Tuinfluiter: 60 territoria in de BMP-gebieden in Braakman Noord, > 29 territoria natuurontwikkeling W fietspad (waarvan 13 nest-indicatief), 6 territoriums natuurontwikkeling S 2017, 9 à 10 territoriums ten E van de Savoyaardskreek, 12 territoria ‘Braakmanpolder’ (waarvan 2 nest-indicatief), 14 à 15 territoria natuurontwikkeling N grote Plas (waarvan 1 nest-indicatief), > 11 territoriums natuurontwikkeling N fietspad (waarvan 3 nest-indicatief), 1 territorium nabij de Spuikom, dus in totaal > 141 territoria (waarvan 38 nest-indicatief), in werkelijkheid waarschijnlijk rond de 150 territoria (149 SBB) in Braakman Noord. Hoogste broedcode 14.

7 territoriums in het BMP-plot in Braakman Zuid: hoogste broedcode 7, waarvan op 3 pl. alarm, bos Spanjaardsweg Noord: 6 territoria, op 1 pl. uitgevlogen jongen, bos Spanjaardsweg Zuid: 15 territoria, op 3 pl. nest-indicerend gedrag, Zuigput van Evides: >4 territoria; bos Isabella Zuid: 4 territoria waarvan op 1 pl. alarm; bos Isabella Noord: 7 territoria waarvan op 5 plaatsen

Broedvogelinventarisatie terreinen van Staatsbosbeheer Braakman in 2022

alarm / bedelende jongen; graslanden Isabellakanaal 12 territoria waarvan op 2 plaatsen alarm; Nonnetjesvijver e.o.: 3 territoria; dus in totaal 58 territoria waarvan op 15 plaatsen nest-indicerend gedrag, in Braakman Zuid. Hoogste broedcode 14.

Tuinfluiter: In totaal 208 territoria in de hele Braakman in 2022. Ook al lijkt het aantal hoog, toch is dat een reëel cijfer. De aantalsveranderingen zijn moeilijk te interpreteren en hangen ook samen met de grondigheid van de inventarisatie en fluctuaties. Door de natuurontwikkeling is de soort (tijdelijk) toegenomen. In Zeeland daarentegen sinds 1996 een significante afname, <5 % per jaar.

Zwartkop: 125 territoria in de BMP-gebieden (waarvan 17 nest-indicatief) in Braakman Noord, > 77 territoria natuurontwikkeling W fietspad, > 1 territorium natuurontwikkeling S 2017, 1 territorium recreatie-eiland, >10 territoriums ten E van de Savoyaardskreek, > 31 territoria 'Braakmanpolder' (beide voorgaande gebieden rekening houdend met die in 'Noord-Westgeul'), 35 territoria natuurontwikkeling N Grote Plas, 13 territoriums natuurontwikkeling N fietspad, dus in totaal > 293 territoria (waarvan bij > 32 nest-indicatief gedrag vastgesteld), In 2022 hadden veel Zwartkoppen een territorium in de Braakman, het gaat niet om een overschatting, er zijn vaak uitsluitende waarnemingen gedaan, in totaal waarschijnlijk rond de 300 territoria (299 SBB) in Braakman Noord. Hoogste broedcode 12.

24 territoriums in het BMP-plot in Braakman Zuid: hoogste broedcode 12, 29 territoria bos Spanjaardsweg Noord; 1 territorium Spanjaardsweg-Dolfijnkreek, 4 territoria bos Aquaduct, 36 territoria bos Isabella Zuid, 48 territoria bos Isabella Noord, 38 territoria bos Spanjaardsweg Zuid en uitbreiding oost, 2 territoria Zuigput van Evides, 1 territorium voormalige opspuiting, 1 territorium hoeve Woeste Kop (Isabellaweg), 13 territoria graslanden Isabellakanaal, 2 territoria zuidwestelijk deel geen SNL, 1 territorium hoeve nr. 2 Isabellaweg; dus in totaal 200 territoria in 2022 in Braakman Zuid, waarvan 194 SBB en op >35 plaatsen nest-indicerend gedrag vastgesteld. Voor alle duidelijkheid geen extrapolatie, veel uitsluitende zangwaarnemingen. Hoogste broedcode 14.

In totaal 500 territoria in de hele Braakman in 2022. Dat is een erg hoog aantal, maar het cijfer is reëel. De grotere zoekinspanning verklaart allicht de steeds hogere aantallen in 2018-2020, 2022 en 2022 zal allicht een topjaar zijn geweest. Door de natuurontwikkeling (en de bramen!) is de soort enorm toegenomen en de broedpopulatie van de Braakman zou hiermee >5 % van de populatie van heel Zeeland bedragen. In Zeeland vanaf 1996 een significante toename, <5 % per jaar.

Braamsluiper: >13 territoria (wrschl. 14 SBB) in totaal in Braakman Noord in 2022 (vanaf 25 april tot en met 5 juli: incl. waarnemingen van H. Nijskens en B. Dijkstra): Hoogste broedcode 4. 8 territoria in de BMP-gebieden, 2 in natuurontwikkeling S 2017, 2 territoria in natuurontwikkeling W fietspad, > 1 territorium natuurontwikkeling N Grote Plas, er is op 2 bijkomende locaties zang vastgesteld net buiten de datumgrenzen, m.n. enerzijds op 24 april en anderzijds 2 juli.

Braamsluiper: In totaal in de hele Braakman >13 territoria in 2022. Opmerkelijke aantallen voor deze soort die in Zeeuws-Vlaanderen schaars is. De grotere zoekinspanning verklaart allicht de hogere aantallen in 2018-2022. Zij fluctueren nogal. Door de natuurontwikkeling is de soort (tijdelijk) toegenomen in wisselende aantallen. In Zeeland daarentegen vanaf 1997 een significante afname, <5 % per jaar.

Tijftjaf: 147 territoria in de BMP-gebieden (waarvan 62 nest-indicatief) in Braakman Noord, > 73 territoria natuurontwikkeling W fietspad (waarvan 20 nest-indicatief), >15 territoriums natuurontwikkeling S 2017 (waarvan 1 nest-indicatief), 1 territorium natuurontwikkeling S aalscholver (= nest-indicatief), 5 territoria recreatie-eiland, > 14 territoriums ten E van de Savoyaardskreek, >25 territoria 'Braakmanpolder' (waarvan 3 nest-indicatief), 31 territoria natuurontwikkeling N grote Plas (waarvan 7 nest-indicatief), > 14 territoriums natuurontwikkeling N fietspad (waarvan 1 nest-indicatief), 1 territorium nabij de Spuikom, dus in totaal > 327 territoria (waarvan 95 nest-indicatief en 321 SBB), in werkelijkheid waarschijnlijk rond de 330 territoria in Braakman Noord. Hoogste broedcode 14.

21 territoriums in het BMP-plot in Braakman Zuid: hoogste broedcode 12; 12 territoria bos Aquaduct, 2 territoria oostelijk deel geen SNL, 3 territoria westelijk deel geen SNL, 1 territorium Hofstee Juliana (Spanjaardsweg), 31 territoria bos Isabella Zuid (bijna uitsluitend aan de rand van het bos), 67 territoria bos Isabella Noord, 29 territoria bos Spanjaardsweg Noord, 14 territoria graslanden Isabellakanaal, 28 territoria bos Spanjaardsweg Zuid en uitbreiding oost, >4 territoria Zuigput van Evides, 2 territoria Isabellakanaal (SKNL) tegenover De Savooyard ; dus in totaal 210 territoria in 2022 in Braakman Zuid, ook hier geen extrapolatie, veel uitsluitende zangwaarnemingen, waarvan 184 SBB en waarvan op 44 plaatsen alarmerend en op 20 plaatsen uitgevlogen jongen (dus op ca. 60 plaatsen nest-indicerend gedrag vastgesteld). Hoogste broedcode 14

In totaal 540 territoria in de hele Braakman in 2022. Opnieuw een erg hoog aantal, maar reëel en niet bekomen door extrapolatie. Door natuurontwikkeling is de soort enorm toegenomen en de broedpopulatie van de Braakman zou hiermee >7 % van de populatie van heel Zeeland bedragen. De wisselende zoekinspanning verklaart allicht de wisselende aantallen in 2018-2022 in Noord. In Zeeland vanaf 1990 een significante toename, <5 % per jaar.

Fitis: 54 territoria in de BMP-gebieden in Braakman Noord, > 15 territoria natuurontwikkeling W fietspad, 14 territorium natuurontwikkeling S 2017, 0 à 1 territorium ten E van de Savoyaardskreek, 6 à 7 territoria natuurontwikkeling N Grote Plas, > 3 territoriums natuurontwikkeling N fietspad, dus in totaal > 93 territoria (waarvan 1 nest-indicatief), in werkelijkheid waarschijnlijk rond de 95 territoria in Braakman Noord (SBB). Hoogste broedcode 7: alarm op slechts één plaats, verder geen nest-indicerende waarnemingen.

11 territoriums in het BMP-plot in Braakman Zuid: hoogste broedcode 2, 3 territoria bos Isabella Zuid (2 ervan doortrekkers ?), 10 territoria bos Isabella Noord, 1 territorium hoeve nr. 2-2b Isabellaweg, 3 territoria langs het Isabellakanaal ten zuiden van het brugje erover, 1 territorium uitbreiding oost bos Spanjaardsweg Zuid, 5 territoria bos Spanjaardsweg Noord, 4 territoria uitbreiding west Dolfijnkreek, dus in totaal >36 territoria in 2022 in Braakman Zuid, waarvan op 1 plaats alarm en waarvan 32 SBB. Hoogste broedcode 7.

Fitis: In totaal 131 territoria in de hele Braakman in 2022. Een daljaar voor de soort (zie ook Bosrietzanger, Grasmus). Door de natuurontwikkeling is de soort tijdelijk toegenomen. De recente toename situeert zich vooral in percelen die pas de voorbije 10 jaar eigendom van SBB werden of heringericht (rooien bos). In Zeeland vanaf 1992 een significante afname, <5 % per jaar. In 1985 waren er in de hele Braakman 206 territoria, in 2020 met veel meer 'natuurgebied' 195 territoria. De afname is reëel, deels het gevolg van vegetatiesuccessie.

In de Braakman hebben er honderden 'zangers' een territorium. Vooral bij de algemene soorten blijft het moeilijk conclusies te trekken, als men abstractie maakt van de natuurontwikkeling, omdat

Broedvogelinventarisatie terreinen van Staatsbosbeheer Braakman in 2022

er onvoldoende gegevens beschikbaar zijn uit alle delen van de Braakman tussen 1985 en 2022, maar vooral tussen 1985 en 2018. Als wij wel rekening houden met de natuurontwikkeling, kunnen wij voorzichtig het volgende stellen: Kleine Karekiet, Zwartkop en Tjiftjaf doen het (zeer) goed, Grasmus en Tuinfluiter doen het (vrij) goed, Fitis doet het slecht, Sprinkhaanzanger en Braamsluiper en Spotvogel doen het vrij goed, Graszanger, Cetti's Zanger en Rietzanger doen het uitstekend, Snor en Grote Karekiet en Fluiter en de beide goudhaantjes zijn als broedvogel uit het gebied verdwenen, Orpheusspotvogel is een nieuwkomer, die niet effectief heeft gebroed.

Fluiter: geen territorium (in BMP-gebied) in Braakman Noord, omdat er geen territorium-indicerende waarneming was tussen de datumgrenzen, wel buiten de datumgrenzen: op 1 mei 1 zp. (= doortrekker). Hoogste broedcode 2. In 2001 het laatste territorium in de Braakman.

Goudhaan: geen territorium in Braakman Noord, geen enkele territorium-indicerende waarneming in het broedseizoen. In 2008 het laatste territorium in Braakman Noord.

geen territorium (in het BMP-plot) in Braakman Zuid, hoogste broedcode 2, geen territorium-indicerend gedrag binnen de datumgrenzen. Laatste voorjaarswaarneming 17 maart in het bos Spanjaardsweg Zuid. In 2020 nog 3 territoria.

Geen enkel territorium in de hele Braakman in 2022. In Nederland daarentegen sinds 2010 geen significante aantalsverandering.

Vuurgoudhaan: geen territorium (in BMP-gebied) in Braakman Noord, omdat er geen territorium-indicerende waarneming was tussen de datumgrenzen, wel buiten de datumgrenzen: op 6 verschillende plaatsen 1 zp. in de periode van 3 maart tot en met 16 maart: doortrekkers

Geen territorium in het BMP-plot in Braakman Zuid, hoogste broedcode 2, geen territorium-indicerend gedrag binnen de datumgrenzen. Laatste voorjaarswaarneming 30 maart in het bos Isabella Zuid.

Geen enkel territorium in de hele Braakman in 2022. Het verdwijnen van Goudhaan (en Vuurgoudhaan) is te wijten aan het kappen van naalddhout, maar ook aan de sterfte van Sparren.

Grauwe Vliegenvanger: 1 territorium aan de woning aan de Braakmanweg nr. 4 (waarnemer: Bart Dijkstra). Tijdens het broedseizoen is er op 2 plaatsen in het BMP-plot langs de Westgeul zang vastgesteld, maar geen erop volgende 'geldige waarneming' tussen de datumgrenzen. Voor het eerst sinds 2011 een territorium in Noord.

4 territoria (16 mei tot en met 21 augustus) in Braakman Zuid op SBB: 2 bos Spanjaardweg Noord, 1 bosje Middenweg, 1 bos Isabella Noord. Hoogste broedcode 14. Nog 2 territoria in 2013 in Braakman Zuid.

In het bosje Middenweg heeft de soort tweemaal succesvol gebroed in juli-augustus (1 territorium). In het bos Spanjaardsweg Noord heeft één paar tweemaal succesvol gebroed in juli-augustus (2 territoria). In het bos Isabella Zuid 1 zp. (1 territorium).

Grauwe Vliegenvanger: In totaal 5 territoria in de hele Braakman in 2022. De Grauwe Vliegenvanger is opnieuw als broedvogel opgedoken. In Nederland is er echter vanaf 1990 een significante afname, <5 % per jaar.

Baardmannetje: >3 territoria in BMP-gebied (Westgeul) in 2022, geen zeker territorium elders.

Broedvogelinventarisatie terreinen van Staatsbosbeheer Braakman in 2022

Waarschijnlijk 4 territoria vanwege een zeer waarschijnlijk territorium aan de Savoyaardskreek, omdat daar ook een familie is aangetroffen op 22-31 mei (4 juvenielen op 22 mei, zonder ouderpaar, 3 juvenielen met adult ♀ op 31 mei op 60 m van de plaats op 22 mei) en een paar op 15 april, maar op minder dan 500 m van de 3 gekende territoria aan de Westgeul en geen uitsluitende waarneming. 1 of 2 paar heeft met zekerheid jongen gevoederd aan de Westgeul (11 juni - 4 juli) en er zijn met zekerheid jongen uitgevlogen. Hoogste broedcode 14.

Baardmannetje: In 2017 >1 territorium, in 2018 2 territoria. Slechts >1 territorium aan de Westgeul in 2021, na de 6 territoria in 2019 en zelfs 11 in 2020. Onduidelijk waarom deze achteruitgang plaatsvond. Tussen 20 mei en 10 oktober 2021 zijn er mij geen waarnemingen bekend uit Braakman Noord.

Hierbij moet wel worden opgemerkt dat het Baardmannetje een lastig te inventariseren soort is met een lage trefkans en een vroege datumgrens. Waarnemersinvloeden en toeval spelen een relatief grote rol in de bepaling van het aantal territoria. De Baardman profiteerde in Saeftinghe van een toenemend areaal overjarig (land-)riet en de groei van de broedpopulatie vanaf 2000 zette door tot uiteindelijk 318 paren in 2018; waarschijnlijk ruim 20% van de Nederlandse populatie. Er mag worden aangenomen dat de populatie in Saeftinghe de oorsprong vormt van die in de Braakman. In Nederland de laatste 12 jaar een significante toename, <5 % per jaar.

Buidelmees: geen territorium in Braakman Noord, twee waarnemingen in broedbiotoop in het broedseizoen, echter buiten de datumgrenzen. De soort had niet eerder een territorium in het gebied.

Staartmees: 17 territoria in de BMP-gebieden in Braakman Noord, 15 territoria buiten de BMP-gebieden, dus in totaal 32 territoria (SBB) in Braakman Noord in 2022. Hoogste broedcode 12. Op 15 plaatsen nest-indicatief gedrag.

2 territoriums in het BMP-plot in Braakman Zuid, hoogste broedcode 12, 1 territorium bos Spanjaardsweg Noord, >3 territoria bos Isabella Noord, 6 territoria bos Isabella Zuid, 1 territorium tuin Isabellaweg nr.2, 1 territorium bos Spanjaardsweg Zuid uitbreiding oost, 4 territoriums bos Spanjaardsweg Zuid, 1 territorium bos Aquaduct, 1 territorium graslanden Isabellakanaal, 1 bezet nest (nestbouw en transport voedsel) aan brug over het Isabellakanaal. Hoogste broedcode 14. In totaal 21 territoria in 2022 in Braakman Zuid, waarvan 19 SBB.

In totaal 53 territoria in de hele Braakman in 2022. Na 2010 zijn de aantallen door de natuurontwikkeling verder toegenomen, maar allicht heeft ook een grondiger inventarisatie in het vroege voorjaar tot hogere aantallen geleid. Een opmerkelijke stijging ten opzichte van vorige jaren in 2022 en moeilijk te verklaren. Toch zijn de aantallen geen overschatting, 2022 is een topjaar voor de soort geweest. De broedpopulatie van de Braakman zou hiermee >5 % van de broedpopulatie van heel Zeeland bedragen. In Zeeland sinds 2004 geen trend aantoonbaar.

Zwarte Mees: geen territorium (in BMP-gebied) in Braakman Noord, omdat er geen territorium-indicerende waarneming was tussen de datumgrenzen, wel buiten de datumgrenzen: 3 zp. op 28 februari en 1 zp. op 23 juli in het BMP-gebied. In Nederland sinds 1990 geen significante aantalsverandering.

Kuifmees: geen territorium in Braakman Noord, één waarneming in broedbiotoop in het broedseizoen, echter buiten de datumgrenzen. In Nederland de laatste 12 jaar geen significante aantalsverandering.

Zwarte Mees en Kuifmees: *de territorium-indicerende waarnemingen van beide soorten vallen*

Broedvogelinventarisatie terreinen van Staatsbosbeheer Braakman in 2022

net buiten de datumgrenzen om van een territorium te kunnen gewagen in Braakman Zuid, hoewel van beide soorten territorium-indicerende waarnemingen zijn gedaan in hun respectieve broedtijd. Er bestaat dus een kleine kans dat er van (één van) beide soorten een territorium was, maar dat dit over het hoofd is gezien tussen de datumgrenzen. Bij de Zwarte Mees gaat het waarschijnlijk om pleisterende doortrekkers voor het broedseizoen, omdat in het najaar van 2021 en het voorjaar van 2022 een kleine invasie plaatsvond. Bij de Kuifmees gaat het mogelijks om een paar dat elders (niet succesvol) heeft gebroed en tot hier heeft gezworven.

Bij beide soorten is de jongste jaren soms volgens de telrichtlijnen in de Braakman een territorium vastgesteld, toch heb ik die als pleisterende doortrekkers afgedaan. De telrichtlijnen zijn in mijn ogen te soepel. Het blijft overigens onduidelijk waarom de soort niet meer in het gebied broedt, het zou aan de sterfte van Sparren liggen.

Pimpelmees: 35 territoria in de BMP-gebieden in Braakman Noord, 2 territoria natuurontwikkeling S aalscholver (waarvan 1 nest-indicatief), >14 territoria natuurontwikkeling W fietspad, 1 territorium natuurontwikkeling S 2017, 2 territoria recreatie-eiland, 6 territoria ten E van de Savoyaardskreek, 4 à 5 territoria 'Braakmanpolder' (waarvan 1 nest-indicatief), 4 à 5 territoria natuurontwikkeling N grote Plas, >1 territorium natuurontwikkeling N fietspad, dus in totaal >70 territoria, in werkelijkheid waarschijnlijk rond de 75 territoria in Braakman Noord (73 SBB). Hoogste broedcode 12. Op 32 pl. nest-indicatief.

11 territoriums in het BMP-plot in Braakman Zuid, hoogste broedcode 14, 8 territoria bos Spanjaardsweg Noord, 33 territoria bos Isabella Noord, 32 territoria bos Isabella Zuid, 2 territoria graslanden Isabellakanaal, 15 territoria bos Spanjaardsweg Zuid, 1 territorium huis Isabellaweg nr.3, 4 territoria bos Aquaduct, 1 territorium Zuigput van Evides, dus in totaal 107 territoria, dus in werkelijkheid rond de 110 territoria in 2022 in Braakman Zuid waarvan 18 met nest-indicatief gedrag, hoogste broedcode 14.

In totaal 185 territoria in de hele Braakman in 2022. Het hoger aantal in Braakman Zuid is het gevolg van een grondiger inventarisatie. In Braakman Noord (SBB) stelde ik in 2019, 2020 en 2022 74, 74 en 75 territoria vast en in 2021 69, dus uiterst stabiel. De grotere zoekinspanning en de natuurontwikkeling in Noord verklaart allicht de hogere aantallen in 2019-2022 tegenover 2003, 2013 en 2018. In Zeeland de laatste 12 jaar geen significante aantalsverandering.

Koolmees: 48 territoria in de BMP-gebieden in Braakman Noord, 6 territoria recreatie-eiland, 4 territoria natuurontwikkeling S aalscholver, 6 territoria ten E van de Savoyaardskreek, 13 territoria 'Braakmanpolder', 14 territoria natuurontwikkeling N grote Plas, 1 territorium natuurontwikkeling N fietspad, 11 territoria natuurontwikkeling W fietspad, 1 territorium singel ten N van het bedrijventerrein, dus in totaal >104 territoria, in werkelijkheid waarschijnlijk rond de 110 territoria (103 SBB). Hoogste broedcode 12. Op 27 plaatsen nest-indicatief.

12 territoriums in het BMP-plot in Braakman Zuid, hoogste broedcode 12, 17 territoria bos Spanjaardsweg Zuid, 85 territoria bos Isabella Zuid en Noord, 14 territoria bos Spanjaardsweg Noord, 6 territoria bos Aquaduct, 1 Spanjaardsweg Dolfijnkreek, >2 territoria langs het Isabellakanaal (SKNL), dus in totaal 137 territoria, dus in werkelijkheid rond de 140 territoria in 2022 in Braakman Zuid waarvan op 33 plaatsen nest-indicatief gedrag (alarm en uitgevlogen jongen), hoogste broedcode 16. Zowel bij de Pimpel- als Koolmees is niet geëxtrapoleerd behalve telkens 3 territoria, de territoria zijn vaak gegrond op uitsluitende waarnemingen van

Broedvogelinventarisatie terreinen van Staatsbosbeheer Braakman in 2022

zang in maart-april, soms uit mei of juni.

Koolmees: In totaal rond de 250 territoria in de hele Braakman in 2022. De Koolmees kende in 2022 een topjaar. De grotere zoekinspanning en de natuurontwikkeling verklaren in Noord allicht de hogere aantallen in 2019-2022 tegenover 2003, 2013 en 2018. Wel dient ook rekening te worden gehouden met het feit dat fikse aantalsschommelingen bij Koolmezen een gebruikelijk beeld zijn en dat deze vaak vooral veroorzaakt worden door de winteroverleving. Een matig broedsucces bij de Pimpel- en Koolmees wordt waarschijnlijk opgevangen door 'import' van zwervers en vogels van nabije populaties. In Zeeland de laatste 12 jaar geen significante aantalsverandering.

Matkop en Kuifmees zijn voormalige broedvogels in Braakman Noord met als laatste jaar van territorium in 1997, resp. 2006. Het verdwijnen van de Kuifmees is te wijten aan het kappen van naalddhout bij de natuurontwikkeling, van de Matkop vooral aan externe factoren.

Boomklever: geen territorium in Braakman Noord, omdat het aantal territorium-indicerende waarnemingen in het broedseizoen onvoldoende was (sc. 1) wat blijkbaar wel het geval was in 2013 (Martin Bunschoek, 2013). Waarschijnlijk ging het in 2022 om een ongepaard mannetje, vanaf 23 juni was de soort weer aanwezig in het gebied. Hoogste broedcode 2.

2 territoria volgens de telrichtlijnen in Braakman Zuid: bos Isabella (1 N en 1 à 2 S), geen nest-indicerende waarnemingen, ook in 2021 2 territoria in bos Isabella. Hoogste broedcode 4. 3 territoria in 2013, 1 territorium in 2018 en 2019 in Braakman Zuid.

In totaal >2 territoria in de hele Braakman in 2022. In Nederland vanaf 1990 een significante toename, <5 % per jaar.

Boomkruiper: 7 territoria in BMP-gebied (SBB) in Braakman Noord, 1 territorium aan de Spuikom en 1 op het recreatie-eiland, dus in totaal >9 territoria in Braakman Noord in 2022. Hoogste broedcode 4.

6 territoria BMP-gebied in Braakman Zuid, >2 territoria bos Spanjaardsweg noord, 12 territoria bos Isabella Noord, 6 territoria bos Isabella Zuid, 3 territoria bos Spanjaardsweg zuid, >1 territorium bos Aquaduct, dus 30 territoria in totaal in Braakman Zuid in 2022 waarvan op 1 plaats alarm, verder geen nest-indicerende waarnemingen. Hoogste broedcode 7.

Boomkruiper: In totaal >39 territoria in de hele Braakman in 2022. De Boomkruiper kende in 2022 een topjaar. De grotere zoekinspanning verklaart allicht deels de hogere aantallen in 2018-2022. Door de natuurontwikkeling in Noord is de soort niet toegenomen. In Zeeland vanaf 2002 een significante toename, <5 % per jaar.

Wielewaal: 4 territoria in BMP-gebied (SBB) in Braakman Noord, geen territorium elders. Hoogste broedcode 5. Aangezien de dichtheden laag blijven, valt het moeilijk te bewijzen dat de soort broedt. Hoogste broedcode 5. Vanaf 2000 is de soort in Noord afgenomen (5 à 7 territoria, behalve 2004 >2) en nog meer vanaf 2007 (0 à 2 territoria).

Wielewaal: 6 territoria volgens de telrichtlijnen in Braakman Zuid, in elk geval 5 territoria (SBB), hoogste broedcode 5. Van 1985 tot en met 2006 fluctuerend rond de 7 territoria (4 à 9) in Zuid, erna een sterke daling tot en met 2018: jaarlijks gemiddeld 1,42 territoria (1 à 3) in Zuid.

Er zijn nog waarnemingen in de Noorderbossen en in beide bossen Isabella (Zuid en Noord) en op 3 verschillende plaatsen in het bos Spanjaardsweg Noord in de periode 2-15 juli, zodat de kans reëel is dat de soort op >5 plaatsen effectief heeft gebroed.

Broedvogelinventarisatie terreinen van Staatsbosbeheer Braakman in 2022

In totaal 10 territoria in de hele Braakman in 2022. Wij moeten tot 2006 teruggaan om een dergelijk hoog aantal te vinden. De soort staat bekend om zijn jaarlijkse aantalsschommelingen. In Nederland de laatste 12 jaar een significante toename, <5 % per jaar.

Gaai: 15 territoria in de BMP-gebieden in Braakman Noord, 4 territoria buiten de BMP-gebieden, dus in totaal 19 territoria (SBB) in Braakman Noord in 2022 Hoogste broedcode 14. Op 6 plaatsen nest-indicerend gedrag. De grotere zoekinspanning verklaart allicht de hogere aantallen in 2018-2020 in Braakman Noord. Door de natuurontwikkeling is de soort toegenomen.

3 territoriums in het BMP-plot in Braakman Zuid, hoogste broedcode 7, >1 territorium bos Spanjaardsweg Noord, 1 territorium Zuigput van Evides, 5 territoriums noordelijk deel bos Isabella Noord, 2 territoriums bos Isabella Zuid, >1 territorium bos Spanjaardsweg Zuid, >1 territorium bos Aquaduct, dus in totaal >14 territoria (mogelijks zelfs 17) in 2022 in Braakman Zuid waarbij op >10 plaatsen nest-indicerend gedrag. Hoogste broedcode 12.

In totaal >33 territoria in de hele Braakman in 2022. In de Braakman zijn de aantallen alleen in Noord fors toegenomen. In Zeeland vanaf 1996 geen significante aantalsverandering.

Ekster: 31 territoria in de BMP-gebieden in Braakman Noord, >10 territoria buiten de BMP-gebieden, dus in totaal 41 territoria (38 SBB) in Braakman Noord in 2022 Hoogste broedcode 14. Op 28 plaatsen nest-indicerend gedrag vastgesteld. De grotere zoekinspanning verklaart allicht de hogere aantallen in 2019-2022. Door de natuurontwikkeling is de soort toegenomen.

3 territoriums in het BMP-plot in Braakman Zuid, hoogste broedcode 13, >1 territorium aan de Spanjaardsweg nabij de Dolfijnkreek, >1 territorium bos Spanjaardsweg Noord, 1 territorium Spanjaardsweg Waverijn (nrs 6-6a), 1 territorium Spanjaardsweg nr. 5, 1 territorium noordelijk deel bos Isabella Noord, 3 territoriums zuidelijk deel bos Isabella Noord, >1 territorium aan de Isabellaweg nrs 2-3 en bos Isabella Zuid, >1 territorium aan de noordelijke punt bos Isabella Zuid, >2 territoria zuidelijk deel bos Spanjaardsweg Zuid, >1 territorium bos Aquaduct, 1 territorium voormalige opspuiting, dus in totaal >17 territoria (mogelijks zelfs 22) in 2022 in Braakman Zuid waarbij op >12 plaatsen nest-indicerend gedrag. Hoogste broedcode 13.

In totaal >58 territoria in de hele Braakman in 2022. De aantallen voor het geheel van de Braakman zijn niet toegenomen, maar de grote aantallen komen in andere deelgebieden voor dan vroeger. In Zeeland de laatste 12 jaar geen significante aantalsverandering.

Kauw: 20 territoria in de BMP-gebieden in Braakman Noord, > 10 territoria buiten de BMP-gebieden (1 Braakmanhoeve SBB en 9 recreatie-eiland), dus in totaal >30 territoria (21 SBB) in Braakman Noord in 2022. Hoogste broedcode 16. Op 5 plaatsen nest-indicerend gedrag.

>4 territoria in Braakman Zuid: 2 paar aan de Hofstee Juliana (waar uitgevlogen jongen), 2 paar bos Spanjaardsweg Zuid, de 7 paren aan het rondpunt en de 15 ex. aan de Dolfijnkreek broeden op het recreatie-eiland waar >10 paar broeden, andere ex. foerageerden zonder een gekende binding met een nestelplaats, dus in totaal >4 territoria in 2022 in Braakman Zuid. Hoogste broedcode 12.

Kauw: In totaal >34 territoria in de hele Braakman in 2022. De aantallen hangen af van de al dan niet vestiging van kolonies en de grootte ervan. In de loop van de jaren negentig vestigde de soort zich ook in de Braakmanbossen. In Zeeland vanaf 2007 een significante toename, <5 % per jaar.

Zwarte Kraai: 13 territoria in de BMP-gebieden in Braakman Noord, >7 territoria buiten de

Broedvogelinventarisatie terreinen van Staatsbosbeheer Braakman in 2022

BMP-gebieden, dus in totaal >20 territoria in Braakman Noord in 2022 (waarvan 18 SBB). Hoogste broedcode 13. Op 5 plaatsen nest-indicerend gedrag en op 2 plaatsen nest-indicerend in de singel ten noorden ervan.

Zwarte Kraai: 4 territoriums in het BMP-plot in Braakman Zuid, hoogste broedcode 13, >3 territoria bos Isabella Noord (alarm en baltsend paar), >2 territoriums bos Spanjaardsweg Zuid (baltsend paar, alarm en transport voedsel), >1 territorium bos Isabella Zuid (alarm en 'zang'), >1 aan het Isabellakanaal ter hoogte van het bos Isabella Noord (alarm en baltsend paar), >1 territorium bos Aquaduct (baltsend paar en 'zang'), 2 territoriums bos Spanjaardsweg Noord (baltsend paar), 1 territorium aan de Spanjaardweg nr. 5 (hoeve), 1 territorium Zuigput van Evides, dus >16 territoria in totaal in 2022 (waarvan 13 SBB). Op 7 verschillende plaatsen werden bedelende jongen vastgesteld. Er waren 59 ex. (in 2 groepen) op 26 april aan het bos Aquaduct. Hoogste broedcode 14.

In totaal >36 territoria in de hele Braakman in 2022. Als ik mij op de aantallen baseer, zie ik een forse toename de voorbije 20 jaar op de terreinen van SBB, maar blijkbaar niet voor de hele Braakman waar in 2011 74 territoria werden opgetekend en dus een forse daling. In Zeeland daarentegen vanaf 2006 geen significante aantalsverandering.

Spreeuw: geen territorium in Braakman Noord in 2022, geen enkele territorium-indicerende waarneming in het broedseizoen, overwegend overvliegende vogels, ook 2 x een groepje pleisterend. Ook geen territorium in Zuid, geen enkele territorium-indicerende waarneming in het broedseizoen. Waarschijnlijk ontbreekt de soort in de hele Braakman als broedvogel.

Huismus: geen territorium in Braakman Noord, geen enkele waarneming in het broedseizoen.

>1 territorium aan de Spanjaardsweg nr. 5 (in Braakman Zuid).

In totaal > 1 territorium in de hele Braakman in 2022. Zoals bij de Turkse Tortel, ontbreekt een inventarisatie van de (omgeving van) woningen in de hele voorbije periode en kan er alleen worden vermoed dat de Spreeuw en Huismus het in het gebied slecht doen.

Vink: 14 territoria in de BMP-gebieden in Braakman Noord, > 15 territoria buiten de BMP-gebieden (11 SBB en 4 recreatie-eiland), dus in totaal >29 territoria (25 SBB) in Braakman Noord in 2022. Hoogste broedcode 12: slechts één nest-indicerende waarneming: pas uitgevlogen jongen. Door de natuurontwikkeling is de soort in Noord toegenomen.

6 territoriums in het BMP-plot in Braakman Zuid, hoogste broedcode 14, 6 territoriums bos Spanjaardsweg Noord, 19 territoria bos Isabella Noord, 16 territoria bos Isabella Zuid, 14 territoriums bos Spanjaardsweg Zuid, 1 territorium bos Aquaduct, 6 territoriums buiten SBB, dus in totaal 68 territoriums in totaal in 2022 in Braakman Zuid, hoogste broedcode 14, op 10 plaatsen nest-indicerende waarnemingen.

Vink: In totaal >97 territoria in de hele Braakman in 2022. In Braakman Zuid een veel hoger aantal dan de voorgaande jaren, waarschijnlijk het gevolg van een veel grondiger inventarisatie. In Zeeland vanaf 1999 een significante toename, >5 % per jaar (minimaal verdubbeling in 15 jaar)

Keep: geen territorium in Braakman Noord in 2022, geen enkele territorium-indicerende waarneming in het broedseizoen

Broedvogelinventarisatie terreinen van Staatsbosbeheer Braakman in 2022

Groenling: op 7 plaatsen in Braakman Noord in maart-april zang, maar slechts vanaf 2 maart tot en met 9 april, waarvan 3 op de terreinen van SBB, aldus geen enkel territorium in 2022, gelet op de datumgrenzen. Hoogste broedcode 4. In Zeeland vanaf 2007 een significante toename, <5 % per jaar. Zoals bij de Grote Lijster heeft de soort waarschijnlijk de nestplaatsen verlaten, maar bij de Groenling net voor de datumgrens. De reden is waarschijnlijk de droogte van maart en april. Zo niet was het aantal territoria ongeveer gelijk gebleven aan dat van 2020 en 2021, en ook aan tuinen van woningen gebonden.

Sijs: geen territorium (in BMP-gebied) in Braakman Noord, omdat er geen territorium-indicerende waarneming was tussen de datumgrenzen,

geen territorium (in het BMP-plot) in Braakman Zuid, hoogste broedcode 2, geen geldige waarneming tussen de datumgrenzen

geen territorium in de Braakman in 2022, alleen in 1985 was er één in Zuid.

Kneu: min. 7 territoria in Braakman Noord (>1 territorium natuurontwikkeling S 2017, >1 territorium natuurontwikkeling N Grote Plas, >2 territoriums natuurontwikkeling W fietspad, >1 territorium natuurontwikkeling N fietspad, 2 territoria 'Braakmanpolder') + BMP-proefvlak speelweide 5 territoria = >12 territoria (SBB) in totaal in Braakman Noord in 2022. Hoogste broedcode 12. Op 6 plaatsen nest-indicerend gedrag vastgesteld. Door de natuurontwikkeling is de soort weer toegenomen na zijn verdwijnen in 1986 op de terreinen van SBB.

1 territorium in het BMP-plot in Braakman Zuid: hoogste broedcode 2, 2 territoriums aan de Spanjaardsweg ter hoogte van de Dolfijnkreek (waar ook uitgevlogen jongen), 4 territoriums uitbreiding zuid bos Isabella Noord (waar ook uitgevlogen jongen), 1 Zuigput van Evides, 1 territorium uitbreiding noord bos Isabella Noord, 1 territorium uitbreiding oost bos Isabella Zuid, een groep van 25 ex. op 11 juli aan de Zuigput van Evides, dus in totaal >10 territoria in 2022 in Braakman Zuid (waarvan 9 SBB). Hoogste broedcode 12.

In totaal >22 territoria in de hele Braakman in 2022. De trend is waarschijnlijk stabiel, maar er zijn te weinig gegevens over. Kneu is een lastig te inventariseren soort die vaak in groepjes rondtrekt en daarbij een groot gebied bestrijkt. Naast de afname van geschikte broedplaatsen zal de verminderde beschikbaarheid van kruiden en granen een rol spelen. In Zeeland vanaf 1996 geen significante aantalsverandering.

Barmsijs: geen territorium in Braakman Noord.

Putter: 4 territoria BMP-gebieden en buiten de BMP-gebieden in Braakman Noord: 4 territoria natuurontwikkeling N fietspad, 1 territorium natuurontwikkeling S 2017, 1 'Braakmanpolder' en 1 territorium aan de spuikom, dus 11 territoria in totaal in Braakman Noord in 2022 (waarvan 10 SBB). Hoogste broedcode 12. Slechts op 1 pl. nest-indicerend: pas uitgevlogen jongen.

Geen territorium in het BMP-plot in Braakman Zuid, 1 territorium bos Spanjaardsweg Noord, 1 territorium Zuigput van Evides, 1 territorium aan de Spanjaardsweg ter hoogte van de Dolfijnkreek (waar ook uitgevlogen jongen), hoogste broedcode 12, dus 3 territoria in totaal in 2022 in Braakman Zuid (waarvan 2 SBB). Door de natuurontwikkeling is de soort weer toegenomen.

Putter: In totaal 14 territoria in de hele Braakman in 2022. In Zeeland vanaf 2006 een significante toename, <5 % per jaar, blijkbaar ook in de Braakman, hoewel onvoldoende

Broedvogelinventarisatie terreinen van Staatsbosbeheer Braakman in 2022

gedocumenteerd.

Appelvink: 1 territorium in het BMP-gebied in Braakman Noord, geen elders. Hoogste broedcode 3.

1 zeker broedgeval in Braakman Zuid: bos Isabella Zuid, nabij het fietspad, hoogste broedcode 12; elders geen territorium

In totaal 2 territoria in de hele Braakman in 2022. Het is evident dat de soort vaste voet aan de grond in de Braakman heeft sinds minstens 2003. De Appelvink is tegenwoordig een succesvolle soort in Nederland, maar weinig opvallend en heeft dus een lage trefkans. In Nederland vanaf 1990 een significante toename, <5 % per jaar.

Goudvink: 15 territoria in de BMP-gebieden in Braakman Noord, min. 8 territoria in natuurontwikkeling noord W fietspad en nog 1 territorium in natuurontwikkeling noord N fietspad en 1 aan de 'Braakmanpolder' en 3 territoriums in natuurontwikkeling noord Grote Plas, dus 28 territoria (SBB) in totaal in Braakman Noord in 2022. Moeilijk te tellen: vaak in losse kolonies. Het bekomen aantal is waarschijnlijk niet exact, maar het echte aantal komt in de buurt daarvan, vooral omdat er waarschijnlijk territoria in natuurontwikkeling noord N fietspad, waar geen pad door heen loopt, niet konden worden vastgesteld en ik nooit ten noorden van de Grote Plas heb gelopen om verstoring van deze laatste te voorkomen en zo in voornoemd gebied, natuurontwikkeling noord N fietspad, territoria kan gemist hebben. Hoogste broedcode 14. Op 6 plaatsen nest-indicatief gedrag vastgesteld.

Door de natuurontwikkeling is de soort sinds 2013 flink toegenomen, maar ook hier heeft de grondiger en vollediger inventarisatie bijgedragen tot een ongelooflijk hoog cijfer (28). Geen territoria echter in Zuid. In Nederland vanaf 1990 een significante toename, <5 % per jaar.

Bij de Goudvink is het moeilijk om een onderscheid te maken tussen wintergasten en broedvogels, maar de datumgrens van 1 april lost dit probleem grotendeels op. Het blijft erg moeilijk om het aantal territoria te tellen, bij hoge dichtheden, zoals in de natuurontwikkelingsgebieden van Braakman Noord. Zij gedragen zich weinig territoriaal, zingen weinig, maar verplaatsen zich wel vrij vaak, soms over enkele honderden meters.

Rietgors: 16 territoriums in BMP-gebied in Braakman Noord, 2 territoriums 'Braakmanpolder', 9 territoria elders buiten de BMP-gebieden (westelijke oever Braakmankreek, westelijke oever recreatie-eiland, de oevers van de Grote Plas), dus 27 territoria in totaal in Braakman Noord in 2022, waarvan 26 SBB. Hoogste broedcode 16. Op 5 plaatsen nest-indicerend gedrag vastgesteld.

20 territoriums in het BMP-plot in Braakman Zuid, hoogste broedcode 14, waarbij 9 nest-indicerend gedrag; >10 territoria Isabellakanaal-sloten Spanjaardsweg, waarvan 3 nest-indicerend gedrag, en 1 territorium poel uitbreiding oost Spanjaardsweg Zuid, dus in totaal 31 territoria waarvan 20 SBB, in Braakman Zuid in 2022. Hoogste broedcode 14.

Rietgors: In totaal 58 territoria in de hele Braakman in 2022. Ook hier is het moeilijk om in te schatten in hoeverre de volledigheid van de inventarisatie geen grotere rol speelde dan een reële 'toename' van de soort. In Zuid heeft de grondigheid van de inventarisatie gezorgd voor een hoger aantal. In Noord lag het aantal in 2019 echter dubbel zo hoog als in 2022 en dit moet een andere oorzaak hebben, zoals mogelijks de droogte in de lente-zomer van 2022.

Broedvogelinventarisatie terreinen van Staatsbosbeheer Braakman in 2022

Rietgors: In Zeeland is er sinds 1996 geen significante aantalsverandering vastgesteld.

Het is niet in de eerste plaats de bedoeling om te bepalen of de broedvogel populatie in zijn geheel erop vooruit of achteruit is gegaan in de Braakman (SBB) in de afgelopen 20 jaren.

Voor de (vrij) algemene soorten is te weinig (even grondig / voldoende) onderzoek verricht. 12 soorten zijn wel fel achteruitgegaan in de voorbije 20 jaar: Bruine Kiekendief, Sperwer, Scholekster, Tureluur, Grutto, Ransuil, Zomertortel, Goudhaan, Vuurgoudhaan, Grote lijster, Kuifmees en Spreeuw. 16 soorten zijn erop vooruitgegaan: Krakeend, Kuifeend, Buizerd, Dodaars, Waterral, Groene en Kleine Bonte Specht, Rietzanger, Cetti's Zanger, Baardmannetje, Putter, Rietgors, Braamsluiper, Nachtegaal, Sprinkhaanzanger en Goudvink.

Zoals hoger aangegeven valt het moeilijk om een evolutie aan te tonen bij de (vrij) algemene soorten op grond van de bekomen broedvogelaantallen. De commentaar die bij de broedvogelsoorten van het plot met id 27889 van 66 ha is gegeven (2019), blijft geldig. Ook bij schaarse soorten is het niet altijd eenvoudig om een evolutie aan te tonen, omdat de zoekinspanning zo verschillend is tussen bijvoorbeeld het onderzoeksjaar 2022 en 2014. De resultaten van 2013 zijn dikwijls (veel) lager dan die in 2017, 2018, 2019, 2020(, 2021) en 2022 bekomen. Hier lijkt het uitzonderlijk koude voorjaar en minder teluren de verklaring te zijn, zonder dat wij weten of de vastgestelde aantallen het gevolg waren van het verminderd territoriaal gedrag dan wel van werkelijk lagere aantallen als gevolg van de koude maanden maart, april en mei 2013.

Uiteindelijk hadden 120 broedvogelsoorten een territorium in de hele Braakman in de periode 2003-2022. In de periode 2013-2022 bleven er hiervan 116 soorten met een territorium over in de hele Braakman. Uiteindelijk hadden 111 broedvogelsoorten een territorium alleen op de SBB-terreinen van de Braakman in de periode 2003-2022. 105 soorten hadden een territorium op de SBB-terreinen van Braakman Noord met inbegrip van de 4 privé-woningen (vroegere boerderijen), in de periode 2003-2022. 93 soorten hadden een territorium op de SBB-terreinen van Braakman Zuid, in de periode 2003-2022.

De aan boerderijen gebonden soorten zijn verdwenen als broedvogel op de terreinen van SBB, net als de aan akkers gebonden soorten: Boerenwaluw, Huiswaluw, Witte Kwikstaart, Spreeuw, Zwarte Roodstaart, Huismus, Ringmus, Graspieper en Gele Kwikstaart. Dit hangt deels samen met de herinrichting van het gebied en de functiewijziging van de gebouwen. (Een deel van) De genoemde soorten komt wel voor buiten de terreinen van SBB binnen Braakman Zuid, die hoofdzakelijk uit akkers en enkele hoeves bestaan, en die dus niet als 'natuurgebied' zijn aangemerkt (307 ha), maar het was niet in de eerste plaats de opzet van deze broedvogelinventarisatie om akkervogels te inventariseren (wat wel in 1985 is gebeurd).

Ook de steltlopers verminderen echter sterk in aantal of verdwijnen zelfs geheel: Strandplevier is verdwenen. Dit mag toch verwonderen, gelet op de natuurontwikkelingsgebieden met onder meer de bedoeling deze te behouden. In de eerste plaats gaat het om de Grutto, maar ook de Tureluur, Kleine Plevier en Scholekster.

Broedvogelinventarisatie terreinen van Staatsbosbeheer Braakman in 2022

De achteruitgang van de weidevogels wordt toegeschreven aan diverse factoren: 1) een lage waterstand (door het Waterschap op verzoek van onder meer de landbouw), 2) begrazing (ook in natuurgebieden) in plaats van hooien, 3) toename van predatoren zoals de Vos, Slechtvalk, Havik, Buizerd, Kleine Mantel- en Zilvermeeuw, Blauwe Reiger, kraaiachtigen, 4) vegetatiesuccessie (dichtgroei van slikkige oevers en platen), 5) klimaatverandering met zeer lange droogteperiodes in het broedseizoen.

Tussen 1986 en 2003 ging de opmars van de roofvogels nog door. Sinds 2012 broedt de Havik in Braakman Noord of aan de Wevelswaeldijk vlakbij en in het bosje Middenweg. De Bruine Kiekendief heeft de Westgeul als nestplaats in 2009 verlaten vanwege de Vos (predatie) en lange droogteperiodes, maar broedt nog in de buurt. Ook andere roofvogels namen na 2003 weer in aantal af: Sperwer, Boomvalk en Torenvalk. Buizerd, Havik en Bosuil zijn de winnaars.

De natuurontwikkelingsgebieden zorgen (tijdelijk ?) voor een (spectaculaire) toename van enkele schaarse soorten: Sprinkhaanzanger, Spotvogel, Braamsluiper, Nachtegaal en Zomertortel. Samen waren deze soorten in 2019 / 2020 / 2022 goed voor 77 / 76 / 102 territoria in totaal, 60 in 2018 tegen 44 in 2017 en 45 in 2014 en slechts 10 in 2010 en 2013. Het zijn vooral soorten van struweel en ruig, open terrein.

Kijken wij anderzijds naar de meest algemene soorten in het gebied (SBB) in dalende orde van talrijkheid in 2022: Tjiftjaf (505), Zwartkop (493), Winterkoning (392), Houtduif (349), Koolmees (238), Merel (213), Roodborst (204), Tuinfluiter (203), Grasmus (200), Pimpelmees (180), Kleine Karekiet (157), Meerkoet (131) en Fitis (130) = 3395 territoria in totaal in 2022 (en ca. 66 % van alle territoria). In 2013 in totaal slechts 825 territoria van die soorten.

De vergelijking geeft alleen aan dat de aantallen uit 2013 allicht geen representatief beeld van de meest algemene soorten gaven, meer niet (cf. supra).

Dalen wij verder in talrijkheid, dan telden wij in 2022 op SBB in de Braakman: Heggenmus (122), Zanglijster (103), Vink (87), Rietzanger (86), Grauwe Gans (64), Waterhoen (62), Kuifeend (61), Fazant (59), Ekster (55) Rietgors (54), Staartmees (52), Bosrietzanger (49), Krakeend (48) = 902 in totaal (en ca. 18 % van alle territoria). In 2013 werden in totaal slechts > 255 territoria van die soorten geteld.

Het spreekt voor zich dat als de natuurontwikkelingsgebieden voor een groot deel uit aanplantingen van bomen en struiken bestaan, de algemene soorten die hieraan gebonden zijn, zoals Tjiftjaf en Zwartkop, ook in aantal fors toenemen. De moeras- en plasontwikkelingsgebieden zorgen voor een toename van de algemene soorten die hieraan gebonden zijn, Meerkoet bvb. Hetzelfde geldt echter niet voor alle 'weidevogels' (cf. supra).

Opmerkelijk is het voorkomen van Fitis, Tuinfluiter, Kuifeend, Rietzanger, Kleine Karekiet bij de 20 talrijkste soorten, maar dan weer niet van Wilde Eend in het rijtje.

De waarde van een gebied inzake broedvogels blijkt volgens mij uit een combinatie van drie factoren: een hoge broedvogeldichtheid, een behoorlijk aantal Rode Lijst-soorten en / of zeldzame / schaarse soorten als broedvogel en een grote diversiteit (= veel broedvogelsoorten).

19 soorten met een territorium prijken op de huidige Rode Lijst van de Nederlandse Broedvogels: Zomertaling, Wintertaling, Slobeend, Boomvalk, Torenvalk, Grutto, Steltkluut, Tureluur, Visdief, Koekoek, Zomertortel, Veldleeuwerik, Spotvogel, Graszanger, Nachtegaal, Grote Lijster, Grauwe Vliegenvanger, Wielewaal en Kneu. De meeste van die 19 soorten hadden (zeer) weinig territoria en slechts enkele ervan zijn echt zeldzaam te noemen (Steltkluut, Graszanger, Zomertaling, Wintertaling, Boomvalk en Zomertortel).

Alleen de combinatie van de drie factoren maakt van de terreinen van Staatsbosbeheer in de Braakman een vrij belangrijk gebied op het vlak van broedvogels: 5111 broedkoppels op 530 ha, 90 soorten met een territorium en 19 soorten ervan op de Rode Lijst van de Nederlandse Broedvogels en 3 bijkomende, in Nederland schaarse broedvogels. Kleine Plevier, Havik en Baardmannetje zijn in Nederland schaarse broedvogels, en hadden een territorium in het gebied, maar staan niet op de Rode Lijst van de Nederlandse Broedvogels (2016).

Er waren 5111 broedkoppels op de terreinen van Staatsbosbeheer, dus > 9,6 koppel / ha. Ter vergelijking: op 164 ha in de Beukelspolder rond de Groenestraat in Biervliet lag de dichtheid op 1 koppel / ha in 2021 . Dit ook door mij onderzocht gebied betreft open land: vooral akkers met enkele (voormalige) hoeves. De diversiteit bereikt er 55 soorten met een territorium en zestien soorten ervan staan op de Rode Lijst als Kwetsbaar, Gevoelig of Ernstig bedreigd, maar geen enkele van deze broedvogelsoorten die ook daadwerkelijk hebben gebroed, kan als zeldzaam worden beschouwd, eventueel wel als schaars. Andere interessante broedvogelsoorten die echter niet op de Rode Lijst staan, waren de Roodborsttapuit, Kwartel, Putter, Buizerd in deze polder op 2,5 km in vogelvlucht van de Braakman. (Verroken, D., 2022).

Kanttekeningen bij de trend van de broedvogelstand: De meeste zangvogels die in het gebied een territorium hebben, doen het (vrij) goed. In de voorbije 40 jaar zijn er een reeks soorten verdwenen: Grote Karekiet, Snor, Fluitier, Matkop, Kuifmees, Zwarte Mees en dat is niet (geheel) te wijten aan menselijk ingrijpen in het gebied. De Kleine Zilverreiger, Grote Lijster en Zomertortel (en de Ransuil?) schijnen dezelfde weg op te gaan. De Bruine Kiekendief nestelt niet meer in het gebied (predatie). Andere soorten zijn achteruitgegaan door de inrichting van landbouwgebied naar natuurgebied (Patrijs, Kievit, Scholekster, Boerenzwaluw, Huiszwaluw, Graspieper, Gele Kwikstaart, Ringmus, Spreeuw) waarop bomen en struiken werden aangeplant. Enkele soorten zijn de voorbije 5 jaar daarentegen toegenomen: Aalscholver, Buizerd, Waterral, Cetti's Zanger, Rietzanger, Graszanger, Braamsluiper, Goudvink, maar ook de Grote Canadese Gans en Brandgans. De Lepelaar heeft een kleine kolonie op het eilandje in de Braakmankreek gevestigd in 2021. Bij andere soorten gaat het om fluctuaties (vb. Nachtegaal, Blauwborst, Spotvogel, Sprinkhaanzanger), bij nog een reeks andere soorten is het onduidelijk of de vastgestelde toename het gevolg is van een waarnemerseffect dan wel een reële toename (vb. Kuifeend, Wespandief, Meerkoet, Waterhoen, Staartmees).

Dankwoord: Ik bedank Staatsbosbeheer, en in het bijzonder André Hannewijk, voor de betredingsvergunning en ook Henk Castelijns voor zijn gegevens over de roofvogels en reigers. Ik bedank Jan-Willem Vergeer omdat hij het vanaf 2021 heeft mogelijk gemaakt twee bijkomende proefvlakken te onderzoeken met de module van SOVON (BMP).

Dirk Verroken
Groenestraat 3
4521RC Biervliet
Mailadres: wespenbuizerd@gmail.com

Literatuurlijst:

SUETENS W. & VAN DEN STEEN J., VANDE WEGHE J.P., VAN IMPE J. & H. WILLE. 1961. De avifauna van de Braakmanpolder. Giervalk 51: 64-113.

CASTELIJNS H. ET ALII. 1986. Vogels van het Braakmangebied, deel 1 broedvogels. Rapport Natuurbeschermingsvereniging De Steltkluut, Philippine.

PROVINCIE ZEELAND 1986. Provinciale broedvogelkartering, deelgebieden Braakmanpolder. Ongepubliceerd kaartmateriaal. Middelburg

VERGEER J.W. & CASTELIJNS H.J.W.G. 2003. Broedvogels van het Braakmanbos in 2003, met een overzicht van de broedvogels van de gehele Braakmanpolder 1985-2003. SOVONinventarisatierapport 2004/02. SOVON, Beek-Ubbergen.

BUNSKOEK, M. (2013). Broedvogels van Braakman-Noord en -Zuid in 2013. Rapport 13-087. EcoGroen Advies BV, Zwolle: het onderzoeksbureau door Marco van der Sluis

MINNE FEENSTRA, F.M. VAN GROEN EN S. LAAN. Broedvogels van Zeeuws-Vlaanderen West, de Braakman en Axel/Zaamslag Inventarisatie 2017. 2017. G&G-rapport 2017-39. Ecologisch onderzoeks- en adviesbureau Van der Goes en Groot

PROVINCIE ZEELAND & DIENST LANDELIJK GEBIED. 2002. Bos- en Natuurontwikkeling Braakmanpolder-Noord Provincie Zeeland en Dienst Landelijk gebied, Werkgroep natuurontwikkeling, rapportnr. Wno.01\33. Middelburg/Goes.

VERGEER JAN-WILLEM & VAN ZUIJLEN GERARD. 1994. Broedvogels van Zeeland. Uitgeverij KNNV/ Stichting Uitgeverij SOVON, Utrecht/Beek-Ubbergen.

HUSTINGS M.F.H. & R.G.M. KWAK, P.F.M. OPDAM, M.J.S.M. REIJNEN (eindredactie). 1985. Vogelinventarisatie: achtergronden, richtlijnen en vastlegging. Pudoc, Wageningen. Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Vogels, Zeist.

DIJK, A.J. VAN & A. BOELE, 2011. *Handleiding SOVON Broedvogelonderzoek*. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

DIJK, A.J. VAN, 1996. *Handleiding Broedvogel Monitoring Project Broedvogelinventarisatie in proefvlakken*. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen.

Broedvogelinventarisatie terreinen van Staatsbosbeheer Braakman in 2022

VAN KLEUNEN ANDRE & FOPPEN RUUD, CHRIS VAN TURNHOUT. Basisrapport voor de Rode Lijst Vogels 2016 volgens Nederlandse en IUCN-criteria. Sovon-rapport 2017/34. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

BOELE A., VAN BRUGGEN J., HUSTINGS F., KOFFIJBERG K., VERGEER J.W. & VAN DER MEIJ T. 2019. Broedvogels in Nederland in 2017. Sovon-rapport 2019/04. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

BOELE A., VAN BRUGGEN J., HUSTINGS F., VAN KLEUNEN A., KOFFIJBERG K., VERGEER J.W. & VAN DER MEIJ T. 2020. Broedvogels in Nederland in 2018. Sovon-rapport 2020/07. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

BOELE A., VAN BRUGGEN J., HUSTINGS F., VAN KLEUNEN A., KOFFIJBERG K., VERGEER J.W. & VAN DER MEIJ T. 2021. Broedvogels in Nederland in 2019. Sovon-rapport 2021/02. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

SOVON 2018. Vogelatlas van Nederland. Broedvogels, wintervogels en 40 jaar verandering. Kosmos Uitgevers, Utrecht/Antwerpen.

MEININGER P.L. (redactie). Avifauna Zeelandica. Vogels, vogelaars en vogelonderzoek in Nederland. 2022. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

VERGEER J.W., VAN DIJK A.J., BOELE A., VAN BRUGGEN J. & HUSTINGS F. 2016. *Handleiding Sovon broedvogelonderzoek: Broedvogel Monitoring Project en Kolonievogels*. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

DIJK, A.J. VAN, M. NOBACK, G. TROOST, J.W. VERGEER, H. SIERDSEMA & C. VAN TURNHOUT. 2013. *De introductie van Autocluster in het Broedvogel Monitoring Project*. Limosa 86 (2013): 49-67.

VERROKEN, D. Broedvogelrapport 2019 Braakman Noord BMP plot 27889. 2019

VERROKEN, D. Broedvogelrapport over Braakman-Zuid in 2013-2020. 2021. Biervliet.

VERROKEN, D. Broedvogelrapport over Braakman-Noord in 2013-2020. 2021. Biervliet.

VERROKEN, D. Broedvogelinventarisatie terreinen van Staatsbosbeheer Braakman in 2021. 2022. Biervliet.

VERROKEN, D. Broedvogelrapport 2019-2020-2022 over het bos aan de Wevelswaaldijk tegenover Braakman Noord. 2022. Biervliet.

VERROKEN, D. Broedvogelinventarisatie in Biervliet aan de Groenestraat in de Beukelspolder in 2018-2019-2020-2021. 2022. Biervliet.

WERKGROEP ROOFVOGELS ZEELAND. Jaarverslagen 2019, 2020 en 2021 van de Werkgroep Roofvogels Zeeland. 2022. Philippine.

Broedvogelinventarisatie terreinen van Staatsbosbeheer Braakman in 2022

LILIPALY S.J. & M. SLUIJTER Kustbroedvogels in het Deltagebied in 2021. Rijkswaterstaat, Centrale informatievoorziening Rapport BM 22.04. 2022. Deltamilieu Projecten Rapportnr. 2022-03, Vlissingen.

LILIPALY S.J. & M. SLUIJTER 2023. Kustbroedvogels in het Deltagebied in 2022. Rijkswaterstaat, Centrale informatievoorziening Rapport BM 23.04. Deltamilieu Projecten Rapportnr. 2023-05, Vlissingen.

BOELE A., VAN BRUGGEN J., GOFFIN B., KAVELAARS M., KLEYHEEG E., KOFFIJBERG K., SCHOPPERS J., VAN TURNHOUT C., VERGEER J.W. & JANSEN D. Broedvogels in Nederland in 2020. Sovon-rapport 2022/05. 2022. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

BOELE A., VAN BRUGGEN J., GOFFIN B., KAVELAARS M., KOFFIJBERG K., VERGEER J.W. & VAN DER MEIJT. Broedvogels in Nederland in 2021. Sovon-rapport 2022/59. 2022. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

Kaarten Staatsbosbeheer: zie: <https://kaart.staatsbosbeheer.nl/#/51.32/3.74/9>

De website van SOVON met alle info per soort, zo bijvoorbeeld over de Buizerd:
<https://stats.sovon.nl/stats/soort/2870>

<https://waarneming.nl/locations/109099/species/>

aantallen territoria in de gehele Braakman : inclusief de Wevelswaeldijk

Broedvogels gehele Braakman (inclusief dijken)

Soort	Plaats	earing	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Dodaars	N	70	-	-		-	1-2	2	1	4
Dodaars	Z	70	-			-	-	-	-	-
Fuut	N	90	3-5	>5	6	6	5	9	5-7	3-6
Fuut	Z	90	2	>1	>1	5	4	5	4	>1
Geoorde Fuut	N	120	-	-	-	-	-	-	-	-
Geoorde Fuut	Z	120	-	-	-	-	-	-	-	-
Aalscholver	N	722	-	-	-	-	-	-	-	-
Aalscholver	Z	722	-	-	-	-	-	-	-	-
Koereiger	N	1110	-	-	-	1	-	1	1	-
Koereiger	Z	1110	-	-	-	-	-	-	-	-
Kleine Zilverreiger	N	1190	11	17	15	25	40	27	15	7
Kleine Zilverreiger	Z	1190	-	-	-	-	-	-	-	-
Blauwe Reiger	N	1220	37	29	24	32	23	32	33	26
Blauwe Reiger	Z	1220	-	-	-	-	-	-	-	-
Lepelaar	N	1440	-	-	-	-	-	-	-	-
Lepelaar	Z	1440	-	-	-	-	-	-	-	-
Knobbelzwaan	N	1520	-	-	-	-	1	-	1	1
Knobbelzwaan	Z	1520	-	-	-	-	-	-	-	-
Grauwe Gans	N	1610	31-33	+	+	>11	+	+	+	+
Grauwe Gans	Z	1610	9	+	+	14	+	+	+	+
Grote Canadese Gans	N	1661	5	+	+	7	+	+	+	+
Grote Canadese Gans	Z	1661	3	+	>2	10	+	+	+	+
Soort	Plaats	earing	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Brandgans	N	1670	1			-			?	?
Brandgans	Z	1670	-	-	-	1	-	-	-	-
Nijlgans	N	1700	1	2	?	?	?	?	>2	+
Nijlgans	Z	1700	-	-	?	?	?	?	-	?
Bergeend	N	1730	+	+	+	34	+	+	+	+
Bergeend	Z	1730	+	+	+	25	+	+	+	+
Smient	N	1790	-	-	-	-	-	0-2	-	-
Smient	Z	1790	-	-	-	-	-	-	-	-
Krakeend	N	1820	-	-	1	13	8	+	14	9
Krakeend	Z	1820	-	-	-	1	-	-	-	-
Wintertaling	N	1840	-	-	-	-	-	0-1	-	-
Wintertaling	Z	1840								
Wilde Eend	N	1860	+	+	+	+	+	+	+	+

Broedvogelinventarisatie terreinen van Staatsbosbeheer Braakman in 2022

Soort	Plaats	earing	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Wilde Eend	Z	1860	+	+	+	+	+	+	+	+
Pijlstaart	N	1890	-	-	-	0-1	-	-	-	-
Pijlstaart	Z	1890	-	-	-	-	-	-	-	-
Zomertaling	N	1910	-	1	1	2	1	1	1	1
Zomertaling	Z	1910	-	-	-	-	-	-	-	-
Slobeend	N	1940	-	3	9	13	8	22	17	9
Slobeend	Z	1940	1	6	6	6	-	2	2	-
Tafeleend	N	1980	-	-	-	-	-	-	-	-
Tafeleend	Z	1980	-	-	-	-	-	-	-	-
Kuifeend	N	2030	+	+	+	+	+	+	+	+
Kuifeend	Z	2030	+	+	+	+	+	+	+	+
Wespendief	N	2310	-	-	-	-	-	-	-	-
Wespendief	Z	2310	-	-	-	-	-	-	-	-
Bruine Kiekendief	N	2600	1	3	-	1	-	1	-	-
Bruine Kiekendief	Z	2600	2	1	-	-	-	-	-	-
Havik	N	2670	-	-	-	-	-	-	-	-
Havik	Z	2670	-	-	-	-	-	-	-	-
Sperwer	N	2690	3	3	4	2	1	2	-	-
Sperwer	Z	2690	4	5	5	3	3	4	3	2
			3	1	1	3	2	3	3	4
Buizerd	N	2870								
Buizerd	Z	2870	2	2	1	3	3	6	5	6
Torenvalk	N	3040	2	2	3	2	3	6	7	6
Torenvalk	Z	3040	2	2	4	3	2	4	2	3
Boomvalk	N	3100	1	1	1	1	1	1	1	1
Boomvalk	Z	3100	-	1	1	1	-	-	-	1
Patrijs	N	3670	+	+	>2	>4	9	>5	>4	>1
Patrijs	Z	3670	>2	+	>8	16	12	>7	>5	>2
Kwartel	N	3700	-	?	?	>1	>1	?	>1	?
Kwartel	Z	3700	-	?	?	?	?	?	?	?
Fazant	N	3940	+	+	+	+	+	+	+	+
Fazant	Z	3940	+	+	+	+	+	+	+	+
Waterral	N	4070	2	+	2	+	+	3	+	3
Waterral	Z	4070	0-1	-	-	-	-	-	-	-
Waterhoen	N	4240	+	+	+	+	+	+	+	+
Waterhoen	Z	4240	+	+	+	+	+	+	+	+
Meerkoet	N	4290	+	+	+	+	+	+	+	+
Meerkoet	Z	4290	+	+	+	+	+	+	+	+
Scholekster	N	4500	+	+	12	24	+	8	11	9
Scholekster	Z	4500	+	+	19	28	+	11	5	5
Steltkluut	N	4550	-	-	1	-	-	-	-	-
Steltkluut	Z	4550	-	-	-	-	-	-	-	-
				15	26	14	9	14	11	9
Kluut	N	4560								
Kluut	Z	4560	-	-	-	-	-	-	-	-
Kleine Plevier	N	4690	2	8	6	6	6	5	3	1
Kleine Plevier	Z	4690	-	-	-	1	-	1	-	-
Bontbekplevier	N	4700	-	-	-	-	-	-	-	-
Bontbekplevier	Z	4700	-	-	-	-	-	-	-	-
Strandplevier	N	4770	-	2	-	2	1	1	-	-

Broedvogelinventarisatie terreinen van Staatsbosbeheer Braakman in 2022

Soort	Plaats	earing	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Strandplevier	Z	4770	-	-	-	-	-	-	-	-
Kievit	N	4930	+		18	28	+	27	15	12
Kievit	Z	4930	+		11	7	+	10	5	5
Grutto	N	5321	-	1	2	2	2	2	1	3
Grutto	Z	5321	6	6	3	8	1	-	-	1
Tureluur	N	5460	1	2	6	14	10	9	4	8
Tureluur	Z	5460	6	5	2	3	1	-	-	-
Zwartkopmeeuw	N	5750	-	-	-	-	-	-	-	30
Zwartkopmeeuw	Z	5750	-	-	-	-	-	-	-	-
			-		3	6	-	-	-	240
Kokmeeuw	N	5820								
Kokmeeuw	Z	5820	-		-	-	-	-	-	-
Kleine Mantelmeeuw	N	5910	-	-	-	-	-	-	-	-
Kleine Mantelmeeuw	Z	5910	-	-	-	-	-	-	-	-
Zilvermeeuw	N	5920	-	-	-	-	-	-	-	-
Zilvermeeuw	Z	5920	-	-	-	-	-	-	-	-
			2	1	3	3		-	7	25
Visdief	N	6150								
Visdief	Z	6150	-	-	-	-		-	-	-
Holenduif	N	6680	+	+	+	+	+	+	+	+
Holenduif	Z	6680	+	+	+	+	+	+	+	+
Houtduif	N	6700	+	+	+	+	+	+	+	+
Houtduif	Z	6700	+	+	+	+	+	+	+	+
Turkse Tortel	N	6840	+	+	+	+	+	+	+	+
Turkse Tortel	Z	6840	+	+	+	+	+	+	+	+
Zomertortel	N	6870	6-8	+	+	>2	+	+	>1	>4
Zomertortel	Z	6870	15-18	+	>2	+	+	+	?	>1
Koekoek	N	7240	+	+	+	+	+	1	1	2
Koekoek	Z	7240	+	+	+	+	+	+	+	+
			1	2	2	2	1	1	1	1
Bosuil	N	7610								
Bosuil	Z	7610	2	3	3	3	3	3	4	4
Ransuil	N	7670	1	4	4	>1	>1	3	>1	3
Ransuil	Z	7670	3-4	8	7	5-6	5	4	2	>2
IJsvogel	N	8310	-	-	-	-	-	-	-	-
IJsvogel	Z	8310	-	-	-	-	-	-	-	-
			6	4	4	4	6	5	8	7
Groene Specht	N	8560								
Groene Specht	Z	8560	7	6	7	10	7	7	6	6

Soort	Plaats	earing	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Grote Bonte Specht	N	8760	12	>4	>7	11	>8	10	8-10	>7
Grote Bonte Specht	Z	8760	18	>2	>10	>13	10-15	14	>6	>6
Kleine Bonte Specht	N	8870	-	-	-	-	-	-	-	-
Kleine Bonte Specht	Z	8870	-	-	-	-	-	-	-	-
Veldleeuwerik	N	9760	2-4	+	+	5	12	15	13	21
Veldleeuwerik	Z	9760	2-5	+	+	3	7	7	4	2
Oeverzwaluw	N	9810	-	-	±100	19	-	10	81	?
Oeverzwaluw	Z	9810	4	16	-	-	-	-	11	-
Boerenzwaluw	N	9920	+	+	-	-	-	-	-	-
Boerenzwaluw	Z	9920	+	+	+	+	+	+	+	+
Graspieper	N	10110	+	+	+	+	+	+	+	+
Graspieper	Z	10110	+	+	+	+	+	+	+	+
Gele Kwikstaart	N	10171	+	+	+	+	+	+	+	3
Gele Kwikstaart	Z	10171	+	+	+	+	+	+	+	+
Soort	PL	12380	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Grote Gele Kwikstaart	N	10190	-	-	-	-	-	-	-	-
Grote Gele Kwikstaart	Z	10190	-	-	-	-	-	-	-	-
Witte Kwikstaart	N	10201	+	+	+	+	+	+	+	+
Witte Kwikstaart	Z	10201	+	+	+	+	+	+	+	+
Winterkoning	N	10660	+	+	+	+	+	+	+	+
Winterkoning	Z	10660	+	+	+	+	+	+	+	+
Heggenmus	N	10840	+	+	+	+	+	+	+	+
Heggenmus	Z	10840	+	+	+	+	+	+	+	+
Roodborst	N	10990	12-15	+	+	+	+	+	+	+
Roodborst	Z	10990	22-24	+	+	+	+	+	+	+
Nachtegaal	N	11040	2	2	1	-	1	-	1	1
Nachtegaal	Z	11040	5	3	-	2	1	-	-	1
Blauwborst	N	11060	10-12	+	+	+	>8	>8	>3	>6
Blauwborst	Z	11060	18-25	+	+	+	>8	+	>2	>1
Zwarte Roodstaart	N	11212	-	?	?	1	2	?	0-2	0-1
Zwarte Roodstaart	Z	11212	1	?	?	?	?	>1	?	>1
Gekraagde Roodstaart	N	11220	-	-	-	-	-	-	-	-
Gekraagde Roodstaart	Z	11220	-	-	-	-	-	-	-	-
Roodborsttapuit	N	11390	2	-	-	-	-	10	9	10
Roodborsttapuit	Z	11390	7	8	10	10	15	19	16	12
Merel	N	11870	+	+	+	+	+	+	+	+
Merel	Z	11870	+	+	+	+	+	+	+	+
Zanglijster	N	12000	+	+	+	+	+	+	+	+

Broedvogelinventarisatie terreinen van Staatsbosbeheer Braakman in 2022

Zanglijster	Z	12000	+	+	+	+	+	+	+	+
Soort	Plaats	earing	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Grote Lijster	N	12020	5-7	+	>3	>3	+	+	>3	>3
Grote Lijster	Z	12020	5-8	+	>3	>7	10-13	+	>3	>4
Cetti's Zanger	N	12200	-	-	1	1	-	-	-	1
Cetti's Zanger	Z	12200	-	-	-	-	-	1	-	-
Graszanger	N	12260	-	-	-	-	3	9	8	5
Graszanger	Z	12260								
Sprinkhaanzanger	N	12360	1	1	1	+	1	+	3	3
Sprinkhaanzanger	Z	12360	3	3	+	+	2	2-3	2	2-3
Snor	N	12380	-	1	-	-	-	1	-	-
Snor	Z	12380	-	-	-	-	-	-	-	-
Rietzanger	N	12430	8-10	>3	+	>2	>2	>3	+	>7
Rietzanger	Z	12430	4-6	>6	+	+	>10	>10	+	>6
Bosrietzanger	N	12500	+	+	+	+	+	+	+	+
Bosrietzanger	Z	12500	+	+	+	+	+	+	+	+
Kleine Karekiet	N	12510	+	+	+	+	+	+	+	+
Kleine Karekiet	Z	12510	+	+	+	+	+	+	+	+
Spotvogel	N	12590	-	-	-	-	-	1	1	1
Spotvogel	Z	12590	-	-	-	-	-	-	-	-
Orpheusspotvogel	N	12600	-	-	-	-	-	-	-	-
Orpheusspotvogel	Z	12600	-	-	-	-	-	-	-	-
Braamsluiper	N	12740	-	?	?	>1	+	>2	+	1
Braamsluiper	Z	12740	-	>1	-	-	-	-	-	-
Grasmus	N	12750	+	+	+	+	+	+	+	+
Grasmus	Z	12750	+	+	+	+	+	+	+	+
Tuinfluit	N	12760	+	+	+	+	+	+	+	+
Tuinfluit	Z	12760	+	+	+	+	+	+	+	+
Zwartkop	N	12770	+	+	+	+	+	+	+	+
Zwartkop	Z	12770	+	+	+	+	+	+	+	+
Tjiftjaf	N	13110	+	+	+	+	+	+	+	+
Tjiftjaf	Z	13110	+	+	+	+	+	+	+	+
Fitis	N	13120	+	+	+	+	+	+	+	+
Fitis	Z	13120	+	+	+	+	+	+	+	+
Goudhaan	N	13140	8	+	3-5	+	>1	>1	-	-
Goudhaan	Z	13140	8	+	9	+	>2	>1	+	>1
Vuurgoudhaan	N	13150	1	-	-	-	-	-	-	-
Vuurgoudhaan	Z	13150	-	-	-	-	-	-	-	-
Grauwe Vliegenvanger	N	13350	+	?	?	?	1	?	?	1
Grauwe Vliegenvanger	Z	13350	+	?	?	?	?	?	?	?
Baardman	N	13640	-	-	-	-	-	-	-	-
Baardman	Z	13640								
Staartmees	N	14370	7-9	>6	>2	10	7-10	>3	+	>10
Staartmees	Z	14370	8-10	+	>6	>5	10-16	>7	+	+
Matkop	N	14420	-	-	1	-	-	-	-	-
Matkop	Z	14420								
Kuifmees	N	14540	4	>1	2-3	3	-	-	-	-
Kuifmees	Z	14540	1	+	3	1	2	2	-	1
Pimpelmees	N	14620	+	+	+	+	+	+	+	+
Pimpelmees	Z	14620	+	+	+	+	+	+	+	+
Koolmees	N	14640	+	+	+	+	+	+	+	+

Broedvogelinventarisatie terreinen van Staatsbosbeheer Braakman in 2022

Koolmees	Z	14640	+	+	+	+	+	+	+	+
Soort	Plaats	euring	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Boomklever	N	14790	-	-	-	-	-	-	-	-
Boomklever	Z	14790	-	-	-	-	-	-	-	-
Boomkruiper	N	14870	4	>2	>1	>1	4	>2	3-5	5
Boomkruiper	Z	14870	7	>3	>4		6	>3	5-9	>6
Wielewaal	N	15080	5-6	>2	5	5-7	2	2	1	-
Wielewaal	Z	15080	8	>6	7	9	1	2	1	1
Gaai	N	15390	7-8	+	+	9	+	+	+	+
Gaai	Z	15390	7-9	+	+	11	+	+	+	+
Ekster	N	15490	+	+	+	27	+	+	+	+
Ekster	Z	15490	+	+	+	31	+	+	+	+
Kauw	N	15600	+	+	+	40	+	+	+	+
Kauw	Z	15600	+	+	+	36	+	+	+	+
Zwarte Kraai	N	15671	+	+	+	16	+	+	+	+
Zwarte Kraai	Z	15671	+	+	+	44	+	+	+	+
Spreeuw	N	15820	>5	+	+	+	+	+	+	+
Spreeuw	Z	15820	+	+	+	+	+	+	+	+
Huismus	N	15910	+	+	+	+	+	+	+	+
Huismus	Z	15910	+	+	+	+	+	+	+	+
Ringmus	N	15980	+							
Ringmus	Z	15980	+	+	+	+	+	+	+	+
Vink	N	16360	10-12	+	>3	>8	>2	>6	>3	>6
Vink	Z	16360	20-22	+	20-24	29	>15	>19	>12	21-25

Soort	Plaats	euring	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Groenling	N	16490	+	+	+	+	+	+	+	+
Groenling	Z	16490	+	+	+	+	+	+	+	+
Putter	N	16530	+	+	+	+	+	+	+	+
Putter	Z	16530	+	+	+	+	+	+	+	+
Kneu	N	16600	+	+	+	+	+	+	+	>6
Kneu	Z	16600	+	+	+	+	+	+	+	+
Roodmus	N	16790	-	-	-	-	-	-	-	-
Roodmus	Z	16790	-	-	-	-	-	-	-	-
Goudvink	N	17100	-	-	-	-	-	-	-	-
Goudvink	Z	17100	-	-	-	-	-	-	-	-
Appelvink	N	17170	-	-	-	-	-	-	-	-
Appelvink	Z	17170	2	-	-	-	-	-	-	-
Rietgors	N	18770	9-11	+	+	>5	>4	>5	>4	+
Rietgors	Z	18770	5-7	+	+	>6	>3	>8	>4	+

Broedvogels gehele Braakman (inclusief dijken)

Soort	Plaats	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Dodaars	N	4-8	4	5	7	+	9	18	20	31
Dodaars	Z	-	-	-	2	1	2	+	5	
Fuut	N	7-8	7	>6	9	8-10	12?	9	8	9
Fuut	Z	4	4	4	5-6	>3	4	4	5	
Geoorde Fuut	N	-	-	-	-	-	-		0	1
Geoorde Fuut	Z	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Aalscholver	N	-	-	-	-	-	-	2	2	0
Aalscholver	Z	-	-	-	-	-	-			
Koereiger	N	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Koereiger	Z	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kleine Zilverreiger	N	9	5	4	5	7	5	3	1	1
Kleine Zilverreiger	Z	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Blauwe Reiger	N	28	22	26	24	21	18	20	26	20
Blauwe Reiger	Z	-	2	1	4	5	7	10	7	?
Lepelaar	N	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lepelaar	Z	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Knobbelzwaan	N	2	1	2	1	2	1	4	2	1
Knobbelzwaan	Z	-	-	-	-	-	-	-	1	?
Grauwe Gans	N	36	+	22	+	+	+	37	3	20
Grauwe Gans	Z	4	+	+	+	+	+	+	+	?
Grote Canadese Gans	N	105	+	13	+	+	+	13	7	6
Grote Canadese Gans	Z	5	+	+	+	+	+	+	+	+
Brandgans	N	4	+	+	+	+	1-3	2	>1	0
Brandgans	Z	1	?	+	+	+	+	+	5	
Nijlgans	N	9	+	2	+	+	+	5	2	4
Nijlgans	Z	2	+	+	+	+	+	+	+	+
Bergeend	N	33	+	15	+	+	+	31	2	5
Bergeend	Z	19	+	+	+	+	+	+	+	1
Smient	N	0-1	-	0-1	-	-	-	-	-	0
Smient	Z	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Krakeend	N	7	+	16	max. 36	+	+	46	11	49
Krakeend	Z	-	-	1	+	+	+	+	11	+
Wintertaling	N	0-1	-	-	-	-	-	3	-	1
Wintertaling	Z									
Wilde Eend	N	93	+	36	+	+	+	90	18	30
Wilde Eend	Z	105	+	+	+	+	+	+	+	+
Pijlstaart	N	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Pijlstaart	Z	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Broedvogelinventarisatie terreinen van Staatsbosbeheer Braakman in 2022

Soort	Plaats	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Zomertaling	N	1	2	1	1	3	1	1	1	2
Zomertaling	Z	-	-	-	-	-	-	-	1	0
Slobeend	N	3	+	9	max. 5	max. 6	1	6	2	1
Slobeend	Z	1	-	-	+	+	+	+	+	+
Tafeleend	N	-	1	2	?	2	2	4	3	4
Tafeleend	Z	-	-	-	-	1	-	-	-	-
Kuifeend	N	+	+	25	+	+	+	55	21	37
Kuifeend	Z	+	+	+	+	+	+	+	>15	
Wespendief	N	-	-	-	-	-	-	-	1	0
Wespendief	Z	-	-	-	-	-	-	-	1	0
Bruine Kiekendief	N	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Bruine Kiekendief	Z	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Havik	N	-	1	1	1	1	1	1	1	1
Havik	Z	-	1	1	-	-	-	1	1	1
Sperwer	N	2	1	-	-	-	-	-	1	1
Sperwer	Z	1	2	3	-	-	1	1	2	1
Buizerd	N	6	4	4	3	2	4	4	8	8
Buizerd	Z	5	5	5	6	6	8	11	6	6
Torenvalk	N	3	4	3	2	2	3	2	2	5
Torenvalk	Z	-	1	1	2	3	3	2	1	>1
Boomvalk	N	1	1	1	1	1	1	-	1	0
Boomvalk	Z	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Patrijs	N	>3	?	2	1	-	1	-	-	0
Patrijs	Z	+	>4	>4	>3	>3	>4	>3	>5	?
Kwartel	N	?	?	>1	?	>1	?	>1	>1	0
Kwartel	Z	?	?	?	?	?	?	?	?	?
Fazant	N	+	+	20	+	+	+	+	18	57
Fazant	Z	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Waterral	N	+	+	2	+	+	+	8	4	13
Waterral	Z	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Waterhoen	N	+	+	5	+	+	+	7	10	29
Waterhoen	Z	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Meerkoet	N	+	+	29	+	+	+	55	31	46
Meerkoet	Z	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Scholekster	N	18	+	6	+	7	8	7	2	4
Scholekster	Z	14	+	+	+	9	13	+	+	+
Steltkluut	N	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Steltkluut	Z	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kluut	N	28	11	6	-	1	-	2	-	4
Kluut	Z	-	-	-	23	17	19	16	5	
Kleine Plevier	N	4	1	1	1	1	-	4	-	0
Kleine Plevier	Z	-	-	1	7	5	8	7	3	1
Bontbekplevier	N	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bontbekplevier	Z	-	-	-	1	1	-	-	-	-
Strandplevier	N	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Strandplevier	Z	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Soort	Plaats	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019

Broedvogelinventarisatie terreinen van Staatsbosbeheer Braakman in 2022

Kievit	N	13	+	5	+	7	+	6	1	7
Kievit	Z	6	+	+	+	7	19	11-13	9-11	
Soort	Plaats	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Grutto	N	1	1	2	-	-	1	-	0	2
Grutto	Z	2	-	-	-	-	1	1	2	
Tureluur	N	4	3	4	2	1	1	2	1	3
Tureluur	Z	-	-	-	2	2	2	4	3	
Zwartkopmeeuw	N	170	5	12	15	150	1-5	2	2	81
Zwartkopmeeuw	Z	-	-	-	-	-	14	14	22	
		703	240	809	350	225	250	225	172	295
Kokmeeuw	N									
Kokmeeuw	Z	-	-	-	-	16	119	345	475	
Kleine Mantelmeeuw	N	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kleine Mantelmeeuw	Z	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Zilvermeeuw	N	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Zilvermeeuw	Z	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		-	-	>10	-	-	-	-	37	102
Visdief	N									
Visdief	Z	-	-	-	6	25	34	15	3	
Holenduif	N	>1	>1	5	+	+	>2	18	14	17
Holenduif	Z	+	+	+	+	+	+	+	+	
Houtduif	N	+	+	17	+	+	+	+	125	155
Houtduif	Z	+	+	+	+	+	+	+	+	
Turkse Tortel	N	+	+	+	+	+	+	2	7	8
Turkse Tortel	Z	+	+	+	+	+	+	+	+	
Zomertortel	N	>1	>2	2	>2	>3	>2	4	4	11
Zomertortel	Z	-	-	-	-	-	-	-	-	
Koekoek	N	1	3	3	1	3	4	8	8	11
Koekoek	Z	+	+	+	+	+	+	+	+	
		0-1	1	1	+	+	+	+	2	1
Bosuil	N									
Bosuil	Z	5	+	4	+	+	+	+	5	2
Ransuil	N	>2	>1	>1	?	?	?	>1	?	?
Ransuil	Z	4	+	?	>2	>1	?	>1	2	
IJsvogel	N	-	-	-	-	-	-	-	-	1
IJsvogel	Z	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		8	5	8-9	9	9	9	12	11	15
Groene Specht	N									
Groene Specht	Z	7	4	6	7	6	7	6	5	
Grote Bonte Specht	N	7-10	+	2	+	?	7	4	3	11
Grote Bonte Specht	Z	19	+	+	+	+	+	+	+	

Broedvogelinventarisatie terreinen van Staatsbosbeheer Braakman in 2022

Soort	Plaats	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Kleine Bonte Specht	N	-	-	1	?	?	?	?	?	7
Kleine Bonte Specht	Z	-	-	1	?	?	?	?	>1	
Boomleeuwerik	N									1
Veldleeuwerik	N	18	11	11	8	10	6	4	5	2
Veldleeuwerik	Z	4	?	1	-	1	?	4	5	
Oeverzwaluw	N	-	-	-	-	-	-	0	-	0
Oeverzwaluw	Z	-	-	-	-	-	-	-	4	
Boerenzwaluw	N	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Boerenzwaluw	Z	+	+	+	+	+	+	+	+	
Graspieper	N	+	+	+	+	+	+	4	2	0
Graspieper	Z	+	+	+	+	+	+	+	+	
Gele Kwikstaart	N	+	+	+	+	+	+	+	?	0
Gele Kwikstaart	Z	+	+	+	+	+	+	+	+	
Grote Gele Kwikstaart	N	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Grote Gele Kwikstaart	Z	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Witte Kwikstaart	N	+	+	+	+	+	+	2	1	1
Witte Kwikstaart	Z	+	+	+	+	+	+	+	+	
Winterkoning	N	+	+	22	+	+	+	+	115	183
Winterkoning	Z	+	+	+	+	+	+	+	+	
Heggenmus	N	+	+	16	+	>7	>2	+	54	66
Heggenmus	Z	+	+	+	+	+	+	+	+	
Roodborst	N	+	+	+	+	+	+	+	15	55
Roodborst	Z	+	+	+	+	+	+	+	+	
Nachtegaal	N	1	-	-	6	2	3	4	10	18
Nachtegaal	Z	-	-	-	-	-	-	-	-	
Blauwborst	N	+	+	10	6	2	8	8	6	13
Blauwborst	Z	+	+	+	+	+	+	+	+	
Zwarte Roodstaart	N	?	?	-	-	-	-	-	-	0
Zwarte Roodstaart	Z	>1	?	>1	?	?	>1	?	1	
Gekraagde Roodstaart	N	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gekraagde Roodstaart	Z	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Roodborsttapuit	N	6	8	5	7	>4	11	10	8	3
Roodborsttapuit	Z	15	18	6	15	12	9	11	11	
Merel	N	+	+	19	+	+	+	+	120	120
Merel	Z	+	+	+	+	+	+	+	+	
Zanglijster	N	+	+	2	+	>5	>6	19	20	15
Zanglijster	Z	+	+	+	+	+	+	+	+	
Grote Lijster	N	>3	+	2	3	3	3	2	1	2
Grote Lijster	Z	+	>4	2	2	?	3	3	2	
Cetti's Zanger	N	-	1	-	-	1	2	2	3	10
Cetti's Zanger	Z	-	1	-	-	-	-	-	1	

Broedvogelinventarisatie terreinen van Staatsbosbeheer Braakman in 2022

Soort	Plaats	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Graszanger	N	3	-	-	-	-	-	-	2	2
Graszanger	Z									
Sprinkhaanzanger	N	6	2	16	16	17	14	16	25	20
Sprinkhaanzanger	Z	4	+	1	?	?	?	1	?	
Snor	N	-	-	-	-	-	-	-	-	2
Snor	Z	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rietzanger	N	>19	+	10	5	4	>8	15	18	23
Rietzanger	Z	>12	+	+	+	+	+	+	+	
Bosrietzanger	N	+	+	42	+	+	+	22	21	65
Bosrietzanger	Z	+	+	+	+	+	+	+	+	
Kleine Karekiet	N	+	+	52	+	+	+	125	90	140
Kleine Karekiet	Z	+	+	+	+	+	+	+	+	
Spotvogel	N	3	4	10	8	+	+	13	5	19
Spotvogel	Z	-	-	-	-	-	-	-	-	
Orpheusspotvogel	N	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Orpheusspotvogel	Z	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Braamsluiper	N	+	+	3	(2 à) 13	13	(5 à) 13	7	19	11
Braamsluiper	Z	-	-	-	-	-	-	-	-	
Grasmus	N	+	+	91	+	+	+	143	126	215
Grasmus	Z	+	+	+	+	+	+	+	+	
Tuinfluiter	N	+	+	33	+	+	+	82	100	130
Tuinfluiter	Z	+	+	+	+	+	+	+	+	
Zwartkop	N	+	+	32	+	+	+	122	180	250
Zwartkop	Z	+	+	+	+	+	+	+	+	
Tjiftjaf	N	+	+	54	+	+	+	+	155	216
Tjiftjaf	Z	+	+	+	+	+	+	+	+	
Fitis	N	+	+	67	>20	40	+	+	120	153
Fitis	Z	+	+	+	+	+	+	+	+	
Goudhaan	N	-	-	0	-	-	-	-	-	0
Goudhaan	Z	+	+	5-6	+	+	+	+	+	
Vuurgoudhaan	N	-	-	-	-	-	-	-	0-1	0
Vuurgoudhaan	Z	-	-	-	-	-	-	-	-	
Grauwe Vliegenvanger	N	1	-	0	-	-	-	-	-	0
Grauwe Vliegenvanger	Z	?	?	2	-	-	-	-	-	
Baardman	N	-	-	-	-	-	-	1	2	6
Baardman	Z									
Staartmees	N	+	+	>9	+	3	4	±15	6	14
Staartmees	Z	+	+	>11	+	+	+	6	+	
Matkop	N	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Matkop	Z									
Kuifmees	N	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Kuifmees	Z	0-1	-	-	-	0-1	1	1	1	
Pimpelmees	N	+	+	10	+	+	+	+	35	92
Pimpelmees	Z	+	+	+	+	+	+	+	+	
Koolmees	N	+	+	10	+	+	+	+	51	106
Koolmees	Z	+	+	+	+	+	+	+	+	75
Boomklever	N	-	-	1	-	-	-	-	-	0
Boomklever	Z	-	-	1	-	-	-	-	1	1
Boomkruiper	N	>2	>2	>2	+	+	+	1-2	7	15

Broedvogelinventarisatie terreinen van Staatsbosbeheer Braakman in 2022

Boomkruiper	Z	10-12	>6	>13	+	+	+	15-17	+	
Wielewaal	N	1	1	0-1	1	1	1	1	1	3
Wielewaal	Z	1	-	3	1	2	1	3	1	
Gaai	N	6	+	2	+	+	+	+	11	19
Gaai	Z	21	+	+	-	+	+	+	+	
Soort	Plaats	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Ekster	N	27	+	11	+	+	+	+	9	18
Ekster	Z	36	+	+	+	+	+	+	+	
Kauw	N	50-57	+	23	+	+	+	18	11	30
Kauw	Z	45-55	+	+	+	+	+	+	+	
Zwarte Kraai	N	22	+	3	+	+	+	13	14	16
Zwarte Kraai	Z	52	+	+	+	+	+	+	+	
Spreeuw	N	+	+	2	+	+	+	+	0	0
Spreeuw	Z	+	+	+	+	+	+	+	+	
Huisemus	N	+	+	+	+	+	+	+	1	0
Huisemus	Z	+	+	+	+	+	+	+	+	
Ringmus	N							0	0	0
Ringmus	Z	+	+	+	+	+	+	+	+	
Vink	N	>9	+	2	+	+	+	+	24	55
Vink	Z	>15	+	+	+	+	+	+	+	
Groenling	N	+	+	+	+	+	2	3	9	12
Groenling	Z	+	+	+	+	+	+	+	+	
Putter	N	+	+	9	+	+	+	1	3	9
Putter	Z	+	+	+	+	+	+	+	+	
Kneu	N	+	+	7	+	+	6	20	19	14
Kneu	Z	+	+	+	+	+	+	+	+	>3
Roodmus	N	-	-	1	-	1	-	1	-	0
Roodmus	Z	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Goudvink	N	-	-	-	-	>1	>1	2	>2	4
Goudvink	Z	-	-	1	-	1	-	-	-	
Appelvink	N	-	-	0-1	1	-	-	1	1	0
Appelvink	Z	-	-	1	?	?	?	3	?	
Rietgors	N	>8	+	5	>3	>8	>4	27	37	55
Rietgors	Z	>6	+	+	+	+	+	+	+	

Broedvogels gehele Braakman (inclusief dijken)

2020	2021	2022	Plaats	Soort	euring
37	27	30	N	Dodaars	70
10	5	16	Z	Dodaars	70
7	10	9	N	Fuut	90
1	6	6	Z	Fuut	90
0	1	1	N	Geoorde Fuut	120
-	-	-	Z	Geoorde Fuut	120
2	15	23	N	Aalscholver	722
-	-	-	Z	Aalscholver	722

Broedvogelinventarisatie terreinen van Staatsbosbeheer Braakman in 2022

0	0	3	N	Koereiger	1110
-	-	-	Z	Koereiger	1110
2020	2021	2022	Plaats	Soort	euring
0	0	0	N	Kleine Zilverreiger	1190
-	-	-	Z	Kleine Zilverreiger	1190
27	21	27	N	Blauwe Reiger	1220
2	0	-	Z	Blauwe Reiger	1220
-	14	17	N	Lepelaar	1440
-	-	-	Z	Lepelaar	1440
1	2	2	N	Knobbelzwaan	1520
1	?	1	Z	Knobbelzwaan	1520
21	35	47	N	Grauwe Gans	1610
16	12	26	Z	Grauwe Gans	1610
13	29	35	N	Grote Canadese Gans	1661
13	27	14	Z	Grote Canadese Gans	1661
6	20	17	N	Brandgans	1670
>2	29	4	Z	Brandgans	1670
4	8	6	N	Nijlgans	1700
>2	3	6	Z	Nijlgans	1700
11	11	13	N	Bergeend	1730
3	5	6	Z	Bergeend	1730
0	0	-	N	Smient	1790
-	-	-	Z	Smient	1790
24	22	23	N	Krakeend	1820
11	15	27	Z	Krakeend	1820
1	0	2	N	Wintertaling	1840
-	-	-	Z	Wintertaling	1840
40	50	28	N	Wilde Eend	1860
>15	33	27	Z	Wilde Eend	1860
0	0	-	N	Pijlstaart	1890
-	-	-	Z	Pijlstaart	1890
1	1	3	N	Zomertaling	1910
0	0	-	Z	Zomertaling	1910
5	8	5	N	Slobeend	1940
3	2	3	Z	Slobeend	1940
2	6	1	N	Tafeleend	1980
-	1	2	Z	Tafeleend	1980
53	52	96	N	Kuifeend	2030
>65	48	49	Z	Kuifeend	2030
0	0	1	N	Wespendief	2310
1	0	1	Z	Wespendief	2310
0	0	-	N	Bruine Kiekendief	2600
0	0	-	Z	Bruine Kiekendief	2600

Broedvogelinventarisatie terreinen van Staatsbosbeheer Braakman in 2022

1	1	1	N	Havik	2670
1	2	3	Z	Havik	2670
2020	2021	2022	Plaats	Soort	euring
1	1	2	N	Sperwer	2690
1	2	2	Z	Sperwer	2690
10	10	8			
			N	Buizerd	2870
9	10	11	Z	Buizerd	2870
1	2	2	N	Torenavalk	3040
2	1	2	Z	Torenavalk	3040
1	1	1	N	Boomvalk	3100
1	1	2	Z	Boomvalk	3100
0	0	-	N	Patrijs	3670
0	1	1	Z	Patrijs	3670
0	0	-	N	Kwartel	3700
?	0	2	Z	Kwartel	3700
45	42	45	N	Fazant	3940
8	21	19	Z	Fazant	3940
9	10	14	N	Waterral	4070
1	1	1	Z	Waterral	4070
24	24	30	N	Waterhoen	4240
>6	6	40	Z	Waterhoen	4240
52	49	70	N	Meerkoet	4290
39	45	80	Z	Meerkoet	4290
2	4	3	N	Scholekster	4500
2	9	3	Z	Scholekster	4500
0	1	5	N	Steltkluut	4550
-	-	-	Z	Steltkluut	4550
11	14	17			
			N	Kluut	4560
16	6	8	Z	Kluut	4560
1	1	1	N	Kleine Plevier	4690
2	1	1	Z	Kleine Plevier	4690
-	-	-	N	Bontbekplevier	4700
0	0	-	Z	Bontbekplevier	4700
0	0	-	N	Strandplevier	4770
-	-	-	Z	Strandplevier	4770
2020	2021	2022	Plaats	Soort	12380
6	6	6	N	Kievit	4930
>8	9	3	Z	Kievit	4930
2	3	3	N	Grutto	5321
2	1	1	Z	Grutto	5321
2	1	3			
			N	Tureluur	5460
2	2	2	Z	Tureluur	5460
74	>7	52			
			N	Zwartkopmeeuw	5750

Broedvogelinventarisatie terreinen van Staatsbosbeheer Braakman in 2022

82	14	-	Z	Zwartkopmeeuw	5750
2020	2021	2022	Plaats	Soort	12380
262	68	263			
			N	Kokmeeuw	5820
250	34	2	Z	Kokmeeuw	5820
-	-	6	N	Kleine Mantelmeeuw	5910
1	0	-	Z	Kleine Mantelmeeuw	5910
2020	2021	2022	Plaats	Soort	12380
-	-	1	N	Zilvermeeuw	5920
-	-	-	Z	Zilvermeeuw	5920
87	>1	33			
			N	Visdief	6150
2	0	1	Z	Visdief	6150
19	13	12	N	Holenduif	6680
7	10	21	Z	Holenduif	6680
190	83	230	N	Houtduif	6700
93	57	165	Z	Houtduif	6700
12	5	9			
			N	Turkse Tortel	6840
?	?	-	Z	Turkse Tortel	6840
7	5	1	N	Zomertortel	6870
0	0	-	Z	Zomertortel	6870
9	5	6	N	Koekoek	7240
4	4	5	Z	Koekoek	7240
1	?	-			
			N	Bosuil	7610
2	1	3	Z	Bosuil	7610
?	?	-	N	Ransuil	7670
?	?	-	Z	Ransuil	7670
1	0	-	N	IJsvogel	8310
-	-	-	Z	IJsvogel	8310
15	10	7			
			N	Groene Specht	8560
>4	8	12	Z	Groene Specht	8560
19	5	17			
			N	Grote Bonte Specht	8760
>11	8	18	Z	Grote Bonte Specht	8760
3	7	5	N	Kleine Bonte Specht	8870
2	3	7	Z	Kleine Bonte Specht	8870
3	0	-			
			N	Veldleeuwerik	9760

Broedvogelinventarisatie terreinen van Staatsbosbeheer Braakman in 2022

>2	3	8	Z	Veldleeuwerik	9760
0	0	-			
			N	Oeverzwaluw	9810
10	0	12	Z	Oeverzwaluw	9810
2020	2021	2022	Plaats	Soort	12380
0	0	-	N	Boerenzwaluw	9920
?	0	10	Z	Boerenzwaluw	9920
0	0	-	N	Graspieper	10110
?	0	4	Z	Graspieper	10110
0	0	0	N	Gele Kwikstaart	10171
0	1	2	Z	Gele Kwikstaart	10171
-	-	-	N	Grote Gele Kwikstaart	10190
1?	1	-	Z	Grote Gele Kwikstaart	10190
1	1	1	N	Witte Kwikstaart	10201
3	1	4	Z	Witte Kwikstaart	10201
175	121	188	N	Winterkoning	10660
>87	56	237	Z	Winterkoning	10660
84	73	102	N	Heggenmus	10840
>5	8	28	Z	Heggenmus	10840
76	50	110	N	Roodborst	10990
50	50	125	Z	Roodborst	10990
18	29	27	N	Nachtegaal	11040
0	0	4	Z	Nachtegaal	11040
17	9	12	N	Blauwborst	11060
8	2	7	Z	Blauwborst	11060
2	1	2	N	Zwarte Roodstaart	11212
1	0	2	Z	Zwarte Roodstaart	11212
-	1	-	N	Gekraagde Roodstaart	11220
-	-	-	Z	Gekraagde Roodstaart	11220
9	7	4	N	Roodborsttapuit	11390
7	10	10	Z	Roodborsttapuit	11390
87	51	153	N	Merel	11870
14	21	85	Z	Merel	11870
23	16	73	N	Zanglijster	12000
7	3	35	Z	Zanglijster	12000
1	1	2	N	Grote Lijster	12020
0	0	1	Z	Grote Lijster	12020
19	25	27	N	Cetti's Zanger	12200
3	6	13	Z	Cetti's Zanger	12200
3	6	8	N	Graszanger	12260
-	-	-	Z	Graszanger	
2020	2021	2022	Plaats	Soort	euring
15	16	21	N	Sprinkhaanzanger	12360
1	1	3	Z	Sprinkhaanzanger	12360
0	0	-	N	Snor	12380

Broedvogelinventarisatie terreinen van Staatsbosbeheer Braakman in 2022

-	-	-	Z	Snor	12380
27	36	39	N	Rietzanger	12430
30	44	63	Z	Rietzanger	12430
67	?	38	N	Bosrietzanger	12500
15	?	25	Z	Bosrietzanger	12500
105	80	103	N	Kleine Karekiet	12510
28	16	84	Z	Kleine Karekiet	12510
2020	2021	2022	Plaats	Soort	euring
11	10	28	N	Spotvogel	12590
1	?	7	Z	Spotvogel	12590
-	-	2	N	Orpheusspotvogel	12600
-	-	-	Z	Orpheusspotvogel	12600
26	14	14	N	Braamsluiper	12740
0	0	-	Z	Braamsluiper	12740
290	140	172	N	Grasmus	12750
<39	27	47	Z	Grasmus	12750
180	85	150	N	Tuinfluit	12760
>27	4	58	Z	Tuinfluit	12760
300	178	326	N	Zwartkop	12770
125	31	200	Z	Zwartkop	12770
370	208	344	N	Tjiftjaf	13110
100	50	210	Z	Tjiftjaf	13110
180	116	95	N	Fitis	13120
18	9	36	Z	Fitis	13120
0	0	-	N	Goudhaan	13140
3	0	-	Z	Goudhaan	13140
0	0	-	N	Vuurgoudhaan	13150
0	0	-	Z	Vuurgoudhaan	13150
0	0	1	N	Grauwe Vliegenvanger	13350
-	0	4	Z	Grauwe Vliegenvanger	13350
11	1	3	N	Baardman	13640
-	-	-	Z	Baardman	13640
16	24	36	N	Staatmees	14370
4	7	21	Z	Staatmees	14370
0	0	-	N	Matkop	14420
0	0	-	Z	Matkop	14420
0	0	-	N	Kuifmees	14540
0	0	-	Z	Kuifmees	14540
87	69	90	N	Pimpelmees	14620
75	48	110	Z	Pimpelmees	14620
96	76	122	N	Koolmees	14640
75	69	140	Z	Koolmees	14640
0	0	-	N	Boomklever	14790
2	2	2	Z	Boomklever	14790
11	7	20	N	Boomkruiper	14870
14	14	30	Z	Boomkruiper	14870
3	6	4	N	Wielewaal	15080
2 à 3	1	6	Z	Wielewaal	15080
14	23	21	N	Gaai	15390
6	7	14	Z	Gaai	15390

Broedvogelinventarisatie terreinen van Staatsbosbeheer Braakman in 2022

19	26	43	N	Ekster	15490
3	13	17	Z	Ekster	15490
45	28	30	N	Kauw	15600
12	6	4	Z	Kauw	15600
19	15	20	N	Zwarte Kraai	15671
6	10	16	Z	Zwarte Kraai	15671
0	0	-	N	Spreeuw	15820
?	0	-	Z	Spreeuw	15820
2	0	-	N	Huismus	15910
?	?	1	Z	Huismus	15910
0	0	-	N	Ringmus	15980
?	?	-	Z	Ringmus	15980
43	19	38	N	Vink	16360
25	18	68	Z	Vink	16360
>6	6	-	N	Groenling	16490
?	0	-	Z	Groenling	16490
2020	2021	2022	Plaats	Soort	euring
9	3	11	N	Putter	16530
?	3	3	Z	Putter	16530
21	11	12	N	Kneu	16600
>2	4	10	Z	Kneu	16600
0	0	-	N	Roodmus	16790
-	-	-	Z	Roodmus	16790
5	8	28	N	Goudvink	17100
0	1	-	Z	Goudvink	17100
0	0	1	N	Appelvink	17170
?	1	1	Z	Appelvink	17170
45	14	27	N	Rietgors	18770
17	11	31	Z	Rietgors	18770
2020	2021	2022	Plaats	Soort	euring

natuurontwikkeling Noord van 2004 tot in 2017

Broedvogels gehele Braakman
(inclusief dijken)

aantallen 2013 uit Bunsboek, 2017 van Feenstra en 2018-
2022 vooral eigen waarnemingen

Opmerkingen	Soort	euring
Vestiging in nieuwe gebieden, maar ook Westgeul en Spuikom DOW. In 2020 4 territoria van de 37 buiten SBB (N)	Dodaars	70
Bij SBB Savoyaards en natuurontwikkeling N, rest op de Braakmankreek en Spuikom DOW, in 2020 3 territoria SBB op de Braakmankreek een territorium, waarschijnlijk geen broedgeval	Fuut	90
Op Eilandje verdwenen door afslag. Eilandje was bijna niet meer in 2008. In winter 2008/2009 is het hersteld. Reigers nog niet terug.	Georde Fuut	120
Op Eilandje verdwenen door afslag. Eilandje was bijna niet meer in 2008. In winter 2008/2009 is het hersteld. Reigers nu nabij gluurmuur Braakmankreek	Kleine Zilverreiger	1190
	Blauwe Reiger	1220

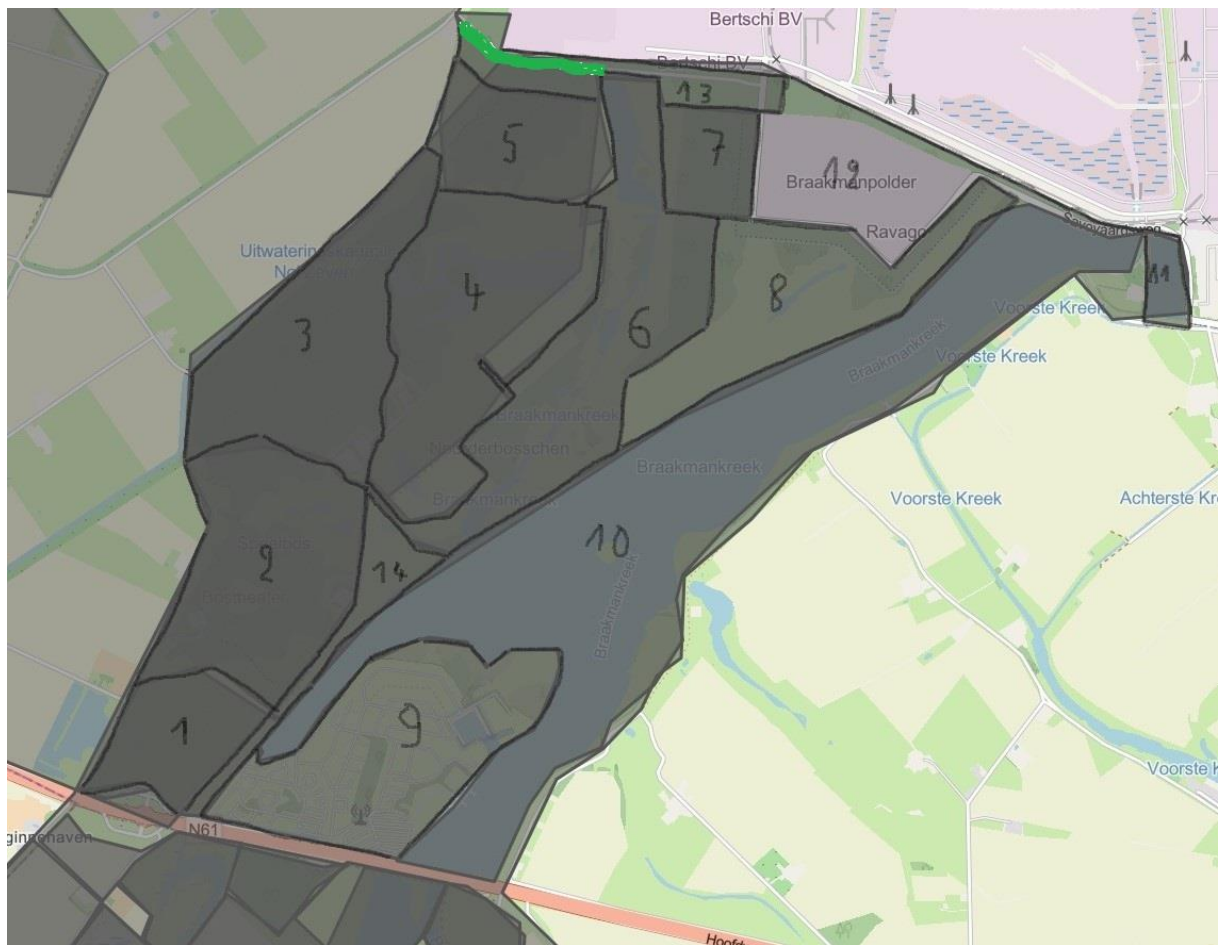
Broedvogelinventarisatie terreinen van Staatsbosbeheer Braakman in 2022

In 2011 vooral op Punt Recreatieterrein, in 2020 > 21 territoria waarvan 3 territoria buiten SBB. (N)	Grauwe Gans	1610
Opmerkingen	Soort	euring
In 2011 vooral op Punt Recreatieterrein, in 2020 10 territoria SBB. (N)	Grote Canadese Gans	1661
in 2020 1 territorium op SBB-terrein, 2 territoria Punt Recreatieterrein en 3 territoria Braakmankreek (N)	Brandgans	1670
in 2020 3 territoria op SBB, 1 Spuikom (N)	Nijlgans	1700
in 2020 1 op Punt Recreatieterrein, 10 territoria SBB (N)	Bergeend	1730
Telkens op basis overzomerende man. Geen verder bewijs!	Smient	1790
Uitsluitend in natuurontwikkelingsgebied, in 2020 > 24 territoria waarvan 3 territoria buiten SBB, (N)	Krakeend	1820
in 2018 vermoedelijk 11 (S)	Krakeend	1820
in 2020 40 waarvan 4 buiten SBB (N)	Wilde Eend	1860
Uitsluitend in natuurontwikkelingsgebied	Zomertaling	1910
Uitsluitend in natuurontwikkelingsgebied	Slobeend	1940
Vooraf Spuikom DOW vanaf 2012, 2020 2 territoria Spuikom.	Tafeleend	1980
2020 19 territoria SBB, 34 territoria erbuiten (N)	Kuifeend	2030
in 2019 4 territoria ervan met nest in aangrenzend gebied (Mosselbanken, Elisabethpolder) , in 2020 4 territoria ervan op SBB, 1 territorium recreatie-eiland, 1 territorium Havenstraat, 3 territoria Mosselbanken, 1 territorium Spuikom	Buizerd	2870
Westgeul en Savooyaards en natuurontwikkeling zuid	Waterral	4070
in 2020 52 territoria waarvan 6 buiten SBB (N)	Meerkoet	4290
In 2006 en 2021 legsel. Telkens mislukt. (N)	Steltkluut	4550
Uitsluitend in SBB-gebied waarvan in 2019 3 op eiland in de Braakmankreek, in 2020 6 bezette nesten in SBB-gebied	Kluut	4560
Uitsluitend in SBB-gebied	Kleine Plevier	4690
Uitsluitend in SBB-gebied	Strandplevier	4770
Uitsluitend in SBB-gebied	Grutto	5321
Uitsluitend in SBB-gebied. Tijdelijke toename door natuurontwikkeling. Door vegetatiesuccessie weer afname.	Tureluur	5460
Op Eilandje dat in winter 2008/2009 is aangelegd: in 2019 1 territorium. Op de spuikom van DOW in 2019 81 paren	Zwartkopmeeuw	5750
2005 en 2006 Natuurontwikkeling Grote Plas (alles mislukt door predatie) en vanaf 2010 op Eilandje. Op de spuikom van DOW in 2019 68 paren	Kokmeeuw	5820
Tem 1988 punt Recreatie-eiland, 2003-2006 Natuurontwikkeling (alles mislukt door predatie) en vanaf 2009 op Eilandje. Op de spuikom van DOW in 2019 101 paren	Visdief	6150
in 2020 19 territoria waarvan 1 op bedrijventerrein (N)	Holenduif	6680
in 2020 en 2022 grondiger onderzocht	Houtduif	6700
Recreatie-eiland westzijde incl., in 2020 waarvan 4 in SBB-zone, aan woningen (N)	Turkse Tortel	6840
Bosuilen broeden in N en Z steeds in SBB-gebied. Zie: http://www.roofvogelszeeland.nl/images/publicaties/artikelen/Bosuil_in_Zeeland.pdf Castelijns H. 2009. Steltkluut 2009 (1): 5-10.	Bosuil	7610
in 2015-2020: 1-2 territoria in SBB gebied.	Ransuil	7670
In Noord en Zuid uitsluitend in SBB gebied. Over toename is in ZVL artikel verschenen. 5 territoria buiten BMP en 1 Wevelswaaldijk in 2020	Groene Specht	8560

Broedvogelinventarisatie terreinen van Staatsbosbeheer Braakman in 2022

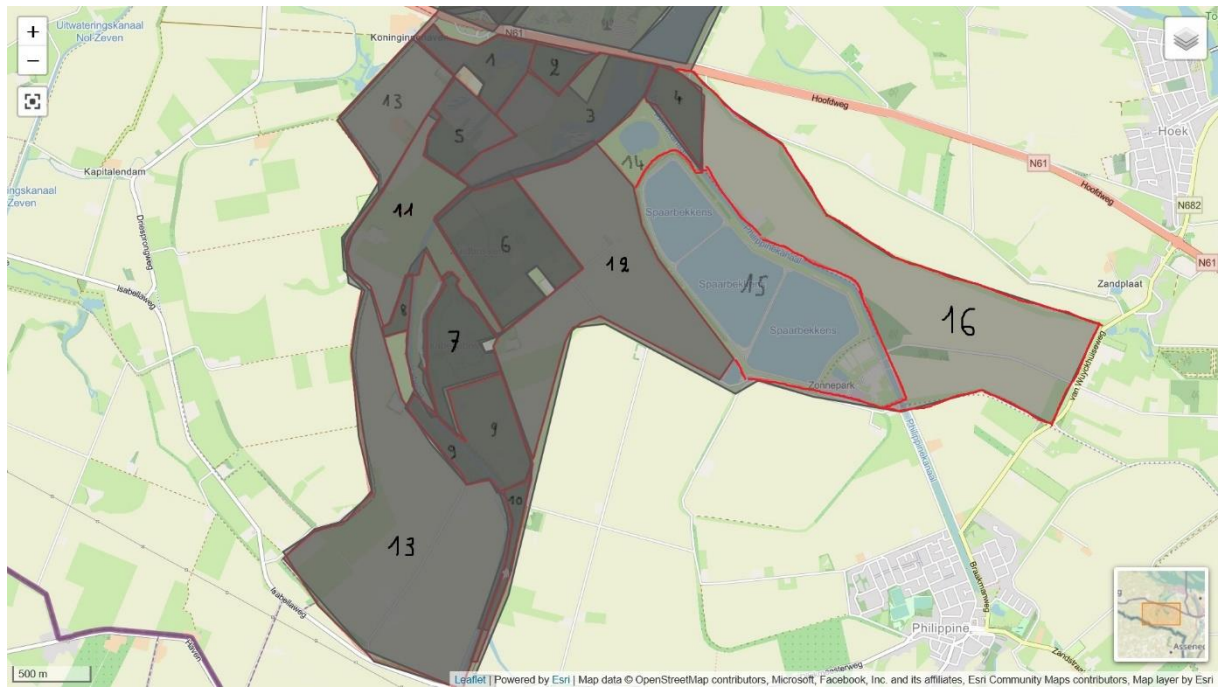
In 2016 3 territoria op het recreatie-eiland, in 2020 > 1 territorium op recreatie-eiland en 3 territoria Wevelswaaldijk	Grote Bonte Specht	8760
Opmerkingen	Soort	earing
Sinds 2005 in Noord tijdelijk toename door Natuurontwikkeling, erna weer afname. Alle paren in SBB-gebied. In 2020 1 buiten SBB, naast min. 2 territoria erin (N)	Veldleeuwerik	9760
Plas NW in zandhopen tgv Natuurbouw. In 2008 9 nesten uitgegraven door Vos. Vanaf 2011 niet meer. Omgeving is te veel begroeid	Oeverzwaluw	9810
Boerderijen verdwenen, geen broedgevallen meer.	Boerenzwaluw	9920
in 2020, 2021 en 2022 1 territorium op bedrijventerrein	Witte Kwikstaart	10201
In 2019: 59 territoria Braakman Noord waarvan 16 in BMP-B, en 2 territoria recreatie-eiland, in 2020 84 territoria waarvan 8 buiten SBB (N)	Heggenmus	10840
In 2020 en 2022 grondiger onderzocht	Roodborst	10990
in 2020 en 2022 2 territoria en in 2021 1 territorium op het bedrijventerrein	Zwarte Roodstaart	11212
in 2021 op grond van één waarneming (N) een territorium	Gekraagde Roodstaart	11220
In Noord sinds 2005 uitsluitend in SBB gebied. Toename door Natuurontwikkeling.	Roodborsttapuit	11390
Uitsluitend SBB-gebied, vanaf 2020 ook erbuiten	Cetti's Zanger	12200
Uitsluitend SBB-gebied.	Graszanger	12260
Uitsluitend in SBB-gebied	Sprinkhaanzanger	12360
in 2020 en 2022 grondiger onderzocht	Grasmus	12750
in 2020 en 2022 grondiger onderzocht	Zwartkop	12770
in 2020 en 2022 grondiger onderzocht	Tjiftjaf	13110
In Noord verdwenen met kappen van naaldhout	Kuifmees	14540
in 2020 19 territoria waarvan 1 op bedrijventerrein (N)	Ekster	15490
45 territoria waarvan > 34 op SBB, in 2020 (N)	Kauw	15600

Gebruikerslocaties Braakman Noord:

Gebruikerslocaties Braakman Zuid:

Hieronder:

Broedvogelinventarisatie terreinen van Staatsbosbeheer Braakman in 2022